

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Трагедія

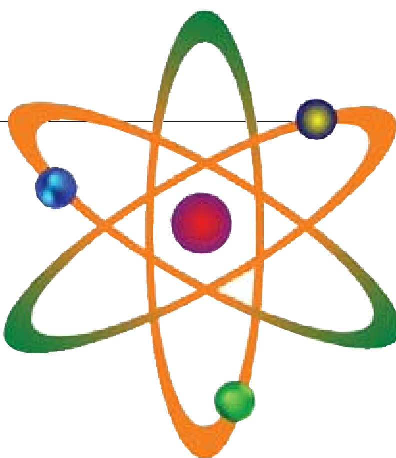

Робітників нелегальної «копанки» досі не знайдено

СТОР. 8

Сумирний атом

Радіаційний чорнозем чи високотехнологічне виробництво?

СТОР. 14

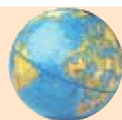
Офіційно

Закони України

СТОР. 18—21

№ 43 (5293) ВІВТОРОК, 6 БЕРЕЗНЯ 2012 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Глави МЗС п'яти країн ЄС щодо Угоди про асоціацію

Брюссель та Київ зайшли в глухий кут у питанні асоціації, оскільки підписання й ратифікацію відповідної угоди «фактично заблоковано в результаті дій України». Про це йдеться у спільній статті міністрів закордонних справ Швеції, Великої Британії, Чехії, Польщі та Німеччини за назвою «Спов-зання України», яку було опубліковано в неділю у газеті The New York Times.

Стаття написана до п'ятої річниці початку переговорів Брюсселя та Києва стосовно угоди, **повідомляє Укрінформ.**

СТОР. 13

Володимир Путін приймає вітання

Президентом Російської Федерації обрано Володимира Путіна. За попередніми даними, він набрав 63,75 відсотка голосів виборців. Другий — Геннадій Зюганов, за нього проголосували 17,19, за Михайла Прохорова — 7,82, за Володимира Жириновського — 6,23, Сергія Миронова — 3,85. Явка становить 65,3 відсотка. Це на п'ять відсотків більше, ніж на виборах до Держдуми 4 грудня 2011 року.

Усі претенденти на вищу посаду Росії, за винятком Геннадія Зюганова, привітали Володимира Путіна з перемогою. Головний комуніст вважає, що вибори пройшли нечесно, з величезним використанням адміністративного ресурсу.

СТОР. 13

У Польщі — дводенний національний траур

У Польщі триває другий день національного трауру, оголошеного після суботнього зіткнення потягів. Унаслідок катастрофи 16 людей загинули і 57 отримали поранення. Крім мешканців різних регіонів Польщі, постраждали іноземці. Серед ідентифікованих жертв — одна громадянка США і одна РФ, серед восьми поранених — п'ятеро громадян України.

Місце трагедії відвідали керівники держави — прем'єр-міністр Д. Туск та президент Б. Коморовський, міністри МВС та МОЗ. Президент Віктор Янукович висловив співчуття в телеграмі та під час телефонної розмови з главою сусідньої держави. Також В. Янукович доручив міністру закордонних справ Костянтину Грищенку вжити всіх заходів для надання необхідної допомоги постраждалим громадянам України.

СТОР. 13

«Ми всі маємо все життя йти до Кобзаря»

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

***У** Прилуках у вихідні врочисто відкрито Шевченківську світлицю. Особливістю її є те, що до створення були залучені лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка.*

Один із них, художник Олександр Івахненко, розповів, що все йшло не так просто:

— Був дуже цікавий, дуже напружений та активний процес. Були суперечки, дискусії, що показувати, що не треба. Це все тривало до останнього дня. Я впертий, але ще були вперміші. Я був вредний, але ще були вредніші. І ось завдяки цим суперечностям маємо унікальну світлицю.

СТОР. 9

На знімку: ***Лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Микола Стратілат** (вгорі) **демонструє свої нові твори за мотивами поезій Кобзаря.***

ПОДІЇ

Про сир і пластилін

Білорусь заявила, що готова вдатися до санкцій у відповідь: має намір заборонити імпорт української продукції, зокрема, соняшникової олії, солі, кукурудзи, кондитерських виробів і шроту. Поки що Мінськ вирішив шукати з Києвом взаєморозуміння. Продуктова перепалка між країнами розгорілася після того, як Державна ветеринарна і фітосанітарна служба України зупинила ввезення на територію нашої країни молока й молочних продуктів з Білорусі. Київ пояснює своє рішення перевищенням кількості антибіотиків у готовій молокопродукції, що надходить з цієї країни. Утім, про молочну й м'ясну продукцію «made in Білорусь» більшість українських споживачів можуть сказати тільки хороше. У столиці, приміром, є ціла мережа кіосків, де продають продукти, привезені з цієї сусідньої держави, і де великими буквами написано: «Молоко з молока!». Справді, сирам, згущеному молоку й маслу звідти часто вітчизняний споживач довіряє, а українським — ні.

СТОР. 17

Зернові та ріпак доведеться пересівати

Навесні аграріям області доведеться пересіяти 28 тисяч гектарів зернових культур та 29 тисяч гектарів ріпаку. Щоб зберегти минулорічні високі показники валового збору, планують 80 відсотків цих площ віддати під ярі ранні зернові культури, кукурудзу та гречку, решту — під технічні. Дефіцит вологи в орному шарі, який прогнозується, змушує провести посівну в максимально короткі строки — за 15—20 днів. Усі ярі сіятимуть практично одночасно.

Господарства вже забезпечено кондиційним насінням. Однак запаси мінеральних добрив, протруйників та паливно-мастильних матеріалів становлять відповідно 85—46 відсотків, **повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.**

КОРОТКО

■ Заборгованість з виплати заробітної плати на Прикарпатті 1 лютого цього року сягнула майже 8 млн. грн., з них 43 відсотки — борги економічно активних підприємств, **інформує наш власкор Дарина НАЗАРЧУК.**

■ Перший в історії незалежної України вітчизняний телекомунікаційний супутник «Либідь» планують запустити ракетоносієм Zenit з космодрому Байконур у четвертому кварталі 2013 року **(УНН).**

■ Керівником місії Міжнародного валютного фонду в Україні призначено Кріса Джарвіса, який до того працював у Білорусі **(УНІАН).**

■ У Кіровограді відбувся передсвятковий ярмарок, де можна було придбати сільгосппродукцію за цінами виробників, **передає наш власкор Лариса РОМАНЮК.**

За даними Пенсійного фонду, понад мільйон українців отримують зарплату нижчу за мінімальну

Володимир ЛИТВИН: «Бідність не ліквідуємо, поки не усунемо її причини»

Учоращня робоча поїздка Голови Верховної Ради Володимира Литвина до Баранівського району Житомирщини почалася з Довбиша. Селище велике — колись воно було районним центром. А деякий час, поки його не ліквідували й поляків не почали виселяти до Казахстану, — центром польського національного району. Поляків тут багато й сьогодні. Не дивно, що на вході до школи Володимира Литвина привітали спершу українською, а затим польською мовою — її тут вивчають як мову національної меншини. Приміщення школи побудоване в 1997 році. Серед тих, хто допомагав, — керівники області й району, місцеве підприємство, а також організація «Спільнота польська» (Польща). Школа велика — - навчається 525 учнів. Є досягнення в олімпіадах, а ще в спорті. В цьому гості мали змогу переконатися, побачивши колекцію кубків за перемогу в різних змаганнях.

В Довбиській загальноосвітній школі I—III ступенів.

Перейшовши до політичних питань, Володимир Литвин нагадав, що результат президентських виборів у Росії став відомим уже через кілька годин. А в нас, зазначив, боротьба ніколи не припиняється. Довго рахують бюлетені. Результати виборів мають відображати реальне волевиявлення людей. Як вибори визначилися, так і маємо жити — погано чи добре, сказав він. І знову про молодь. Розповідаючи про свою роботу завідувачем кафедри університету, особливо відзначив сучасних юнаків і дівчат — студентів-аспірантів. Вони усвідомили, що потрібні знання, а не просто диплом, вражають новими підходами, незаяложеними поглядами. «Тому, — сказав В. Литвин, — я зосереджую зусилля на підтримці дітей Житомирщини. Треба прагнути, щоб вони визначили головне в житті, не розпорошувалися на дрібниці, рівнялися на тих людей, які є зразками для світу, України. Це важливо тому, що ми живемо за умов, коли стискається історичний розвиток. Кожна історична епоха втричі коротша за попередню. XX століття, яке ще називають червоним, це століття злету людської думки, а водночас падіння моралі, що призвело до двох світових воєн. Нинішній етап триватиме третину, люди мають бути готові до цього».

Володимир Литвин повідомив про організацію акції повернення книги в школу. Він нагадав, що тепер акцент робиться на інформатику. З допомогою Інтернету можна знайти все. Але коли дитина не спілкується з книгою, це не дозволяє їй бути всебічно розвиненою особистістю. Треба відчувати дух книги. До 1 вересня кожна школа Баранівського району отримає по 2 примірники книг на кожного учня, сказав В. Литвин.

Він нагадав, що ми повинні визначитися, чи можемо ми відбутися як нація і держава, бо весь час з'ясовуємо стосунки між собою, постійно ображаємося, що нас і роз'єднує. Ображаємося, що нас не розуміє Європейський Союз, не розуміє Росія. Потрібно визначитися, чого ми хочемо, чому в нас немає єдиної позиції. Від того, як ми зможемо відстоювати єдину позицію України, залежить наше майбутнє. Адже роз'єднаність — наше вразливе місце. У цьому зв'язку він нагадав національно-визвольну боротьбу Богдана Хмельницького. Потім — падіння. XX століття — знову злет і знову падіння. 1991 року знову були великі можливості. А тепер Україна опинилася перед порогом, треба цей поріг переступити, перейти в нову якість, забезпечити розвиток держави на власній основі. Бо те, що було, — вже проїли в прямому й переносному розумінні.

У зв'язку з наступним візитом до Японії Володимир Литвин нагадав, що в цій країні значно вищий рівень життя. Хоча на відміну від нас, там немає природних ресурсів. Це через те, що ми постійно конфліктуємо між собою.

За високий особистий внесок у соціально-економічний і культурний розвиток, високий професіоналізм та з нагоди Міжнародного дня прав жінки і миру Володимир Литвин вручив цінні подарунки Голови Верховної Ради.

Відбулася також зустріч Володимира Литвина з працівниками Баранівської районної лікарні, він передав їм ключі від машин «швидкої допомоги».

Олексій КАВУН.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ДОСЛІВНО

Володимир ЛИТВИН:

Сьогодні треба говорити не просто про соціальну справедливість, бо ми будемо довго говорити, але її не буде, бо до управління прийшли люди зі статками. Це та золота сотня, яка має у своєму розпорядженні 60 відсотків національного багатства України. Вона ж ніколи його не віддасть. Хоча це не зароблені ними статки. Але не можна говорити, що гідні пенсії і зарплати будуть, поки не усунуто причини, які ведуть до соціальних негараздів. Треба ліквідувати те, що призводить до відтворення бідності в країні.

Заява прес–служби апарату Верховної Ради України

У зв'язку із неправильним трактуванням деякими високопосадовцями та ЗМІ інтерв'ю Голови Верховної Ради України В. М. Литвина наголошуємо на такому.

Голова Верховної Ради України ніколи не робив дискримінаційних заяв щодо ролі і місця жінок в українському суспільстві. Нинішня інформаційна кампанія, у тому числі, за участю політиків і державних службовців, як не дивно, побудована на вирваних з контексту і перетлумачених у власних політичних цілях фразах з інтерв'ю керівника парламенту.

В інтерв'ю телеканалу «Рада» 2 березня В. Литвин наголосив на важливості неухильного дотримання основних принципів гендерної політики, зокрема, у частині представництва жінок в органах влади, а також зміни поглядів суспільства на роль і місце жінки, яка, за його словами, «частогусто вища за своїми даними за чоловіка».

Для тих, хто коментує слова Голови Верховної Ради України, спираючись на інформацію інтернет-таблоїдів, процитуємо слова В. М. Литвина:

«Це просто нагальна необхідність — повернути природну сутність речей в Україні, бо гендер визначає соціальну сутність людини на відміну від іншого терміна — біологічна сутність людини. Я вважаю, що нам треба дотримуватись вчення Платона, який виходив з того, що люди вільні в своїх правах і можливостях, маючи на увазі чоловіка і жінку, правда, домінувати почав, і домінує ще й досі в світі принцип, який сповідував Аристотель, що жінка — це нижча істота».

Проблему розширення представництва жінок у владних органах, підкреслив він, «не вирішити законодавством». «Ви ж прекрасно розумієте, що у нас сьогодні порядку є 30 проектів законів на розгляді, і вони переважною мірою стосуються представництва жінок в органах влади, але якщо суспільство не буде готовим, якщо ми не позбудемося того, що в нас уже є традицією, в принципі, воно входить у християнську ментальність, згідно з якою чоловік — це вища істота, оскільки жінка створена була із ребра Адама, відповідно, вона стоїть одразу на нижчому щаблі, і цей принцип, очевидно, він дає про себе знати. І законами нічого не вирішити».

Відповідаючи на запитання, чи зареєстровані у парламенті закони, які передбачають введення під час виборів квотного принципу представництва чоловіків і жінок, В. Литвин сказав: «Є, є. Я маю на увазі, що якраз є закони, які переважно цього і стосуються. Як правило, вони входять у суперечність із Конституцією України, що не може бути переваг за статтю, за віросповіданням і таке інше, оскільки всі мають бути рівними. Взагалі я вважаю, що має діяти природний принцип, а не просто примус у вигляді відповідного закону».

Вимога співголів міжфракційного депутатського об'єднання «Рівні можливості» до В. М. Литвина принести вибачення українським жінкам особливо дивує, оскільки перед тим, як чогось вимагати, треба мати для цього підстави, а не підспівувати такій особі, як Г. Герман, що взяла собі за правило вправлятися по Верховній Раді.

Особливе обурення викликає неодноразова спроба керівника Головного управління з гуманітарних та суспільно-політичних питань Адміністрації Президента України Г. Герман дезавуювати висловлювання керівника парламенту, спираючись на викривленні повідомлення у ЗМІ. Враховуючи сферу діяльності Г. Герман та спритність у наданні коментарів, які не базуються на першоджерелі інформації, складається враження, що вона вперто переслідує певну політичну мету, або не має чим займатися. А відтак поклала на себе непідйомну ношу — вчити всіх.

Таким чином, заяви про нібито порушення Головою Верховної Ради України «гендерної рівності і елементарної етики» та вимоги вибачитися перед українськими жінками за нібито нанесення їм образу не мають під собою жодного підгрунтя.

Тому вибачень перед Головою Верховної Ради України, швидше за все, треба очікувати від екзальтованих осіб за упередженість їх висловлювань, які не відповідають суті слів В. М. Литвина. Читати треба не заголовки у певних виданнях, а першоджерела.

Прес-служба Верховної Ради України.

Посадовці мають усвідомлювати відповідальність за прийняття рішень

ТОЧКА ЗОРУ

У понеділок колегія суддів Печерського суду під головуванням Сергія Вовка винесла вирок колишньому міністру внутрішніх справ Юрію Луценку. Екс-високопосадовець отримав чотири роки ув'язнення з конфіскацією майна для покриття збитків Міністерства внутрішніх справ на суму, яка перевищує 640 тисяч гривень.

Але... Парадокс полягає в тому, що в середині тижня Верховний Суд України поновив кримінальну справу, в якій фігурує... Сергій Вовк. Проти нього, як з'ясувалося, Генеральною прокуратурою була порушена кримінальна справа, яку потім закрили колеги судді.

Ми не збираємося оцінювати, законно чи незаконно була порушена кримінальна справа проти Сергія Вовка. Нас цікавить інше. Чи має моральне право суддя, який перебуває під слідством, брати участь у судовому процесі? Нагадаю: на початку судового процесу над Юрієм Луценком захист екс-міністра робив відвід судді Сергію Вовку, оскільки, мовляв, проти нього була порушена кримінальна справа. Однак колегія суддів на чолі з ним відмовила у задоволенні скарги. Хоча, за великим рахунком, сам Сергій Вовк мав узяти самовідвід, не чекаючи скарги адвокатів підсудного.

Родина Юлії Тимошенко нині активізувалася на міжнародній арені. Інформаційні агентства повідомляють, що канцлер Ангела Меркель пообіцяла й надалі опікуватися долею екс-прем'єра. А Олександр Тимошенко закликав країни Євросоюзу запровадити санкції проти Віктора Януковича. Власне, загострюємо на цьому увагу, бо, складається враження, що в оточенні глави держави перебувають люди, які свідомо роблять усе для ізоляції, і не тільки особисто Віктора Федоровича, а й України, на міжнародній арені. Комусь вельми кортить штовхнути нашу країну на шлях нестабільності. Щодо рішення Печерського суду по справі Юрія Луценка Голова Верховної Ради Володимир Литвин висловився так.

ПРЯМА МОВА

— Я погоджуюся із критичними оцінками, які із цього приводу пролунали після винесення вироку Юрію Луценку.

Він також заявив, що посадові особи, які приймають рішення, повинні усвідомити відповідальність за їхнє прийняття й за подальший розвиток подій.

Однак, як бачимо, відповідальності, схоже, бракує, що, безумовно, не може не турбувати і породжує низку інших запитань. Особливо з огляду на майбутні парламентські вибори.

А тому, на нашу думку, Президент має критично проаналізувати усе, що відбувається в державі, і прийняти відповідні рішення, у тому числі кадрові. Для того щоб ті люди, які, на нашу думку, свідомо, працюють не тільки проти Президента, а й нашої країни, таки понесли відповідальність за дії, які можуть привести до дестабілізації у суспільстві.

Як підсумок і попередження, в газеті «The New York Times» у неділю з'явилася публікація міністрів закордонних справ Швеції, Великої Британії, Німеччини, Чехії і Польщі «Сповзання України», присвячена п'ятирічному початку переговорів щодо угоди про асоціацію. В ній, зокрема, зазначається: «Демократія, права людини і верховенство закону є цінностями, що лежать в основі Угоди про асоціацію, і Україна вже взяла на себе зобов'язання щодо них у межах ОБСЄ, Ради Європи, а також перед ЄС. Таким чином, було б справедливо сказати, що Угода про асоціацію була ув'язнена, і українське керівництво тримає ключ».

Водночас треба звернути увагу на те, що Президент Віктор Янукович минулого тижня підписав розпорядження, в якому дав доручення керівництву уряду і міністрам форсувати підписання угоди. У ньому, зокрема, визначено, що до 2 квітня угода має бути парафована. І водночас урядовці мають зробити усе, щоб у найближчі місяці угода з ЄС мала бути підписана...

Власне, цього тижня більш резонансних подій не було, окрім призначення нового міністра фінансів. Вакантною, щоправда, залишається посада очільника міністерства економічного розвитку і торгівлі.

Наступний тиждень навряд чи дасть багато інформації для роздумів, оскільки попереду — тривалі вихідні. Однак, схоже, ми можемо повторити за Олександром Блоком «нам спокій тільки сниться».

Володимир КОРОЛЮК.

Заява Прес–служби Апарату Верховної Ради України щодо підготовки на підпис Голові Верховної Ради України тексту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів»

У зв'язку із висловлюваннями окремих народних депутатів України щодо неправомірності направлення на підпис Президенту України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів» надається інформація про хронологію опрацювання та підготовки до підпису Головою Верховної Ради України цього закону.

22 вересня 2011 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів» (законопроект з реєстр. № 5164).

За наслідками розгляду законопроекту у другому читанні парламентом не підтримано поправки №№ 19, 47, 54 та враховано поправку № 20.

3 жовтня 2011 року текст закону (перша редакція) за підписом першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації О. А. Бондаренко, завідувача секретаріату М. В. Козлова надійшов до Головного юридичного управління для остаточної юридичної експертизи. Відповідний текст містив положення щодо внесення змін до:

— частин першої, третьої, п'ятої, шостої та сьомої статті 22 Закону України «Про рекламу»;

— Кодексу України про адміністративні правопорушення (стаття 156^3).

Водночас у тексті була відсутня інформація про зміни до Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

Водночас на адресу Голови Верховної Ради України надійшли листи голови Комітету А. В. Шевченка (від 30 вересня 2011 року № 04-33/8-374) та першого заступника голови О. А. Бондаренко (від 3 жовтня 2011 року № 04-33/8-368) щодо наявності колізій між положеннями прийнятого закону. У зв'язку з цим комітету було дано доручення Головою Верховної Ради України В. М. Литвином (4 жовтня 2011 року) про підготовку на підпис тексту прийнятого закону згідно з результатами його розгляду та відповідно до вимог Регламенту Верховної Ради України.

Крім того, на виконання доручення Голови Верховної Ради України В. М. Литвина від 6 жовтня 2011 року у зв'язку з депутатським зверненням народного депутата України Л. Ю. Оробець у Апараті Верховної Ради України проведено службове розслідування (Розпорядження керівника Апарату Верховної Ради України від 12 жовтня 2011 року № 5369 «Про проведення службового розслідування») стосовно можливих порушень посадовими особами Апарату Верховної Ради України вимог Регламенту при підготовці на підпис Голові парламенту тексту вказаного закону. За наслідками проведення службового розслідування в діях працівників Апарату парламенту порушень не встановлено.

Водночас за дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України (лист від 17 жовтня 2011 року за № 04-32/6-1176) розглянув порівняльну таблицю до законопроекту за № 5164, направлений на підпис голові парламенту текст Закону (перша редакція) та стенограму пленарного засідання від 22 вересня 2011 року. За результатами розгляду відповідних документів комітет дійшов висновку, що поданий текст закону не відповідає стенограмі пленарного засідання і має містити зміни до Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

Комітет також звернув увагу на те, що підготовлена до другого читання порівняльна таблиця не відповідає вимогам Регламенту, містить неточності та помилку, а «переважна більшість внесених пропозицій і поправок викладена безсистемно, непослідовно, що значно ускладнює роботу».

27 жовтня 2011 року текст закону (друга редакція) за підписом голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації А. В. Шевченка, завідувача секретаріату М. В. Козлова надійшов до Голови Верховної Ради України.

Цей текст містив положення щодо внесення змін до:

— частин першої, третьої, шостої та сьомої статті 22 Закону України «Про рекламу»; (відсутні зміни до п'ятої частини статті 22 цього закону);

— статті 1, 16 та 20 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»;

— Кодексу України про адміністративні правопорушення (стаття 156^3).

4 листопада 2011 року текст закону (третя редакція) «з виправленим текстом другої сторінки» (щодо необхідності внесення змін до п'ятої частини статті 22 Закону України «Про рекламу») за підписом голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації А. В. Шевченка надійшов до Голови Верховної Ради України.

Текст закону містив положення щодо внесення змін до:

— частин першої, третьої, п'ятої, шостої та сьомої статті 22 Закону України «Про рекламу»;

— статті 1, 16 та 20 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»;

— Кодексу України про адміністративні правопорушення (стаття 156^3).

Тобто запропонований текст Закону, на відміну від попередніх редакцій, відповідав (згідно з висновком Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України) стенограмі пленарного засідання і містив положення, що передбачають регулювання питань заборони реклами, стимулювання продажу та спонсорства тютюнових виробів як у Законі України «Про рекламу», так і у Законі України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

Закон у редакції від 4 листопада 2011 року було завізовано у Головному юридичному управлінні 7 листопада 2011 року з довідкою, зумовленою його юридичними вадами (зміни до статті 22 Закону України «Про рекламу» щодо встановлення обмежень і заборон реклами тютюнових виробів не узгоджуються зі змінами до статті 16 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», що унормовують аналогічні положення), а також необхідністю усунення в ньому неточностей та неузгодженостей і доцільністю застосування у зв'язку з цим статті 131 Регламенту Верховної Ради України.

Відповідна інформація була доведена до відома Голови Верховної Ради України у листі Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України від 8 листопада 2011 року за № 07/3-627.

8 листопада 2011 року Голова Верховної Ради України дав доручення комітету щодо підготовки пропозицій до тексту прийнятого закону відповідно до статті 131 Регламенту Верховної Ради України.

На виконання цього доручення секретаріатом Комітету з питань свободи слова та інформації підготовлено пропозиції щодо усунення неточностей і неузгодженостей у тексті прийнятого закону.

Водночас у період головування в комітеті А. В. Шевченка було також запропоновано альтернативні пропозиції, що були підготовлені за участю громадської ради комітету.

21 лютого 2012 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації рішення щодо пропозицій до прийнятого закону не було прийнято. Розгляд цього питання знову було перенесено на 14 березня 2012 року.

Після трьох з половиною місяців з дня надання головою парламенту доручення комітету щодо необхідності усунення змістовних неузгодженостей у тексті закону — 24 лютого 2012 року Президенту України було направлено останній текст закону (в редакції від 4 листопада 2011 року), оформлений та поданий комітетом в установленому Регламентом порядку (йдеться про передбачений статтею 130 порядок візування тексту прийнятого закону, у тому числі головою комітету та керівником секретаріату комітету).

Даний текст, як вбачається з висновку Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України від 17 жовтня 2011 року за № 04-32/6-1176, відповідає стенограмі 9-го пленарного засідання Верховної Ради України від 22 вересня 2011 року.

Прес-служба Верховної Ради України.

ФОТОФАКТ

Біля будинку адміністрації Президента України відбулася акція «Підпис, який рятує життя», під час якої представники громадськості звернулися до Президента України з вимогою нарешті заборонити рекламу тютюну, підписавши закон № 5164 щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Україно–російські відносини: перезавантаження?

ДУМКИ З ПРИВОДУ

Минулої неділі Російська Федерація обирала свого нового президента. За попередніми даними, переміг Володимир Путін. Нового хазяїна Кремля з перемогою вже привітали перші особи нашої держави — Президент Віктор Янукович та Прем'єр-міністр Микола Азаров. Під час телефонної розмови український прем'єр побажав В. Путіну успіхів у роботі й висловив упевнення, «що відносини між Україною та Росією позитивно розвиватимуться та отримають новий імпульс. Крім того, конструктивно вирішуватимуться накопичені питання у двосторонніх відносинах».

Чого ж очікувати Україні від повернення екс-прем'єра в президентське крісло? Про це «Голосу України» розповіли вітчизняні політики та політологи.

Михайло ЧЕЧЕТОВ (перший заступник голови фракції Партії регіонів):

— Прихід Путіна до влади, думаю, на 12 років, має тільки позитив. Він — державник. І в нас при владі — державник, якому теж виявлять довіру на другу каденцію. Тепер у довгостроковій перспективі буде тільки поглиблення співробітництва, будуть знайдені розв'язки з багатьох, найзаплутаніших, питань — у тому числі й з газових.

Андрій ШКІЛЬ (фракція «БЮТ-«Батьківщина»):

— З обранням Володимира Путіна президентом Росії україно-російські відносини залишаться незмінними. Принаймні очікувати на покращення у газових питаннях не варто. Навпаки, позиція буде ще жорсткішою. Думаю, що продовжиться політика, започаткована в перші терміни його президентства. У тому числі, нас активно штовхатимуть до Євразійського союзу — через Економічний простір чи Митний союз. Не виключаю, що педалюватиметься і мовне питання, але куди вже далі, я не знаю. Хіба що Росія вимагатиме заборонити українську мову. А все решта вже зроблено. З навчання практично викинута українська історія, мова. Що стосується російського капіталу, то не варто розраховувати на інвестиції. Їх ніколи не було й не буде в нашій країні. Натомість скуповуватиметься українська економіка.

Олесь ДОНІЙ, фракція «НУ—НС»:

— Як історик мушу констатувати, що з геополітичної точки зору для української незалежності найвигіднішими були моменти, коли в Росії мали місце короткі періоди лібералізації чи ослаблення центральної влади. Це відбувалося і після Лютневої революції 1917 року, коли після падіння російського самодержавства, що супроводжувалося періодом послаблення центральної влади, була перша спроба утворити незалежну українську державу. І в 90-х роках двадцятого століття, коли між Єльциним та Горбачовим точилася боротьба за владу, що дало Україні ще один історичний шанс для відновлення незалежності. Але як тільки влада в Росії знову стала посилюватися та централізуватися, знову стали набирати сили її експансіоністські тенденції та ідеї відтворення на території колишнього СРСР російських впливів. І навіть якщо спочатку й не заявлятиметься про безпосереднє включення України до складу Російської Федерації, а на словах йтиметься лише про якесь начебто рівноправне об'єднання, ми маємо розуміти, що справжня мета Росії незмінна — це цілковите підпорядкування України. Тож очікуване після відносно ліберального періоду правління Медведєва формування в Росії сильної влади, цілком очевидно означатиме посилення тиску на Україну.

До того ж, якщо ми проаналізуємо електоральні настрої російського суспільства, то побачимо, що окрім Путіна, воно підтримує й Зюганова та Жириновського, котрі також бачать Росію не інакше, як в ролі керівника колишніх радянських республік. Поряд з цим за більш ліберальніших Прохорова та Миронова проголосувало лише близько 15 відсотків росіян.

Отже, щоб не піддатися російському тиску та не повернутися в орбіту російських впливів, Україна має бути сильною політично та економічно, а для цього дуже важливими є такі чинники, як рівень розвитку суспільства, наявність патріотичної влади та послідовна орієнтація на членство у Європейському Союзі.

Петро СИМОНЕНКО (голова фракції КПУ):

— Громадяни Російської Федерації на виборах голосували за зміни в житті, але водночас виступили категорично проти експериментів. Вони підтримали найпопулярнішого кандидата. Що стосується україно-російських відносин, зокрема, в газовому питанні, то їх треба вести через відсторонення олігархів від участі в переговорному процесі. Адже вони визначають не вигідні моделі співпраці, а реалізують ті фінансові оборудки, які приносять їм прибуток. Це не відповідає інтересам українського народу.

Узагалі однією з форм прозорої співпраці з Росією є участь України в Митному союзі. У разі вступу до нього ми маємо пристати на умови, запропоновані вже діючими членами об'єднання. Митний союз уже працює, сформовано його політику, в тому числі, й у партнерських відносинах чи з сусідами, чи з іншими блоками та союзами. І в цей час ми будемо приходити й казати: це нас не влаштовує? Ми можемо лише прийти і сказати, приєднуємося ми чи ні.

Олег ЗАРУБІНСЬКИЙ (фракція Народної партії):

— Не думаю, що будуть якісь суттєві зміни в російсько-українських відносинах. Адже Володимир Путін і так мав вирішальний вплив на внутрішню і зовнішню політику країни протягом останніх кількох років. Номінально президентом був Медведєв, але формально Путін. Буде продовжено політику тиску в економічному плані. Меншою мірою — в політичному сенсі. Загалом Росія намагається тиснути на Україну за допомогою своїх європейських союзників — Німеччини та Франції. Адже і Німеччина, і Франція своїм стратегічним партнером розглядають саме Росію. Альтруїзму в цих питаннях ніколи не буває. Хто цього не розуміє, той програє. Єдиним позитивом є те, що в перші терміни В. Путіна співпраця із нашою країною носила більш системний характер, а більшість питань вирішувалися через особисті зустрічі.

Щодо газового питання, то сьогодні через загрозу судових позовів Росія йде на поступки багатьом країнам. Думаю, що ми маємо й надалі проводити переговори стосовно цього. Але, щоб не казали наші колеги з опозиції, а невигідна ціна на газ була підписана в 2009 році.

Ігор РИБАКОВ, (голова депутатської групи «Реформи заради майбутнього»):

— Ми переконані, що новообраний президент Росії Володимир Путін конструктивно підійде до вирішення російсько-української газової проблеми, ми досягнемо консенсусу і «газові» переговори завершаться позитивно — і для нас, і для Росії.

Будь-які економічні переговори — чи то з Росією, чи то з Євросоюзом, чи то з будь-якою країною — Україні треба вести, виходячи, в першу чергу, з наших національних інтересів, притримуючись позиції національного прагматизму. І депутати нашої групи завжди наполягали й надалі наполягатимуть на тому, що ми ніколи не погодимося на дискримінацію нашої країни в газових переговорах із Росією. Ми обстоювали і обстоюватимемо наші національні інтереси. Тому стверджуємо: справедлива ціна на російський газ для України — це європейська ціна мінус транзит на російсько-українському кордоні. Тобто — 240—250 доларів. Не більше. Паралельно нам необхідно рухатися на шляху скорочення експорту російського газу, переходу на енергозберігаючі технології. Так, це непросто, але ми стоїмо на позиції захисту наших національних інтересів, і компромісів у цьому питанні бути не може.

Те саме можна сказати й про ще одне непросте питання у наших стосунках із Росією — створення зони вільної торгівлі з країнами СНД. Ми переконані: договір про створення такої зони слід ратифікувати синхронно. І, думаю, ми досягнемо успіху в цьому питанні. Думаю, що й президент Володимир Путін зацікавлений у нарощуванні товарообороту між нашими країнами. Торік він сягнув 56 мільярдів доларів, і, переконаний, ратифікація Договору про зону вільної торгівлі між країнами СНД має лише сприяти його збільшенню.

8 Березня — про свято і не тільки

Наближення Міжнародного дня прав жінок і миру спонукає не лише до заслуженого вшанування жіноцтва, а й до аналізу стану правового забезпечення, ролі та статусу цієї соціальної верстви в людській цивілізації загалом та українському суспільстві зокрема.

Від давньої філософії до гендерної політики

Життєствердна місія жінки не лише обумовлена природно, а й соціально закріплена та історично визначена плином часу, зміною поколінь, культур і цивілізацій, побутом і повсякденною практикою. Природне «основне призначення» жінки історично закріпилося в певній сукупності її соціальних ролей, соціально-економічному та культурно-освітньому статусі, залежному від чоловіка. Врешті-решт, це призвело до дискримінації жінок, утвердження суспільної нерівності.

Публічна, громадська роль чоловіків, відмінна від «природного» призначення жінки, їхнє домінування в усіх сферах життя обумовлене культурними традиціями та рівнем суспільного розвитку з античних часів. Деякі стародавні мислителі вважали, що обумовленість ролі жінки визначає її соціальне призначення, яке полягає у біологічній здатності до відтворення «собі подібних» — народженні та вихованні дітей. Приватне життя протиставлялося громадському, вважалося нижчим, де немає місця для реалізації доброчесностей, а жінкам, відповідно, відводився статус мовчазного суб'єкта цивілізаційного процесу. І лише в ідеальній державі Платона громадське та приватне перестають бути протилежностями, що дозволяє утвердити доброчесну жінку не лише як Берегиню вибудованого ним ідеального міста, а й гідну представницю влади «заслужених» — в одному ряду з чоловіками. «Однакові природні властивості розсіяні у живих істотах обох статей, і до всіх занять надаються за своєю природою як жінка, так і чоловік»[1]. Це, на думку філософа, не призводить до насилля ані над мудрістю, ані над доброчесністю та може розглядатись як продовження й розвиток природної традиції, уособленням чого і є жіноче начало.

Аристотель, на відміну від Платона, був прихильником однозначного підпорядкування жінки чоловікові, виходячи з її нібито природної потреби у такій підлеглості. Зокрема, у своїй «Політиці» він писав: «...необхідність змушує сполучатися попарно тих, хто не може існувати одне без одного, — жінку й чоловіка, аби продовжити рід, і це сполучення — не від свідомого рішення, а зумовлюється природним прагненням, що притаманне й решті живих істот та рослин, — залишити після себе подібну істоту. (Тому для самозбереження і об'єднуються) особа, що за своєю природою владарює, та особа, котра за своєю природою підвладна. Перша завдяки своїм розумовим властивостям здатна передбачати, і тому вона вже з огляду на свою природу є істотою, що владарює і панує; друга, оскільки здатна працювати лише фізично, — особа підвладна і раб»)[2].

Проте давньогрецька ідея, викладена Платоном, не отримала належного розвитку. Тривалий час домінантним фактично залишався аристотелівський підхід, згідно з яким призначенням жінки є домашнє господарство, народження та виховання дітей. До того ж таке бачення статусу жінки цілком вписувалося у християнську традицію, відповідно до якої Єва, як жінка, створена Богом із ребра Адама, першого біблійного чоловіка, поставала уособленням статі, відмінної і вторинної щодо нього.

До такого бачення пристав і французький дослідник XVI ст. Жан Боден, який у своїй праці «Шість книг про державу» не лише визнає справедливим погляд Аристотеля на природу та соціальне призначення жінки в суспільстві, а й погоджується із висловленою ним тезою про правомірність для чоловіка функції «повелівати». У його концептуальних побудовах батько поставав своєрідним уособленням Бога, Отцем усіх речей. І цей стан справ має своєю першопричиною природу, стверджував Ж. Боден[3].

Вважаючи «природний» розподіл суспільних ролей між статями основоположним, Гегель зараховував чоловіків до царства «свободи», а жінок — до царини «необхідності», пов'язуючи тим самим долю жінки з «домівкою», передусім народженням і вихованням дітей. «Закон родини є невід'ємно притаманною для неї імпліцитно внутрішньою природою, яка не лежить відкритою для денного світла свідомості, залишаючись внутрішнім почуттям... Жіноче життя прив'язане до цих домашніх божеств (пенатів), бачачи в них і її, жінки, універсальну сутність, і її конкретну індивідуальність»[4].

Відомий німецький філософ Артур Шопенгауер також обстоював ту точку зору, що жінки існують виключно для продовження роду, і цим їхнє призначення вичерпується.

Показово, що видатний представник французького Просвітництва Жан-Жак Руссо, задаючись питанням, як людині знати, що має своїм початком природу, а що зобов'язане своєю появою історії, намагався подолати антиномічність сутності людської природи — чоловічої та жіночої, так само як і роздвоєність публічної та приватної сфер, засобами освіти, побудованої на біологічній основі. «Вся жіноча освіта має бути спрямована на чоловіка. Догоджати чоловікам, бути їм корисними, заслужити їхнє кохання і повагу, виховувати їх в юному віці, дбати про них уже в зрілому, ставати в пригоді доброю порадою, робити їхнє життя приємним і щасливим — ось споконвічні обов'язки жінки і те, чого її треба навчати з дитинства»[5].

До речі, питання спільного виховання чоловіків і найбільш обдарованих жінок поставив Платон у своїй праці «Держава», зокрема, зазначивши: «якщо ми будемо ставити жінок і чоловіків до однієї і тієї ж справи, то й навчати їх слід однаково, як перших, так і других»[6].

Такі підходи не лише формували умонастрої тієї чи іншої історичної доби, а й створили передумови для появи стереотипів і кліше, які зберігали свій вплив упродовж тривалого часу. Це не могло не позначитися на статусі жінки і в кінцевому підсумку призвело до виникнення організованого руху, спрямованого на захист економічних, соціальних та політичних прав жінок. Почавши в XIX ст. із вимог про поліпшення умов праці, скорочення робочого дня та рівної з чоловіками заробітної плати, жіночі організації долучили до цього на початку XX ст. надання виборчого права, започаткувавши у США та ряді країн Європи рух за рівні з чоловіками права в усіх сферах.

Інтернаціональний характер цього руху засвідчило, зокрема, прийняття в серпні 1910 року рішення Міжнародної конфедерації жінок-соціалісток про щорічне відзначення в березні Міжнародного жіночого дня на знак солідарності жінок у боротьбі за свої права. Відзначення свята саме 8 березня в Європі та Росії почалося лише з 1914 року.

На українських землях жіночі організації постали в останній чверті XIX ст. практично одночасно в Російській та Австро-Угорській імперіях. Як відомо, у 1884 році за ініціативою Н. Кобринської у м. Станіславі було створено «Товариство руських жінок», а в Києві засновано жіночий гурток, який очолила О. Доброгреаєва. Особливістю українського жіночого руху, на відміну від аналогічних тогочасних рухів у США та Європі, стало активне поєднання ідей фемінізму та національно-культурного відродження. Водночас були й певні регіональні відмінності. Зокрема, на українських землях у складі Російської імперії жінки вбачали своє першочергове завдання у боротьбі за право здобувати вищу освіту і працювати нарівні з чоловіками. Як наслідок, постали й організації відповідного спрямування — «Общество помощи высшему женскому образованию» у Харкові, «Товариство захисту працюючих жінок» у Києві (1907—1911 рр.) тощо.

На західноукраїнських землях жінки обстоювали поряд з гендерною рівністю ідеї національного визволення. Так, Н. Кобринська у 1887 р. за участю О. Пчілки видала жіночий альманах «Перший вінок», наголосивши на рівності громадянських і національних прав жінок та чоловіків. Досить високо оцінюючи її діяльність, І. Франко зазначав, що вона «організовує жіноче товариство, агітує за подання петицій з метою поширення жіночої освіти й жіночих прав, нав'язує відносини з жінками інших національностей, одним словом, намагається спрямувати наших жінок у напрямок реалізації ідей та інтересів передового європейського жіноцтва»[7].

Крім того, західноукраїнські жіночі організації приділяли велику увагу благодійницькій (наприклад, «Жіноча громада» на чолі з М. Ребачок-Солтис, створена 1900 р. у Тернополі) та релігійно-пропагандистській діяльності (Марійське товариство, що виникло у Львові в 1904 р., і Товариство православних русинок, засноване у Чернівцях у 1908 р.).

У роки Першої світової війни та Української революції 1917—1920 рр. жінки виявили активну громадянську позицію, стійко, нарівні з чоловіками, переносячи усі лихоліття. Зростала і їхня роль у суспільстві. Зокрема, лише в Українській Центральній Раді було 11 жінок (Л. Старицька-Черняхівська, С. Русова та ін.). Як писала у той час С. Русова, «жіноче питання одне з найскладніших, яке ставить перед нами наше культурне життя. Воно вимагає зростання почуття правди й волі у людях, воно не вкладається в ніякі законодавчі постанови, бо воно цілком залежить від моральних відносин людей між собою, від розвитку пошани людини до людини»[8].

Жіноче питання також знайшло відображення у тогочасних конституційних проектах. Так, М. Грушевський у праці «Хто такі українці і чого вони хочуть?» зазначав, що «має бути рівність. Однакове право повинні мати пани і мужики, багачі і робітники, просвіщенні й прості, чоловіки і жінки...»[9]. Згодом цей принцип було втілено у Конституції УНР 1918 р., ст. 11 якої проголошувала, що «ніякої різниці в правах і обов'язках між чоловіком і жінкою право УНР не знає».

У міжвоєнний період на українських землях великою активністю відзначався створений 1917 р. на основі «Жіночої громади» Союз українок. Він став членом Міжнародного жіночого союзу, проводив велику благодійницьку, культурницьку, просвітницьку та освітню роботу, видавав власні журнали — «Жінка» та «Українка». З ініціативи Союзу, як відомо, в 1934 році в Станіславі було проведено Всеукраїнський жіночий конгрес, а у 1937-му на жіночому з'їзді у Львові створено Світовий союз українок.

На той час українські жінки вже були потужною організованою силою, входили до складу владних структур, зокрема польського парламенту. Так, до сенату у міжвоєнний період обирала О. Левчанівська та О. Кисілевська, до сейму — М. Рудницька.

Вагомим, хоча і формальним, було представництво жінок у радянських органах влади. Не доводиться сумніватися в тому, що у Верховній Раді Української РСР останніх чотирьох скликань (70-ті — 80-ті роки XX ст.), як і за весь попередній період, питома вага жінок серед народних депутатів визначалася ще до виборів відповідно до політики керівництва країни. Фактично спланована частка жінок у складі парламенту стабільно становила 34—35%, але це далеко не відповідало їхній питомій вазі у складі населення УРСР, яка сягала на той час майже 54%.

Міжнародний жіночий день не відразу набув широкої підтримки в колишньому СРСР, а неробочим він став лише з 1966 року, відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 8 травня 1965 року.

Запровадження «західного», за його походженням, свята дозволило керівництву СРСР досягти подвійного ефекту — задовольнити загальнолюдську потребу суспільства у наявності такого свята і використовувати його для зміцнення підтримки влади жінками та населенням загалом.

За умов, коли релігія перебувала під постійним тиском та контролем з боку держави, відбулася підміна релігійної традиції політичною. На практиці в СРСР свято 8 Березня було складовою системи заходів, фактично спрямованих не на боротьбу за права жінок, а на пропаганду «радянського способу життя».

З іншого боку, доречно зазначити, що внаслідок пом'якшення гостроти проблем боротьби за права жінок у розвинених країнах Міжнародний жіночий день поступово втратив там цей підтекст і практично перестав відзначатися. А в колишньому СРСР суспільство досить швидко перестало сприймати ідеологічне навантаження цього свята. У масовому сприйнятті 8 Березня перетворилося на свято весни.

Під егідою ООН Міжнародний жіночий день, з ініціативи заклопотаного власним іміджем СРСР, почали відзначати з 1975 року. Саме цей рік було проголошено Міжнародним роком жінки, а 16 грудня 1977 року Генеральна Асамблея ООН у своїй Резолюції 32/142 закликала всі держави проголосити будь-який день року Міжнародним днем прав жінок і миру[10]. Дата святкування мала обиратися кожною країною індивідуально, згідно з власними національними традиціями.

На сьогодні цей день є офіційним вихідним у більш як 20 державах світу, насамперед пострадянських, у тому числі в Україні. У ряді країн (Хорватія, Румунія, Сербія, Італія, Франція) 8 березня не є державним святом, але широко відзначається. В Італії символами цього дня стали жовта мімоза і шоколад. Згодом ця традиція набула популярності і в сусідній Албанії. В

Індії Міжнародному жіночому святу надають великого значення і проводять цього дня багато урочистих заходів. У Португалії в ніч на 8 березня жінки організовують вечірки, на які чоловіків не запрошують[11].

У незалежну Україну жіноче свято прийшло вже без попереднього політичного забарвлення як заслужене вшанування жінки й матері і в родинному колі, і в колективах, де вони трудяться. Свідченням і наслідком деполітизації є той факт, що на тлі стабільної популярності Міжнародного жіночого дня стрімко зменшується увага до 7 листопада — чергової «річниці Жовтня». За даними соціологічної служби Центру Разумкова, з 2002 по 2009 рік в Україні кількість тих, хто вважає головне для СРСР свято 7 листопада звичайним днем, зросла із 38,6 до 51%[12].

Свято 8 Березня позитивно сприймається населенням усіх регіонів України, хоча певні політичні сили намагаються протиставити його Дню матері.

За даними загальнонаціонального соціологічного дослідження, проведеного у червні 2011 року Центром соціальних та маркетингових досліджень «СОЦІС», Міжнародний жіночий день 8 Березня має у населення України третій рейтинг (15,1%) після Дня Перемоги (48,0%) і Дня Незалежності (15,5%) та вважається одним із найважливіших державних свят країни[13].

Слід зазначити, що з огляду на політичне походження Міжнародного жіночого дня релігійні конфесії досить стримано ставляться до його святкування. У релігійних традиціях є усталені власні приводи вшанування жінок. Так, у християн особливе місце відводиться культу Діви Марії та святам на її честь. Подібна релігійна традиція характерна і для мусульман, які найшанованішим жіночим святом вважають дні на відзначення дружини основоположника ісламу Мухаммеда — Айші. У юдеїв жіночим днем фактично є свято Пурим, яке встановлене на честь порятунку євреїв за допомогою царської дружини Естер від знищення перським царем Ксерксом у V ст. до н. е.

Вагоме релігійне підґрунтя має День матері, який традиційно пов'язують із вшануванням Діви Марії. Ініційований американською пацифісткою Джулією Уорд Хоув у 1872 році, День матері отримав на початку XX століття свого ідеолога і провідника в особі іншої американки — Анни Джервіс. У 1910 році її підтримав штат Західна Вірджинія, який визнав День матері офіційним святом, а згодом воно почало поширюватися й набувати популярності у США. 8 травня 1914 року офіційним святом визнав День матері американський Конгрес, призначивши його на другу неділю травня[14]. Після Першої світової війни День матері почали відзначати й у країнах Західної Європи.

Нині День матері є святом у понад 50 країнах світу. Відповідно до Указу Президента України від 10 травня 1999 року[15] його відзначають на офіційному рівні у другу неділю травня.

Жінка у сучасному світі: гендерні стандарти

У сучасне життя із соціальної науки принесене поняття «гендер», що означає «соціальну суть людини» та відмежовується від поняття «біологічна стать людини».

Попри глибоке історичне коріння, вперше ідея гендеру, яка на той час мала назву «жіночі студії», виникла і почала розвиватися в Європі та США наприкінці 60-х років XX ст. В її основу було покладено праці Джона Стюарта Міла, Сімони де Бовуар, Джона Вільяма Мані, Мішеля Фуко, Джуді Батле та ін.[16]. Однак головні теоретичні й методологічні аспекти гендерних досліджень постали з жіночого руху та феміністичної ідеології XX ст.

Упродовж середини — другої половини минулого століття фундаментальні засади гендерної рівності було запроваджено у міжнародних нормативно-правових актах.

Одним з основних принципів, зафіксованих у прийнятій 10 грудня 1948 р. Генеральною асамблеєю ООН Загальній декларації прав людини й міжнародних пактах про громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права (1966 р.), став принцип рівноправ'я чоловіків і жінок[17].

У статті 1 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок» № 2263 (XXII) (1967 р.)[18] вказувалося, що дискримінацію стосовно жінок, яка призводить до заперечення чи обмеження їхньої рівноправності з чоловіками, визнано несправедливістю й злочином проти людської гідності. Головними шляхами подолання цієї нерівності бачилося скасування наявних законів, звичаїв, практики, що були дискримінаційними стосовно жінок, встановлення належного юридичного захисту рівноправ'я жінок і чоловіків.

Ідеї, закладені в Резолюції Генеральної асамблеї, було реалізовано в Конвенції ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок»[19] (1970 р.), яка стала першим спеціальним міжнародним актом, спрямованим на ліквідацію дискримінації щодо жінок.

Схвалені 1995 року Четвертою Всесвітньою конфедерацією жінок Пекінська декларація та Платформа дій виокремили 12 проблемних стратегій (малозабезпеченість, освіта та навчання, здоров'я, насильство над жінками, збройні конфлікти, економіка, влада та прийняття рішень, механізми гендерної рівності, права людини, засоби масової інформації, навколишнє середовище та проблеми дівчат), які в червні 2000 року визначено пріоритетними у підсумкових документах Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН «Жінки в 2000 році: рівність між чоловіками та жінками і мир у XXI столітті».

Загальноєвропейські стандарти гендерної рівності встановлюються, насамперед, Радою Європи (РЄ) та Європейським Союзом (ЄС). Стандартами гендерної рівності на європейському континенті є загальні стандарти, що стосуються рівноправності статей та заборони дискримінації, а також стандарти у конкретних сферах: державної політики, зайнятості, соціального забезпечення, економічного та особистого життя.

Основним із них, безсумнівно, є стандарт рівноправності жінок та чоловіків і заборони дискримінації жінок, встановлений Європейською конвенцією прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ЄКПЛ), яка у ст. 14 закріпила вказані принципи і передбачила, що користування правами та свободами, визначеними в ній, має бути забезпечене без дискримінації за ознакою статі[20].

Положення про те, що принцип рівноправності жінок та чоловіків є основною умовою демократії та вимогою соціальної справедливості, міститься й у Декларації Ради Європи про рівноправність жінок та чоловіків від 16 листопада 1988 р.[21], який було підтверджено і в Рекомендації R (98) 14 щодо висунення на перший план гендерних питань[22].

У сфері державної політики основний стандарт гендерної рівності передбачає залучення обох статей до її формування.

Акти Європейського Союзу, до членства в якому прагне Україна, також містять стандарти гендерної рівності у політичній сфері. Зокрема, прийнято стандарт врахування державами при проведенні своєї політики проблем та потреб жінок нарівні з проблемами і потребами чоловіків (гендерне інтегрування)[23]. Він міститься у Рамковій стратегії ЄС із гендерної рівності 2001—2005 рр.[24]

Гендерне інтегрування і гендерний моніторинг передбачені ухваленим Радою ЄС Європейським пактом щодо гендерної рівності на період 2011—2020 рр.[25]. У ньому, зокрема, зазначено, що політика гендерної рівності є життєво важливою для економічного зростання, процвітання та конкурентоспроможності ЄС.

Європейський Союз розробив низку директив, що стосуються гендерної рівності та передбачають формування обов'язкових напрямів політики і єдиних стандартів для усіх держав — членів ЄС. Національна гендерна політика зазнає дедалі більшого законодавчого впливу Євросоюзу, на рівні якого узгодження цієї політики набирає ваги[26]. Численні обов'язкові директиви ЄС із гендерної політики, а також задекларований намір ЄС ліквідувати гендерну нерівність в усіх сферах діяльності — важливий крок на шляху створення комплексної гендерної політики Євросоюзу.

Хоча забезпечення гендерної рівності і дотримання прав жінок стало одним із найактуальніших завдань Європейського Союзу та країн-членів у сфері захисту прав людини, на практиці права жінок не завжди дотримуються, а механізми їх захисту не в усіх випадках спрацьовують.

На початку 90-х років XX ст. демократичні країни світу почали активно застосовувати на національному рівні гендерний підхід при розв'язанні суспільних проблем. Передусім про це свідчить розширення законодавчої бази гендерної політики. Так, закони про рівність жінок і чоловіків було прийнято у Польщі, Литві, Японії, Норвегії, Швеції, Франції, Фінляндії, Голландії тощо. Країни Британської співдружності схвалили Програму дій щодо гендеру і розвитку, стратегічним напрямом якої було визнано гендерний.

Зростання уваги до проблеми рівноправ'я жінок і чоловіків супроводжується вивченням гендерного питання на національному та міжнародному рівнях. Введення до політичного дискурсу поняття гендер має на меті змінити усталені традиції, дати можливість кожній людині реалізувати власний потенціал, дотримуватися демократичних принципів існування держави та суспільства.

У ряді країн здійснення гендерної політики поширюється на представників «сексуальних меншин». У деяких випадках це призвело до того, що в офіційних документах дозволено, поряд із словами «батько» та «мати», використовувати визначення: «перший із батьків» та «другий із батьків». На думку вітчизняних та зарубіжних експертів, такий підхід може створювати загрозу традиційним сімейним цінностям і християнській моралі.

Порівняльне вивчення становища жінок у країнах світу щороку публікується у відповідних доповідях Всесвітнього економічного форуму[27]. В них встановлюється і рейтинг окремих країн за цим показником, з урахуванням економічних, політичних, медичних, освітніх та інших чинників. Станом на 2011 рік перші місця у цьому рейтингу посідають економічно розвинені, демократичні країни Європи — Ісландія, Норвегія, Фінляндія, Швеція та Ірландія. США знаходяться на 17 місці, Росія — на 43, а Україна займає 64 позицію. Показово, що нижче за неї перебуває Румунія (68 місце), хоча вона вже кілька років є членом Євросоюзу.

Цей рейтинг враховує такі специфічні показники, як, наприклад, кількість жінок на провідних посадах у державних та недержавних структурах, що вимагають високої кваліфікації.

Невисоке місце України пояснюється, насамперед, недостатньою участю жінок в економічному житті країни.

Розробники рейтингу стверджують, що в жодній країні не досягнуто стовідсоткової рівності жінок і чоловіків. У країнах-лідерах цей показник сягає 80—85%, а в аутсайдера — Ємену він не досяг і половини.

Навіть у такій розвиненій країні, як Німеччина, актуальним залишається гасло «однакова платня за однакову роботу». Причому, за даними Федерального статистичного відомства (грудень 2010 р.), різниця між зарплатами німецьких жінок і чоловіків становить 23%. Це лише частково пояснюється тим, що в ході профорієнтації жінки частіше обирають професії з низьким рівнем платні: якщо чоловік стає інженером, то жінка — перукарем чи медсестрою. Проте, за інформацією Інституту німецької економіки в Кельні, порівняння рівноцінних професій і посад показує дискримінацію жінок у майже 13% випадків. Намагаючись виправити становище, міністр праці ФРН Урсула фон дер Ляйєн виступила з ініціативою ухвалити закон, який установлював би обов'язкову квоту жінок у керівних структурах провідних німецьких концернів, а міністр у справах сім'ї Крістіана Шредер заявила, що до 2013 року кількість жінок на керівних посадах у великих фірмах має збільшитися втричі[28].

Соціально-економічне становище української жінки потребує змін

Своєрідність становища жінки в Україні полягає в тому, що, беручи активну участь у житті суспільства, вона, через низку причин, не завжди може скористатися наданими їй національним законодавством правами та можливостями. До того ж українське законодавство в галузі гендерної рівності потребує подальшого удосконалення.

Низка обставин, пов'язаних із неналежним рівнем соціально-економічного розвитку країни, зумовлює зміст і характер політико-правового статусу української жінки.

Як відомо, до факторів, що визначають становище жінки у будь-якій країні, належать: рівень соціально-економічного розвитку, стан довкілля, рівень розвитку медичної, соціально-побутової, культурно-освітньої інфраструктури, характер суспільної етики та моралі. З огляду на це соціально-економічне і морально-психологічне становище жінки у нас погіршується кризовими явищами в економіці, критичним станом довкілля, недостатнім розвитком медичної та соціально-побутової інфраструктури.

Невисокий рівень життя, безробіття, девальвація моральних цінностей штовхають жінок та чоловіків на пошуки роботи за межами України. Гострою проблемою стало використання нелегальної жіночої праці за кордоном, а також торгівля «живим товаром» — жінками і дітьми[29].

Досі не створено належних умов для поєднання жінкою материнства та зайнятості. Разом із тим формування громадянського суспільства, розвиток України як соціальної та правової держави неможливий без активної участі українського жіноцтва.

Суто юридичної нерівності між чоловіками та жінками в Україні немає. У жінок рівні з чоловіками політичні права, вони можуть обирати й бути обраними до представницьких органів державної влади, працювати в них нарівні з чоловіками — як і у сфері освіти, науки тощо.

Конституцією України (стаття 24) гарантоване забезпечення рівності прав жінки і чоловіка, а також створення умов, які надають жінкам можливість поєднувати працю з материнством. Керуючись основними положеннями Конституції, діючи на демократичних засадах з метою надання рівних можливостей для участі жінок і чоловіків у політичному, економічному, культурному й соціальному житті країни, Верховна Рада України спрямовує зусилля на законодавче забезпечення державної політики у зазначеній сфері.

Політика України в галузі захисту прав жінок проводиться з урахуванням підписаних нею міжнародних документів. Насамперед, йдеться про Загальну декларацію прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенцію ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», Європейську соціальну хартію (переглянуту), Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції Міжнародної організації праці та інші. Така політика спрямовується на компенсацію об'єктивно складного становища жінок на ринку праці, організацію протидії їхній дискримінації, проведення заходів, які передбачають підвищення конкурентоспроможності жінок на ринку праці.

Разом з тим значна частина законів, спрямованих на протидію дискримінації жінок, виконується не повністю, в т. ч. внаслідок неналежного фінансово-економічного забезпечення.

Світовий досвід свідчить: надаючи жінкам однакові права з чоловіками, розвинені країни світу, передусім скандинавські, добиваються значного підвищення рівня життя всього населення.

Досягненню гендерного паритету в Україні заважають певні стереотипи. Зокрема, частина українських чоловіків не вбачає в жінках рівноправних партнерів у системі суспільних відносин і нерідко шукає за спиною успішної жінки впливового чоловіка, батька, брата, коханця[30].

У багатьох країнах світу законодавчо визначено, що жінки мають обіймати певний відсоток посад у керівних органах. Підписуючи Декларацію тисячоліття на саміті ООН у вересні 2000 року, Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити до 2015 року гендерне співвідношення на рівні від 30 до 70 % у представницьких органах влади та на вищих щаблях виконавчої вла-

ЗАКІНЧЕННЯ НА 6—7-Й СТОР.

8 Березня — про свято і не тільки

ПОЧАТОК НА 4-5-Й СТОР.

ди. Хоча жінки становлять 52,4% електорату, їхня участь у роботі органів державної влади залишає бажати значно кращого. Зокрема, у Верховній Раді шостого скликання налічується 32 жінки, тобто 7,4% проти 20 і більше відсотків у країнах Європейського Союзу[31]. У складі нинішнього уряду України всього одна жінка; жодної нема серед голів обласних державних адміністрацій.

Упродовж усіх років незалежності до складу урядів України входило лише сім жінок.

Таке становище навряд чи можна пояснити лише тим, що, на думку багатьох, політика — це «брудна справа», а отже, ця професія — не для жінок. Сумнівно, що при ухваленні політичних рішень чоловіки обов'язково ефективніші за жінок чи краще, ніж вони самі, представляють їхні інтереси.

Аналізуючи представництво жінок в органах влади України, неважко помітити своєрідну «піраміду», в основі якої показники на рівні місцевих органів влади. Серед депутатів міських рад міст районного значення станом на 01.01.2012 року частка жінок становить 31,5%, селищних — 47,3%, а сільських рад — 53,1%.

Відзначимо також тенденцію істотного зростання з 1991 по 2011 рік кількості жінок-керівників в органах управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі. У системі управління середньою освітою цей показник зріс з 3 до 5 осіб, охороною здоров'я — з 4 до 10, культурою — з 4 до 10 осіб. Подібна тенденція спостерігається і на рівні районів, де частка жінок за згаданий період зросла: в управлінні середньою освітою — з 23,1 до 50,6%, охороною здоров'я — з 5,4 до 22,3%, культурою — з 46,9 до 60,2%.

У суддівському корпусі частка жінок становить близько 48% від загальної кількості, але у складі Верховного Суду їх 12 із 48 суддів (25%), а у Конституційному Суді — всього дві жінки з 18 (11%).

Хоча у вітчизняній сфері управління на вищих щаблях традиційно домінують чоловіки, європейська практика засвідчує, що за рахунок жіночого представництва краще вирішуються проблеми у таких сферах, як екологія, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, охорона дитинства та материнства тощо. Причому в царині прийняття рішень щодо захисту соціальних інтересів населення, розв'язання «специфічно жіночих» та інших проблем жінки демонструють не лише високу ефективність, а й відмінний від чоловіків стиль роботи, гнучкіші методи виходу з критичних ситуацій та розв'язання конфліктів.

Економічні складнощі в Україні, передусім на ринку праці, безпосередньо впливають на становище жінок, а у безробіття переважно «жіноче обличчя». Так, у 2011 році кількість безробітних жінок коливалася від 233,2 до 331,1 тис., у той час як чоловіків — від 145,7 до 291,8 тисячі. При цьому традиційно нижчим був і рівень працевлаштування жінок порівняно з чоловіками: від 5,1% у грудні до 11,9% у вересні. Водночас щодо чоловіків цей показник досягав 19%[32]. Проте статистика свідчить, що жінки є економічно активнішою категорією, ніж чоловіки.

На користь вирівнювання права жінок на професію «працює» і сучасна технологічна революція з її можливостями дистанційної участі в певних виробничих процесах, прискореним витісненням операцій, які вимагають фізичних зусиль, поліпшенням умов праці.

Разом з тим сучасна економіка загострила проблему конкурентоспроможності на ринку праці, де жінки нерідко програють через низку об'єктивних причин. За радянських часів вони, здобувши вищу освіту, обіймали численні управлінські посади порівняно невисокого рівня, а також були зайняті у закладах культури, медичного обслуговування тощо. Згодом, із закриттям нерентабельних виробництв, було ліквідовано їхній управлінський персонал та соціально-культурні установи. Крім того, значно звузилися такі традиційно «жіночі» сфери зайнятості, як легка та харчова промисловості. У зв'язку з падінням народжуваності закрилося чимало дитячих закладів та установ для молоді, де також працювали переважно жінки.

Формальна захищеність жіночої робочої сили соціальними пільгами зробила її невигідною для підприємців, а отже, неконкурентоспроможною порівняно з чоловіками. Роботодавці уникають витрат на додаткові соціальні гарантії, пов'язані з пологами, материнством тощо, нерідко зазначаючи в оголошеннях про вакансію, що потрібні лише чоловіки.

Постають такі проблеми, як невмотивована відмова в прийнятті на роботу вагітних жінок, кандидаток віком від 45 до 55 років, незахищеність категорії молодих матерів тощо. Ще однією прихованою формою нерівності є дискримінація за ознакою сімейного стану жінок — неодружених або таких, які щойно вийшли заміж.

Незважаючи на те, що серед громадян з вищою освітою на 100 чоловіків припадає 140 жінок, залишається актуальним заниження розміру заробітної плати жінок порівняно із чоловіками. За виконання тієї самої роботи вони отримують 75% від «чоловічої» заробітної плати[33].

У перспективі пенсія жінок може становити в середньому 40—45% від пенсії чоловіків. Це означає, що за наявної ситуації вже зараз закладається гендерна нерівність громадян літнього віку в майбутньому. Слід також мати на увазі, що за меншої платні жінка фактично працює на 4—6 годин більше, ніж чоловік, через додаткову зайнятість у домашньому господарстві. Загалом жінки переважають серед соціально незахищених (малозабезпечених) верств населення — пенсіонерів, безробітних, низькооплачуваних працівників бюджетної сфери. Майже 70% працюючих жінок, у тому числі підприємці, зайнято в торгівлі, громадському харчуванні та сфері послуг з порівняно низькою заробітною платою (доходом). Чоловіки переважають серед керівників підприємств, організацій, установ та топменеджменту, очолюючи майже 80% усіх підприємств України.

Дослідження Міжнародної фінансової корпорації показали: чим більше підприємство, тим більша ймовірність того, що його очолює чоловік, підлеглими та компаньйонами якого також є чоловіки. З іншого боку, бізнес, очолюваний жінками, у вісім разів частіше рекрутує на керівні посади жінок[34].

Внаслідок обмеженого доступу до фінансових, матеріальних та адміністративних ресурсів кількість жінок-підприємців значно менша, ніж чоловіків. У великому промисловому бізнесі на них припадає всього 2% посад і стільки ж — у середньому і малому.

Жінки не випадково працюють переважно у сфері приватного малого бізнесу, який залежить від однієї людини. Через об'єктивні обставини жінка і змушена, і здатна брати всю відповідальність на себе. Отож сприяння малому бізнесу в Україні можна розглядати і як один із напрямів вирішення гендерного питання. Проте цю справу гальмують не лише психологічні бар'єри, спричинені ставленням до «бізнес-леді» у суспільстві, а й недосконалість законодавства, зокрема недостатня правова та соціальна захищеність зайнятих у малому бізнесі.

За даними цієї ж корпорації, жінці-підприємцеві важче, ніж чоловікові, започаткувати власний бізнес: складніші справи з отриманням кредиту, більше тиску з боку контрольних органів. Фірми, якими керують жінки, а це переважно торгівля і готельно-ресторанна сфера, отримують невеликі прибутки та витрачають порівняно більше коштів на оформлення документації для податкової служби. Майже половина респондентів серед жінок-підприємців зізналася, що їм доводилося робити «подарунки» таким органам[35].

Отже, потенціал українських жінок у бізнесі може бути реалізований значно повніше завдяки внесенню відповідних змін до законодавства та переусвідомлення їхнього місця і ролі в суспільстві.

Із дискримінацією жінки на ринку праці пов'язана ще одна з гострих проблем України — бідність, а також її фемінізація. Згідно з нещодавньою оцінкою комісара ООН з прав людини, рівень бідності у нас перевищив 70%, і це дуже болісно відбивається саме на жінках. До того ж, за даними демографів, сім'ю як первинну ланку суспільства вже давно поглинула всеохоплююча криза, що має як глобальні, так і внутрішні корені. Криза сім'ї — один з найсерйозніших викликів сучасності. Насамперед, сучасна жінка поступово почала втрачати функцію берегині домашнього вогнища, фізичного та морального здоров'я, природних і соціальних умов розвитку кожного індивіда незалежно від його статі, національності, освіти чи типу поселення, віросповідань чи рівня доходів.

Високий рівень розлучень в Україні призвів до того, що 47% дітей фактично виховуються без підтримки батька, а близько 13% народжуються матерями, що не перебувають у шлюбі. У неповних сім'ях не тільки скромні доходи, а й здебільшого неповноцінна виховна, морально-психологічна атмосфера.

За умов затяжної демографічної кризи особливого значення набуває проблема здоров'я жінок, яке останнім часом погіршується за всіма показниками. Через складну економічну ситуацію бюджетні витрати на медичне забезпечення залишаються недостатніми і спрямовуються насамперед на лікування, а не на профілактику захворювань. На низькому рівні консультування і доступ до інформації та послуг у галузі охорони репродуктивного й соціального здоров'я, порушується право на таємницю особистого життя, актуалізується проблема раннього материнства, зростає кількість жінок, які палять, вживають алкоголь та наркотичні засоби.

Насилля в сім'ї та торгівля людьми в Україні набувають дедалі виразніших гендерних ознак: понад 90% жертв домашнього насилля і 80% жертв торгівлі людьми — жінки[36]. За таких умов розробка комплексного, багатодисциплінарного підходу до ліквідації насилля в родині і поза нею має стати однією із важливих складових побудови громадянського суспільства.

Загострюється потреба у підтримці на державному рівні проектів та програм, розроблених жіночими неурядовими організаціями і спрямованих на реалізацію соціальної політики, забезпечення прав та інтересів жіноцтва. Зокрема, йдеться про фінансове сприяння у проведенні гендерних досліджень, розробці альтернативних або додаткових систем перекваліфікації, соціального захисту, соціально-психологічної адаптації розвитку малого бізнесу, формування ефективного механізму контролю, моніторингу наявних економічних концепцій, систем кредитування, зайнятості тощо.

Поряд з державними органами та установами до роботи, спрямованої на забезпечення гендерної рівності, мають активно долучатися органи місцевого самоврядування. Йдеться про повніше врахування цього чинника в регіональних та міських програмах розвитку, зокрема в частині підтримки малого і сімейного бізнесу. Сприяючи спільній праці чоловіків та жінок, гармонізації сімейного життя, цей вид приватної ініціативи реально слугує також економічному і соціальному розвиткові населених пунктів і територій.

Громадські організації справедливо вимагають поліпшення інформаційного супроводу гендерної політики, спрямованої на подолання стереотипів в українському суспільстві щодо вторинності жінки порівняно з чоловіком. У цій роботі важко переоцінити роль засобів масової інформації, а також освіти. Можливості мас-медіа величезні, питання в тому, як вони використовуються. Брутальність, порнографія, реклама алкоголю та тютюнових виробів — це далеко не повний перелік того, що пропонують своїм читачам, глядачам та слухачам ЗМІ, принижуючи гідність і жінок, і чоловіків, далі розхитуючи суспільну мораль. Всюдисуща реклама містить безліч виявів сексуалізації жіночого тіла та дискримінації жінок[37].

В освітній сфері також варто переглянути ряд навчальних програм і посібників, усунувши окремі недоречності, які можна трактувати як дискримінацію за гендерною ознакою. На думку експертів, викладена у багатьох підручниках інформація сприяє закріпленню у свідомості молодого покоління застарілих уявлень щодо ролі жінок і чоловіків у суспільстві.

Саме тому подальший демократичний поступ України та її стабільний розвиток навряд чи можливі без усунення наявних відмінностей у соціальному, економічному та політичному становищі жінок і чоловіків, у їх доступі до матеріальних та фінансових ресурсів. При розробці державних стратегій і програм, удосконаленні законодавства України, а в більш широкому плані — реалізації державної політики, у центрі уваги українського суспільства має перебувати захист прав та інтересів жінок.

Забезпечення прав жінок у законодавстві України, розвиток гендерних підходів у юридичній науці

На розвиток конституційних положень, які гарантують рівні права жінок і чоловіків та надають жінкам рівні з чоловіками можливості для їх реалізації, Верховна Рада України 8 вересня 2005 р. ухвалила Закон «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Його метою є закріплення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства шляхом відповідного правового забезпечення, ліквідація дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів.

Важливість цього акта важко переоцінити. Вперше в національному законодавстві визначено дискримінацію за ознакою статі та передбачено її пряму заборону.

За час незалежності України питання гендерної рівності неодноразово ставали предметом парламентських слухань. Так, 21 листопада 2006 року відбулися слухання на тему: «Сучасний стан та актуальні завдання у сфері попередження гендерного насильства»[38] і «Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи»[39]. На них відзначалося, що попри відчутні зрушення в забезпеченні рівних прав жінок і чоловіків є потреба в грунтовному аналізі у всіх сферах суспільного життя крізь призму гендерних показників, оскільки темпи і якість їх впровадження ще не відповідають потребам часу, перешкоджаючи дальшій демократизації та соціальному розвитку.

У цьому сенсі конче важливо з'ясувати, яким чином державні стратегії, програми та заходи впливають на становище чоловіків і жінок, як враховуються інтереси обох груп при формуванні державних інститутів, дотримується принцип рівних прав та можливостей при визначенні тих чи інших державних пріоритетів. Піднесення цієї проблематики на рівень парламентського контролю відкрило можливості вперше поставити низку питань щодо законодавчого забезпечення гендерної рівності в нашій державі.

Виникає також потреба гендерного аналізу державного бюджету України, що дозволило б виявити й попередити ті чинники, які поляризують відмінності між статями і призводять до гендерного дисбалансу та дискримінації.

Варто нагадати, що у 2009 році Рада Європи запропонувала своє ноу-хау у сфері бюджетного процесу. Воно викладене в посібнику «Гендерне бюджетування: практична імплементація», підготовленому Генеральним директоратом із прав людини та правових питань.

Учасники парламентських слухань пропонували також передбачити у майбутньому Трудовому кодексі України положення щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Однак досі ця пропозиція залишається не виконаною, оскільки сам проект згаданого ко-

Упродовж усіх років незалежності до складу урядів України входило лише сім жінок

дексу лише прийнятий за основу.

Окрім того, згідно з відповідною постановою Кабінету Міністрів України[40], розпочато гендерну експертизу чинного законодавства, що проводиться як складова частина правової експертизи. Так, за період з 2007 по 2011 рік Міністерством юстиції України підготовлено 18 висновків за результатами проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства, 10 з яких містили обґрунтування необхідності внесення змін до акта законодавства для усунення дискримінації за ознакою статі.

На виконання рекомендацій парламентських слухань прийнято чотири закони щодо вдосконалення законодавства з протидії насильству в сім'ї і забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків[41]. Крім того, на розгляді Верховної Ради знаходяться кілька законопроектів із цих питань[42].

Розглядалося питання впровадження результатів парламентських слухань і на рівні Кабінету Міністрів України, який ухвалив постанову «Про консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми»[43].

Однак після того питання забезпечення гендерної рівності на розгляд парламенту більше не виносилися. Тому доцільно було б провести парламентські слухання, присвячені проблемам застосування Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Слід зазначити, що основні напрями державної гендерної політики втілилися в Державній програмі з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року[44].

За всіх обставин українському парламенту треба докласти максимум зусиль для того, щоб створити максимально повний та доступний механізм, за допомогою якого людина, незалежно від статі, мала б усі можливості для реалізації своїх прав та задоволення інтересів. У цьому контексті слід визнати: аналіз чинного національного законодавства з гендерних питань засвідчує, що значна частина його норм за своїм змістом, характером і спрямованістю має декларативний характер, а головне — не передбачає дієвого механізму та забезпечення державних гарантій гендерної рівності.

Нині на розгляді Верховної Ради знаходяться близько 30 проектів законодавчих актів[45], метою яких є дальший розвиток у вітчизняному законодавстві принципу гендерної рівності. Загалом за період діяльності Верховної Ради VI скликання на розгляд внесено 16 проектів законів та постанов (пов'язаними та альтернативними) щодо усунення дискримінації жінок. Із них 4 проекти не було прийнято, 3 — відкликано, 1 — не включено до порядку денного, 2 — знято з розгляду, а ще 1 — направлено на доопрацювання. Прийнято лише один проект, один — чекає розгляду на пленарному засіданні парламенту, ще один — опрацьовується у профільному комітеті.

Водночас усі ці документи містять низку хиб. Основні з них — введення принципу квотування при проведенні виборів до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, виборів сільських, селищних та міських голів, що пропонується в одному із зазначених проектів. У певних випадках такий підхід може спонукати до необґрунтованого введення преференцій та розглядатись як певні привілеї за ознакою статі для жінок, що, відповідно, суперечить Конституції. Окрім того, зазначені законопроекти стосуються здебільшого лише вибіркових сфер суспільної діяльності — державного управління, політичної та партійної діяльності, рекламної та інформаційної галузі. Відтак залишаються осторонь сфери промисловості, транспорту, зв'язку, сільського господарства, журналістики, мистецтва, кіно та інші.

Дедалі нагальнішою стає потреба у збільшенні внеску в розроблення та реалізацію гендерної політики сучасної юридичної науки. На даний момент питанням правового забезпечення рівності жінок та чоловіків присвячено близько 30 дисертаційних досліджень, у т. ч. 5 докторських, написано чимало статей та монографічних робіт. Проте вони спрямовані переважно на аналіз сучасного законодавства і практики його застосування, тоді як гостро бракує вироблення нових підходів, ідей, пропозицій, що могли б стати рушієм на цьому надзвичайно важливому напрямі розвитку нашого суспільства.

Загалом зазначені та інші проблеми актуалізуються в контексті підготовки до парламентських виборів 2012 року. З огляду на це доцільно було б врахувати думки та позицію громадськості[46], поклавши їх в основу пропозицій щодо внесення змін до законодавства, спрямованого на забезпечення гендерної рівності у сфері державної служби, виборів народних депутатів України, створення гендерного ресурсного центру, проведення гендерного моніторингу тощо. Важливою видається розробка й затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2015 року.

* * *

Економічні та політичні реформи в Україні, демократичний розвиток нашого суспільства вимагають активної участі в цих процесах українського жіноцтва. Відтак завданням із завдань має стати наполеглива робота з формування ефективної державної гендерної політики європейського зразка. Забезпечення українським жінкам рівних прав в усіх сферах суспільного життя вимагають вітчизняна історія, національні традиції, загальна логіка цивілізаційного розвитку людства.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

[1] Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. — К. : Основи, 2000. — С.146.
[2] Там само.
[3] Цит. за: Елштайн Джін Бетке. Громадський чоловік, приватна жінка: Жінки в соціальній і політичній думці /Пер. О. Мокровольського. — К. : Вид. дім «Альтернативи», 2002. — С. 105.
[4] Цит. за: Елштайн Джін Бетке. Громадський чоловік, приватна жінка: Жінки в соціальній і політичній думці /Пер. О. Мокровольського. — К. : Вид. дім «Альтернативи», 2002. — С.165.
[5] Руссо Ж.-Ж. Эмиль или о воспитании: Педагогические сочинения. В 4-х т. — М., 1981. — Т.1. — С. 512.
[6] Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. — К. : Основи, 2000. — С. 142.
[7] Цит. за: Івченко Ю. В. Філософсько-правовий аналіз гендерної політики в Україні : дис. ... кандидата юридичних наук: 12.00.12 / Івченко Юлія Володимирівна. — К., 2008. — С. 47.
[8] Жіночі студії в Україні: жінка в історії та сьогоденні: [монографія] / [Смоляр Л. О., Галаган В. Я., Калиновська І. Г. та ін]; за заг. ред. Л. О. Смоляр. — О. : Астропринт,1990. — С. 189.
[9] Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть / М. Грушевський. — К. : Т-во «Знання» України, 1991. — С.116.
[10] Електронний ресурс. — Режим доступу: http://daccess-dds-ny. un. org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/318/09/IMG/NR031809. pdf? OpenElement
[11] Міжнародний жіночий день: історія та сьогодення // Секретар-референт. — 2011. — № 13.
12 Центр Разумкова [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. razumkov. org. ua/ukr/poll. php? poll_id=503
[13] Ставлення населення України до святкування державних свят [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. socis. kiev. ua/ua/press/stavlennja-naselennja-ukrajiny-do-svjatkuvannja-derzhavnykh-svjat-ta-viyskovykh-paradiv. html
[14] Text of S. 889: Mother's Day Centennial Commemorative Coin Act [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. govtrack. us/congress/billtext. xpd? bill=s112-889
[15] Про день матері : Указ Президента України від 10 травня 1999 року № 489/99 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon. rada. gov. ua/cgi-bin/laws/main. cgi? nreg=489%2F99
[16] John Stuart Mill. «On Liberty» (1859); «The Subjection of women» (1869); Simone de Beauvoir «The Second Sex (1949)»; «The Woman Destoyed» (1967); «The Woman Destoyed» (1967); John Willim Money «Sex, gender, and identiti over the years: a changing perspective» (1955); Michel Foucault. «The History of Sexuality» (1984); Judith Batleu. «Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identiti» (1990); «Undoing Gender» (2004) та ін.
[17] Про ратифікацію Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Про ратифікацію Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та Міжнародного пакту про громадянські і політичні права: Указ Президії Верховної Ради УРСР від 19.10.1973 р. № 2148 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon. rada. gov. ua.
[18] Резолюція 2263 (XXII) Генеральної Асамблеї ООН «Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок» Организация Объединенных Наций. Генеральная Ассамблея. Официальные отчеты. Двадцать вторая сессия. -Дополнение № 16 (A/6716). — С. 41 — 43.
[19] Конвенції ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon. rada. gov. ua/laws/show/995_207
[20] Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon. rada. gov. ua/laws/show/995_004
[21] Діяльність Ради Європи щодо забезпечення рівноправності жінок та чоловіків відповідно до стратегічних цілей Пекінської та Віденської програм дій // Рада Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www. coe. kiev. ua/hr/equal/EG(96)%20l%20rev. htm
[22] Recommendation №. R (98) 14 of the Committee of Ministers to member states on gender mainstreaming http://www. coe. int/t/dghl/standardsetting/equality/03themes/gender-mainstreaming/EG_S_MS_98_2_rev_en. pdf
[23] Повідомлення Комісії від 21 лютого 1996 р. «Впровадження рівних можливостей для жінок і чоловіків в усі напрямки політики та діяльність Спільноти» COM(96) 67 final. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://eur-lex. europa. eu/LexUriServ/LexUriServ. do? uri=COM:1996:0067: FIN: EN: PDF
[24] Бюро ПРООН по странам Европы и СНГ Региональный Центр Братислава, Словакия Законодательство, построенное с учетом гендерных принципов, в странах Центральной и Восточной Европы и СНГ: руководство по продвижению и защите гендерного равенства посредством закона. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://europeandcis. undp. org/cd/show/FDA6F184-F203-1EE9-B94FA01B0D341C76
[25] European Pact for Gender Equality (2011-2020) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://eur-lex. europa. eu/LexUriServ/LexUriServ. do? uri=OJ: C:2011:155:0010:0013: EN: PDF
[26] Pascall, Gillian and JaneLewis. 2004. Emerging Gender Regimes and Policies for Gender Equality in a Wider Europe. Journal of Social Policy, 33,3, P. 384.
[27] Women as the way Forward [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. weforum. org/s? s=women
[28] Жіночій консорціум України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://wcu-network. org. ua/ua/possessing-equal-rights/article/pod_kabluk
[29] Про Рекомендації парламентських слухань «Становище жінок в Україні: реалії та перспективи»: Постанова Верховної Ради України від 29.06.2004 р. № 1904-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 50. — Ст. 542.
[30] «Форум сприяння та представництва жінок у політиці» в рамках проекту: «Формування паритетної коаліції в Україні», Всеукраїнська громадська організація «Інститут демократії та соціальних процесів» у співпраці з Регіональним представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://gender. at. ua/news/2011-06-26-785.
[31] Сергій Тігіпко: Забезпечення гендерної рівності — важлива складова внутрішньої політики України // Урядовий портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. kmu. gov. ua/control/publish/article? art_id=244644813
[32] Кількість зареєстрованих безробітних за статтю та місцем проживання у 2011 році. Працевлаштування не зайнятих трудовою діяльністю громадян за статтю у 2011 році // Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. ukrstat. gov. ua.
[33] Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрями вдосконалення. — Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. — 192 с.
[34] Українським жінкам важче вести бізнес, ніж чоловікам // Територія бізнесу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. business-territory. com.
[35] Там само.
[36] Звернення до керівництва України учасників засідання «круглого столу» на тему: «Гендерні відносини і гендерна політика у сучасних умовах глобалізації», проведеного «Союзом жінок України «За майбутнє дітей», м. Київ, 15 червня 2011 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. sju. org. ua/index. php? option=com_content§task=view§id=165§Itemid=53
[37] Звернення до керівництва України учасників засідання «круглого столу» на тему: «Гендерні відносини і гендерна політика у сучасних умовах глобалізації», проведеного «Союзом жінок України «За майбутнє дітей», м. Київ, 15 червня 2011 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www. sju. org. ua/index. php? option=com_content§task=view§id=165§Itemid=53
[38] Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Сучасний стан та актуальні завдання у сфері попередження ґендерного насильства»: Постанова Верховної Ради України від 23.03.2007 р. № 817-V // Відомості Верховної Ради України. — 2007. — № 18. — Ст. 273.
[39] Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи»: Постанова Верховної Ради України від 27.06.2007 р. № 1241-V // Відомості Верховної Ради України. — 2007. — № 45. — Ст. 522.
[40] Про проведення ґендерно-правової експертизи: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2006 № 504 // Урядовий кур'єр. — 2006. — 26 квіт.
[41] «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства стосовно протидії насильству в сім'ї» від 25 вересня 2008 р. № 599-VI; «Про внесення змін до статей 304 та 323 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти сім'ї та дітей» від 1 жовтня 2008 р. № 616-VI; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 15 квітня 2008 р. № 274-VI; «Про внесення зміни до статті 143 Сімейного кодексу України щодо обов'язку батька забрати дитину з пологового будинку» від 12 травня 2011 р. № 3354-VI.
[42] Про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці) (реєстр. № 8487 від 12.05.2011 р.); Про внесення змін та доповнень до деяких законів України (щодо забезпечення прав та можливостей жінок і чоловіків у виборчому процесі) (реєстр. № 1232 від 13.12.2007 р.); Проект Трудового кодексу України (реєстр. № 0913 від 25.05.2006 р.) 23 листопада 2007 року було відкликано з Верховної Ради України. Разом із тим 20 травня 2008 року парламентом було прийнято у першому читанні проект Трудового кодексу України (реєстр. № 1108 від 04.12.2007 р.) та ін.
[43] Постанова Кабінету Міністрів України «Про консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми» від 5 вересня 2007 р. № 1087.
[44] Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року» від 27.12.2006 р. № 1834.
[45] Характерними прикладами таких законопроектів можна назвати проекти законів «Про внесення змін та доповнень до деяких законів України (щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у виборчому процесі)», реєстраційний № 1232, «Про встановлення мораторію на підвищення пенсійного віку для жінок», реєстраційний № 7039, «Про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці)» реєстраційний № 8487, «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», реєстраційний № 2633 та ін.
[46] Громадський моніторинг Державної програми з утвердження ґендерної рівності в українському суспільстві (до 2010 р.) / Жіночий консорціум України. — Київ, 2011.

У НОМЕР

На потенційних мажоритарних кандидатів тиснуть?

Що ближче до виборів, то сильніше в регіонах відчувається тиск на потенційних мажоритарних кандидатів. І робиться це за допомогою судів, правоохоронних і фіскальних органів. Подібні факти стали предметом обговорення під час круглого столу за участі народних депутатів, представників Центральної виборчої комісії та правозахисників.

Мета — усунути або зобов'язати в майбутньому співпрацювати з владою всіх потенційних опозиційних претендентів. Протидіяти цій ситуації, на думку членів засідання, можна лише одним способом — доносити таку інформацію до суспільства, щоб громадськість робила відповідні висновки.

Необхідна єдність опозиції, узгодженість кандидатів. Хоча не виключено, що в претендентів від об'єднаної опозиції відтягуватимуть голоси за допомогою інших нібито незалежних кандидатів.

Про агітаційну роботу, яка дуже часто ведеться забороненими методами, знають і в Центрвиборчкомі. «На жаль, поки що ЦВК змушена пасивно спостерігати за такими речами. А щойно розпочнеться де-юре виборчий процес, кваліфікація таких дій здійснюватиметься відповідно до закону», — зауважила заступник голови ЦВК Жанна Усенко-Чорна. Адже на даному етапі, за її словами, кваліфікувати такі дії власне як порушення комісія не має формальних юридичних підстав.

Власне, Ж. Усенко-Чорна не має зайвих ілюзій стосовно того, якими будуть жовтневі перегони. Вона висловила жаль, що «законодавче поле відводить ЦВК дуже неширокий інструментарій впливу на ситуацію з тим, щоб забезпечити реалізацію прав громадян на волевиявлення. Більшою мірою наділяючи комісію повноваженнями адміністратора виборчого процесу».

З огляду на це, запевнила заступник голови, комісія намагатиметься через прийняття відповідних методичних матеріалів спрямовувати роботу окружних і дільничних виборчих комісій у таке русло, щоб максимально обмежити нерівне ставлення до різних кандидатів і забезпечити принципи вільних і демократичних виборів.

«Хотілося б, щоби законодавча база щодо регулювання виборчого процесу була більш адекватною, забезпечувала реалізацію стандартів, які були задекларовані. На жаль, чинний закон не повною мірою надає ЦВК і окружним комісіям такого інструментарію», — констатувала Ж. Усенко-Чорна.

Олена ГОРБУНОВА.

На вибори депутата облради прийшло менше половини зареєстрованих виборців

З результатом довіри у 44,79 відсотка виборців отримала мандат депутата Вінницької облради представник ПР, заступник голови облдержадміністрації Любов Спірідонова на позачергових виборах 26 лютого ц. р. у Липовецькому виборчому окрузі №19. Її опоненти набрали ще менше голосів: Віктор Качур (ВО «Батьківщина») — 40,36 %, Анна Філонова (Радикальна партія) — 10,1 %. Жодного кандидата не підтримали 2,79 % тих, хто взяв участь у голосуванні. Із 16257 виборців на виборчі дільниці прийшло менше половини — 48,2 відсотка.

Народний депутат України Олег Ляшко, який був присутній на одній з виборчих дільниць, пояснив низьку явку тим, що люди зневірилися в тому, що вибори депутата облради що-небудь змінять у нинішній ситуації. Про те, що земляки стомилися ходити на виборчі дільниці, говорив сільський голова села Росоша, де одна з найбільших дільниць, Володимир Сличук. Окремі виборці звернули увагу на те, що багато молоді та людей середнього віку на заробітках, тому не мали можливості голосувати.

Найбільше зауважень до проведення виборів висловив кандидат від «Батьківщини». На його думку, вибори проходили із застосуванням брутальних методів впливу на виборців, використанням адмінресурсу владою на користь кандидата від Партії регіонів.

Позачергові вибори кандидата до Вінницької облради викликані тим, що колишній депутат Василь Черній склав повноваження у зв'язку з його обранням народним депутатом України за списками Народної партії.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Звертаюся до тих, хто мені вірить

ДИВЛЯЧИСЬ У МАЙБУТНЄ

Шановні колеги, друзі, дорогі земляки, мешканці моєї рідної Чернігівщини!

Працівники деяких підприємств і організацій області, мешканці кількох населених пунктів і окремі громадяни хочуть підтримати мою кандидатуру на цьогорічних виборах до Верховної Ради України.

Зрозуміло, мені приємно, що виборці, котрі виявили до мене довіру на минулих виборах, хочуть знову бачити мене також у наступному складі парламенту.

У нинішній ситуації відчуваю, наскільки відповідальним є рішення для вас, мої дорогі земляки. Тому вважаю необхідним доповісти про свою роботу під час каденції, що вже завершується.

Передусім повинен сказати, що мене постійно турбує питання: «Що я зробив для людей, які мене обрали, що не зробив і чому?». Одразу зазначу, що, як і в кожній іншій роботі, в роботі депутата є два боки: службовий обов'язок і обов'язок серця.

Мої службові обов'язки та повноваження чітко визначено Конституцією України, Законом «Про статус народного депутата України» і Регламентом Верховної Ради.

От я щойно сказав: «Мої службові обов'язки та повноваження...». Але мої службові обов'язки — це лише одна із 450 часточок загальних обов'язків нашого парламенту, рішення в якому ухвалює більшість. Добре було б, якби кожен народний депутат України чітко виконував свої обов'язки, шанував Конституцію, закони та Регламент.

Але ж ви бачите, що в нинішній Верховній Раді чимало депутатів, котрі шанують тільки себе і піклуються лише про свої інтереси, а деякі навіть не приховують своєї ненависті до незалежної України. Такий склад парламенту обрали собі громадяни-виборці.

Обрали ті, хто за них власноруч поставив хрестик у бюлетені, а також ті, хто проголосував «проти всіх» або й зовсім не пішов голосувати.

За тих, хто не пішов голосувати, бюлетені «вкинули» інші, а «противсіхи» створили «зелену вулицю» для тих, кому зовсім не місце у Верховній Раді.

Отож у парламенті доводиться співпрацювати з усіма. Особисто я передусім намагаюся діяти у злагоді із своїм сумлінням, пам'ятаючи зміст складеної присяги та про обов'язок перед виборцями.

Згідно з покладеними на мене обов'язками, працював і надалі працюю в таких напрямах діяльності:

— подання депутатських запитів до вищих органів державної влади;

— участь у розробці, узгодженні та затвердженні законопроектів у профільному Комітеті з питань транспорту і зв'язку, де я очолюю Підкомітет з питань інформаційних технологій та інформатизації;

— внесення пропозицій та поправок до законодавчих актів у процесі їх аналізу та обговорення;

— участь у міжнародних органах та організаціях по лінії міждержавного співробітництва та міжпарламентських зв'язків.

Якщо оцінити мою роботу чисто статистично, то наведу такі цифри:

— подав 12 депутатських запитів до Кабінету Міністрів, керівникам міністерств і відомств, зокрема до Генерального прокурора України;

— близько трьохсот разів письмово звертався до вищезазначених органів влади, установ та особисто до їх керівників із конкретних питань в інтересах громад та окремих громадян.

— розробив і подав 14 законопроектів;

— вніс суттєві поправки до 12 законопроектів;

— брав участь у роботі Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування функціонування газотранспортної системи України та забезпечення газом споживачів у 2008—2009 роках;

— брав участь у 9 засіданнях Української частини Комітету з парламентського співробітництва між Україною та Європейським Союзом.

Також, як член кількох груп і офіційних делегацій з міжпарламентських зв'язків з Республікою Польща, з Республікою Болгарія, з Федеративною Республікою Німеччина, з Китайською Народною Республікою, з Російською Федерацією, брав участь в узгодженні багатьох питань міжнародного співробітництва України з цими державами.

Крім зазначених напрямів обов'язкової депутатської діяльності, я виконав величезний обсяг роботи за зверненнями громадян, з власної ініціативи надав допомогу бібліотекам, школам, лікарням, іншим закладам освіти, культури, охорони здоров'я і, звичайно, багатьом окремим громадянам.

Приємно усвідомлювати, що за моїми клопотаннями вдалося зберегти життя багатьом дітям, деяким зроблено складні операції, зокрема на серці, до того ж безкоштовно.

Вдалося допомогти також багатьом талановитим випускникам шкіл, деякі з яких вже закінчують вищі навчальні заклади.

Значну частину свого робочого і неробочого часу приділяю зустрічам із виборцями переважно в Городнянському, Куликівському, Ріпкинському і Чернігівському районах Чернігівщини.

Приїжджаючи до конкретних населених пунктів, веду депутатський прийом громадян, беру участь у зборах, проведенні свят, у конференціях і засіданнях місцевих рад, в обговоренні актуальних проблем організації життя. Як кажуть, тримаю руку на пульсі життя земляків, знаю ваші проблеми й намагаюся допомогти в їхньому розв'язанні.

У моїй роботі на виборчому окрузі, як фахівець із транспорту і зв'язку, особливу увагу приділяю розвиткові інформатизації, зокрема впровадженню сучасних інформаційних технологій в сільській місцевості.

Починав цю роботу зі створення комп'ютерного класу в селі Дроздівка Куликівського району, а на сьогоднішній день вже розвіз по сільських школах, бібліотеках та інших громадських установах понад 200 комп'ютерів, а також принтери, фотоапарати, мобільні телефони, медичне обладнання тощо.

В Україні, а особливо на Чернігівщині, добре відома моя публіцистична діяльність. За час роботи у Верховній Раді я опублікував сотні статей на актуальні теми в центральній та місцевій пресі, виступав на радіо і телебаченні, видав кілька книжок, допоміг видати книжки іншим талановитим авторам.

Веду велике листування з громадянами. Із сотень отриманих листів не на кожен маю можливість відповісти особисто, але жоден не залишаю поза увагою.

Приємно отримувати листи із вдячністю від читачів моїх публікацій. Люди пишуть, що мої статті й книжки підтримують їх морально, вселяють віру й надію на краще майбутнє.

Відповідаючи на листи, дуже часто доводиться пояснювати, що наш добробут, наше майбутнє залежать не від начальника в Києві, а від особистої відповідальності кожного з нас. Бо тих високих начальників всадовили в державні крісла звичайні громадяни-виборці.

Мені приємно усвідомлювати, що серед моїх друзів і колег є особистості, котрі широко відомі не лише в Україні, а й в усьому світі.

Почуваюся своїм поряд з відомими ієрархами Української Церкви, а відвідуючи кожну сільську церкву, завжди надаю посильну допомогу священикам цих приходів.

За свою діяльність упродовж останніх років я отримав багато нагород та відзнак, серед яких, поряд із Почесними грамотами Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України, найбільше ціную вручені мені нагороди Церкви — Орден Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III та II ступенів, а також звання «Народний посол України» і «Заслужений економіст України».

От вам, дорогі мої земляки, короткий звіт про мою роботу й моя точка зору на нинішній стан речей у цей непростий і дуже важливий момент.

Момент відповідального вибору.

Вашого ВИБОРУ, дорогі мої земляки!

Віталій КОРЖ,
народний депутат України.

Робітників нелегальної «копанки» досі не знайдено

Експерти припускають, що до вибуху могло призвести куріння під землею

На нелегальній «копанці», де 29 лютого сталася аварія, досі не знайшли шістьох робітників. На момент підготовки інформації до друку гірничорятувальники змогли пройти близько 100 метрів углиб. Видобуток вугілля вівся на глибині майже 200 метрів. Саме там очікують знайти гірників.

Ситуацію ускладнює висока загазованість виробки та відсутність будь-яких засобів техніки безпеки в самодіяльній шахті. Тому гірничорятувальники, які прибули за викликом наступного після аварії дня, не змогли одразу потрапити під землю. Концентрація чадного газу та метану там була небезпечна для життя. А вентиляції в «дірці» передбачено не було: провітрювали шлангом зі стисненим повітрям, чого явно недостатньо. Тому кілька днів фахівці були зайняті розгазуванням небезпечної виробки. Родичі потерпілих розцінили таку поведінку як затягування рятувальних робіт.

«Вибух був увечері, а рятувальники приїхали лише наступного дня. І не спустилися до шахти. Начальства багато приїхало, міліція, ми просили пришвидшити все це. Таке враження, що всім байдуже», — поскаржилася дружина гірника, мати трьох дітей Олена Чаленко, яка очікує на четверту дитину.

Підростають неповнолітні діти і в родинах інших потерпілих. На «копанку» працездатних чоловіків змусила податися відсутність легальної роботи. На єдину у Вуглегірську шахту, яка має однойменну із селищем назву, прийому немає. Так само важко влаштуватися на підприємствах у сусідньому Єнакієвому, кажуть родичі потерпілих. Мати 34-річного Максима Шевцова розповіла, що її син працював тимчасово: приїхав додому у відпустку після вахтової роботи в Росії. У родині гірника незабаром народиться друга дитина. Чоловік був єдиним годувальником.

Фахівці звинувачення в затягуванні порятунку відкидають. За словами першого заступника з наукової роботи науково-дослідного інституту гірничорятувальної справи та пожежної безпеки «Респіратор» Петра Пашковського, аварійно-рятувальні роботи проводять відповідно до вимог нормативних документів. «Аналіз динаміки проб рудничної атмосфери може свідчити про горіння метану у виробці. Прискорення подій і необгрунтований ризик неприпустимі. Роботи з ліквідації наслідків аварії необхідно проводити поетапно і відповідно до плану заходів із розгазування».

Оскільки шахта працювала нелегально, жодних технічних документів, на які можна було би спиратися, щоб відновити картину робіт під землею, не існує. Місцеві мешканці кажуть, що «копанку» вирито на місці так званого «цілика» — ділянки вугільного пласта, яку залишають недоторканною під час видобутку вугілля. «Цілики» запобігають просіданню грунту й утворенню провалів поблизу населених пунктів, газопроводів чи залізниці. Однак нелегальні старателі не звертали уваги на такі дрібниці, як техногенна безпека робіт. «Копанки» поблизу селища не раз виявляли і закривали. В міліції стверджують, що аварійну «дірку» організовано за кілька днів до трагедії — на місці вже закритої нелегальної шахти.

Як повідомлялося, одного з двох організаторів незаконного «бізнесу» затримано. Другий нібито перебуває в шахті. Родичі розповідають, що одразу після аварії організатор прагнув «замести сліди»: підігнав техніку і збирався засипати «дірку». Із робітників, які прийшли на зміну після аварії, також ніхто не повідомив рятувальників чи правоохоронні органи, хоча сліди вибуху було видно неозброєним оком. Рідні потерпілих дізналися про трагедію лише наступної доби. І такі факти промовисто свідчать про звичаї, які панують у цьому нелегальному бізнесі.

Думки місцевих мешканців розділилися. Одних обурює діяльність «копанок» навколо селища: це створює небезпеку аварій на комунікаціях та призводить до людських жертв. Інші виправдовують такий видобуток вугілля. Адже робітникам тут платили від 300 до 500 гривень на день. Отримати такі гроші важкою, проте некваліфікованою фізичною працею на будь-якому іншому підприємстві міста неможливо. Тому охочих працювати за таку винагороду вистачає.

***

Стало відомо про висновки комісії із розслідування групового нещасного випадку на шахті «Північна» державного підприємства «Дзержинськвугілля». Аварію спричинило порушення правил безпеки під час ведення вибухових робіт. У цей момент люди мали перебувати на безпечній відстані, однак цього не сталося. Експерти звертають увагу на неналежну організацію процесу. Як повідомляла наша газета, 6 лютого внаслідок спалаху метаноповітряної суміші один гірник загинув, ще дев'ятеро отримали тяжкі опіки. Згодом шестеро потерпілих померли в лікарні, троє перебувають у тяжкому стані.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Фото автора.

На знімку: нелегальні шахти з'являються на місці колись закритих вугільних підприємств.

КОМЕНТАР

Петро ПАШКОВСЬКИЙ, перший заступник із наукової роботи науково-дослідного інституту гірничорятувальної справи та пожежної безпеки «Респіратор»:

«Вибух метану — це остаточна версія причини аварії. Одразу після вибуху вміст небезпечного газу біля устя шахти був 2 відсотки. А під землею концентрація набагато вища. Але сам по собі метан не вибухає, потрібне джерело вогню, іскра. Експерти разом із міліцією розмовляли із затриманим організатором копанки. Він розповів, що в шахті не було електроенергії, лише телефони для зв'язку з поверхнею. Припускаємо, що джерелом вогню могла стати цигарка. Ймовірно, хтось закурив у шахті».

КОМЕНТАР

Ігор НИЗОВ, начальник управління вугільної промисловості Донецької обласної державної адміністрації:

«На думку вчених, які брали участь у засіданні комісії із розслідування обставин аварії, її причиною можна вважати вибух метану, а не обвалення породи. Але точну причину встановлять лише після того, як уміст газу в несанкціонованій виробці буде знижено і рятувальники зможуть спуститися під землю».

Біля могили Шевченка хочуть збудувати п'ятизірковий готель?

Днями в конференц-залі Київського міського будинку вчителя відбувся літературно-мистецький вечір, який організовано в рамках проекту Фонду Миколи Томенка «Рідна країна» «Шляхами Тараса Шевченка».

До свята долучився заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко. Він поінформував, що цим урочистим вечором розпочинається цикл заходів, які присвячені щорічним Шевченківським дням.

У рамках свята заступник глави парламенту презентував громадськості факсимільне видання альбому малюнків Тараса Шевченка 1845 року. Цей проект було реалізовано завдяки Фонду «Рідна країна». Він зауважив, що під час роботи над просвітницькими проектами громадськість рухається в український бік, а влада — в антиукраїнський. І коли справа дійшла до Шевченка, то минулого року, коли готувалися до перепоховання поета, повернення Шевченка в Україну, зусиллями небайдужих перевидали біографію Кобзаря Михайла Чалого, зорганізували радіомарафон, де відомі люди читали менш знані твори Шевченка. Натомість влада почала будувати вертолітний майданчик біля його могили. Тепер, коли починають приготування до 200-річчя з дня народження генія, то у влади з'явилися плани зробити біля могили Шевченка ще п'ятизірковий готель із сауною для розваг та відпочинку.

ДО РЕЧІ

Особливістю цього заходу стало те, що до участі були запрошені земляки Шевченка та ті українці з Київської, Черкаської, Полтавської та Чернігівської областей, місцями проживання яких подорожував поет у 1845 році. Саме вони внесли у це свято той неповторний колорит, яким наповнені малюнки художника.

Також у вечорі взяли участь заступник директора Інституту літератури, вчений Сергій Гальченко, відомий письменник та поет Микола Сом, народний артист Анатолій Паламаренко, земляки Тараса Шевченка із Звенигородського району Черкаської області та багато інших відомих громадських діячів. На святі прозвучали безсмертні твори Тараса Шевченка у виконанні тріо бандуристок сестер Сокальських, українські народні пісні під бандуру від ансамблю «Срібні струни» та ансамблю ложкарів, виступ фольклорного гурту «Коляда».

Микола Томенко зазначив, що найбільше пошанування поета має відбуватися шляхом пропагування його ідей та цінностей. Також він висловив сподівання, що настане той час, коли Прем'єр-міністр України пропагуватиме не тільки повісті Шевченка, бо вони написані російською мовою, а високопосадовці читатимуть не лише «Заповіт».

Якщо розгорнути багату палітру, куди входить «і мертвим, і живим і ненародженим», і «Сон», то можна простежити аналогії із сьогоднішнім становищем в Україні, де змінилися лише персонажі при владі, але ставлення до України збереглося таким же як і у 19 ст.

Прес-служба Миколи ТОМЕНКА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

«Ми всі маємо все життя йти до Кобзаря»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У ній широко представлені у фотокопіях автографи-рукописи творів Тараса Шевченка, його акварелі. Упорядники експозиції відібрали до неї усе те, що пов'язувало Кобзаря із Прилуччиною та її округою. Адже Тарас Шевченко відвідував і Густинський монастир, і гостював у місцевих поміщиків. І тепер прилучани та гості міста зможуть оглянути його малюнки, графічні твори, присвячені рідній землі. Передали новоствореному музейному закладу й моделі-ескізи великих скульптур Поета. Є тут і копія посмертної маски Великого Кобзаря.

У колекції Шевченківської світлиці — десятки робіт лауреатів Національної премії України ім. Тараса Шевченка. Причому на урочисте відкриття приїхали з подарунками — графічними творами — нагороджені найпочеснішою державною премією Микола Стратілат, Валерій Франчук.

Крім цього, велика делегація Чернігівського земляцтва з Києва, письменницький осередок з Чернігова привезли до Прилук значну добірку книг з автографами Леоніда Горлача, Дмитра Іванова, Петра Медведя та інших відомих літераторів. Тож Шевченківська світлиця відразу збагатилася на сотні видань. До речі, в ній уже є майже 300 книжок з автографами знаних письменників, представлено 20 «Кобзарів», 3 з яких проілюстрували шевченківські лауреати.

Автор ідеї і натхненник створення світлиці — радник-організатор Шевченківського комітету з Національної премії України ім. Тараса Шевченка Борис Войцехівський задоволений, що зумів реалізувати такий почесний задум. До речі, це вже сьома Шевченківська світлиця на його рахунку. Одну з них він з однодумцями відкрив у Переяславі-Хмельницькому.

— Нам Шевченко треба не як ікона, — зазначив він на урочистому відкритті. — Ми всі маємо усе життя йти до Кобзаря, доростати до його Слова і слідувати його заповітам. Шевченкова світлиця має стати центром виховання підростаючого покоління, працювати на відродження духовності.

Міський голова Прилук Юрій Беркут, який надав для Шевченківської світлиці приміщення у Центрі творчості дітей та юнацтва, висловив сподівання, що у ній усі відвідувачі отримають позитивний заряд світла Поезії Кобзаря.

— Нехай Шевченкове слово поринає над нашою громадою, — сказав він, —опускається у кожне наше серце і зігріває своїм теплом та спонукає до добрих справ.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Прилуки
Чернігівської
області.

ФОТОФАКТ

Студенти літературного театру Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького взяли участь у відкритті обласного фестивалю «Свою Україну любіть», присвяченого 198-й річниці з дня народження Тараса Шевченка.

Фото Лідії ТИТАРЕНКО.

Міський голова Вінниці передав 55 тисяч гривень на пам'ятник

До 200-річчя з дня народження Великого Кобзаря у Вінниці планують встановити пам'ятник генію українського слова — Тарасові Шевченку. Нині у місті активно обговорюють питання, де саме має стояти постать поета. Думки представників частини громадськості і влади не збігаються у цьому питанні. Поки триває дискусія, благодійний фонд «Подільська громада» розпочав збирати кошти на пам'ятник. Першим зробив свій внесок міський голова Вінниці Володимир Гройсман.

Як повідомили у фонді «Подільська громада», міський голова передав 55 тисяч гривень власних грошей. З них п'ять тисяч — грошова винагорода до почесної відзнаки «За заслуги перед Вінниччиною», якої Володимир Гройсман удостоєний з нагоди 80-річчя з дня створення Вінницької області.

На 12 березня «Подільська громада» планує проведення акції «Шевченко для всіх століть», метою якої є збір коштів на спорудження пам'ятника Кобзарю. Активну участь в заході обіцяють взяти депутати міськради.

Тарас Шевченко бував на Поділлі під час археографічної експедиції у 1843 році. У селі Серби (нині Гонтівка), де було страчено народного героя Івана Гонту, зробив ескізи малюнків...

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Підстав для перегляду кримінальних правил не повинно бути

З часу прийняття у першому читанні проекту Кримінального процесуального кодексу до профільного Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності надійшло близько трьох тисяч поправок. Про це під час розширеного слухання про стан підготовки проекту до другого читання повідомив голова комітету Віктор Швець.

За його словами, загалом, сформувалися три умовні групи пропозицій. Перша — це поправки, врахування яких повертає нас до чинної моделі кримінального процесу. Друга, навпаки, створює «в чистому вигляді» західну модель кримінального переслідування. Поправки третьої групи спрямовані на вдосконалення проекту, прийнятого в першому читанні, з урахуванням реальної ситуації, яка склалася в Україні.

Голова комітету повідомив, що багато пропозицій від народних депутатів надійшло щодо зміни назви кодексу: з «Кримінальний процесуальний кодекс України» на «Кримінально-процесуальний, Кодекс покарань за кримінальні правопорушення» тощо. За його словами, більшість обгрунтувань зводиться до того, що слово «кримінальний» перекладається як «злочинний».

З огляду на це, зазначив В. Швець, комітет офіційно звернувся до Національної академії наук з проханням надати роз'яснення. У відповіді, отриманій з Інституту української мови НАНУ, зокрема, зазначається, що у назві «Кримінальний процесуальний кодекс» бракує вказівки на покарання, а тому краще підходить назва «Карно-процесуальний кодекс України».

Народний депутат Віктор Швець:

«Ми повинні доопрацювати проект кодексу таким чином, щоб після його прийняття у суб'єктів права законодавчої ініціативи не було підстав для внесення відповідного конституційного подання».

Голова не випадково акцентував увагу на цьому питанні. Він зробив це для того, щоб учасники слухань зрозуміли: навіть по одному слову виникає серйозна дискусія, а необхідно опрацювати близько трьох тисяч пропозицій. «В будь-якому випадку, ніхто, окрім Верховної Ради, новий кодекс не ухвалить», — зазначив В. Швець і висловив сподівання, що «народним депутатам та учасникам слухань під силу зробити його таким, аби він перевершив дію відомих кодексів Наполеона і ще мінімум сто років стояв на захисті прав і свобод наших співвітчизників. Незалежно від того, на якій стороні процесу вони би перебували — обвинувачення чи захисту».

Загалом учасники слухань позитивно оцінили проект Кримінального процесуального кодексу. Його остаточне прийняття, наголошували виступаючі, дозволить докорінно змінити систему судочинства в Україні, надати громадянам реальні права для захисту у судах.

Водночас увага зверталася й на недоліки документа. Зокрема, наголошувалося на необхідності досягти баланс між двома групами учасників: першою, яка представляє сторону обвинувачення, та другою, яка представляє сторону захисту. Представники обох груп висловлювали зауваження щодо обсягу наданих їм проектом повноважень. Перша прагне зберегти свої повноваження, а друга — вважає за необхідне розширити повноваження, запропоновані проектом.

Крім того, представники судової гілки влади та правоохоронних органів порушували питання конституційності положень КПК. Промовці звертали увагу на те, що у проекті залишилися проблеми щодо визначення повноважень суб'єктів досудового розслідування, таких, як прокурор і слідчий, захисник і оперативний працівник.

Учасники слухань висловили зауваження й до інших положень проекту і внесли пропозиції, які будуть враховані комітетом під час доопрацювання проекту Кримінального процесуального кодексу.

За повідомленням інформаційного управління апарату Верховної Ради.

У Первомайську, що на Луганщині, стався порив труби холодного водопостачання, внаслідок чого без води залишилося 20 багатоповерхових житлових будинків, у яких мешкає понад сім тисяч осіб *(УНІАН)*

Міністр МНС Віктор БАЛОГА доповів Президенту про початок робіт з будівництва нового конфайнмента на Чорнобильській АЕС. Водночас, як заявляють фахівці, проект нового саркофагу не пройшов процедуру державної екологічної експертизи, а також до його розробки не долучали незалежних експертів *(УНІАН)*

На Закарпатті контролюють льодохід

Під час робочої поїздки на Закарпаття Прем'єр-міністр Микола Азаров зобов'язав керівників чотирьох областей регіону «максимально підготуватися до можливого паводку». Виконуючи настанову глави уряду, рятувальники навіть у вихідні укріплювали греблю та шлюзові ворота на річці Уж. Вони здійснили розпил суцільного льодового масиву **(на знімку)**. Щоб попередити виникнення надзвичайної ситуації, особовий склад аварійно-рятувального загону контролює безпечний пропуск крижаної маси біля пішохідного мосту в Ужгороді й далі за течією. Хоча морози вночі й сонячна погода вдень сприяють саморегуляції льодоходу, однак допомогти річкам нести крижини на водяних плечах зайвим не буде.

Василь НИТКА.
Ужгород.

Фото надано територіальним управлінням МНС у Закарпатській області.

Весняні морози до свята, а потім попливемо

Зима не хоче здавати свої позиції й знову лякає нас черговим похолоданням, котре очікується з 6 по 9 березня.

Про це повідомив директор Українського гідрометеорологічного центру Міністерства надзвичайних ситуацій Микола Кульбіда. Температура знизитися до мінус 13 уночі й мінус семи вдень. При цьому на наші голови, за прогнозами синоптиків, примхлива погода нашле мокрий сніг. Але опадів буде небагато, й істотно на гідрометеорологічну ситуацію вони не вплинуть, запевняють метеоролги.

І все-таки весна неминуча. А разом з нею й велика вода. У цьому переконаний Прем'єр-міністр України Микола Азаров. Про це він заявив під час нещодавньої робочої поїздки на Закарпаття. Щоб весняна повінь не обернулася катастрофою, за словами глави уряду, вже розроблено план боротьби з можливим паводком і на державному, і на регіональному рівнях. При цьому він додав, що нині Україні не вистачає комплексної програми захисту від паводків, але над її розробкою працюють фахівці, **передає УНІАН.**

Нагадаємо: раніше директор департаменту цивільної оборони МНС Василь Квашук казав, що нинішнє водопілля буде масштабним. У зоні ризику, як завжди, західні регіони. Зі своїх берегів вийдуть Прип'ять, Західний Буг, Дунай і Дніпро. Під загрозою — Волинська, Рівненська й Чернігівська області. Насторожі потрібно бути й жителям Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської та Хмельницької областей.

У МНС запевняють: готові протистояти великій воді. На боротьбу зі стихією буде кинуто сорокатисячну армію комунальників, прикордонників і рятувальників. А ще — 3,5 тисячі одиниць спеціальної техніки.

Ольга ВІТЕР.

Стихія зненацька не захопить

Українська ділянка Дунаю прийме на себе після початку льодоходу основний удар стихії. У зоні можливого затоплення опиняться 15 тисяч осіб. Рятувальники МНС до різкого підвищення рівня Дунаю готові.

— Стан дамби річки на паводконебезпечній ділянці Дунаю хороший, — розповів «Голосу України» заступник голови Одеської облдержадміністрації Олександр Малін. — На її зміцнення було витрачено кілька мільйонів гривень, реконструйовані 4 водопропускні шлюзи.

Якщо виникне необхідність евакуювати місцевих жителів, будуть застосовані спецтехніка, плаваючі транспортери. Людей розмістять у наметах, для них організують гаряче харчування й розгорнуть польові медичні пункти.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Плати або загартовуйся

З 10 березня мешканцям Запоріжжя можуть відключити гарячу воду — через те, що городяни не поспішають розраховуватися за отримані комунальні блага. Рівень оплати за опалення та гаряче водопостачання у січні становив 87 відсотків, у лютому — 80. Якщо ситуація не зміниться, запоріжцям доведеться загартовуватися під холодним душем.

Завинили комунальникам не тільки побутові споживачі, а й підприємства. Серед останніх рівень проплат становить 67 відсотків. До таких боржників вживають жорсткіших санкцій — перекривають не тільки воду, а й теплопостачання.

Тим часом місцеві теплоенергетики самі нині в боргах. За даними НАК «Нафтогаз України», в поточному році проплати за використаний газ становили лише 0,7 відсотка від нарахованої суми. В Запорізькій облдержадміністрації ситуацію пояснюють неузгодженістю дій місцевої влади і газового монополіста. За даними самих підприємств теплокомуненерго, рівень оплати за блакитне паливо сягає 46-48 відсотків від спожитого. Але кошти часто автоматично зараховують на погашення боргів попереднього року чи сезону. Місцеву владу про це не інформують.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.
Запоріжжя.

ФОТОФАКТ

У центральному сквері Сімферополя часто можна побачити пенсіонера, колишнього металурга та математика, який грає на баяні й приходить сюди порадувати людей.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Живуть за рахунок грошових переказів

Торік для мешканців Прикарпаття із-за кордону надійшло грошових переказів на суму 227,3 млн. дол. США, або 1818,4 млн. грн. Про такі дані банківських установ на колегії ОДА повідомив начальник головного управління економіки, заступник голови облдержадміністрації Володимир Попович. На 1 січня поточного року залишки коштів на рахунках у банках становили 5,2 млрд. грн., водночас надання кредитів населенню краю зменшилось на 20 відсотків.

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківська область.

Малювати можна і на пляшках

Виставка майстра народної творчості Наталії Осипової, яка відкрилася у відділі мистецтва Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олега Ольжича, не зовсім звична. В експозиції представлені роботи з художнього розпису по склу, а точніше, на... пляшках. Майстриня презентувала близько шести десятків своїх робіт. Пляшки їй приносять, бере їх в пункті прийому склотари і дає їм нове життя. Переконана, що з будь-чого можна зробити витвір мистецтва, а з пляшок виходять прикраси для оселі — своєрідні вітражі на полицях чи вази. Художниця до цього вже мала п'ять персональних виставок.

Олексій КАВУН.
Житомир.

Знову горів Корюківський вагонобудівний

Удруге за останні два тижні кременчуцьким пожежникам довелося працювати на Корюківському вагонобудівному заводі. 22 лютого тут сталася пожежа у фарбувальному цеху, а минулої суботи — у ремонтно-будівельному.

Близько п'ятдесяти пожежників за допомогою 12 одиниць техніки приборкували стихію протягом чотирьох годин. **Як повідомили в ГУМНС у Полтавській області,** внаслідок пожежі пошкоджені перекриття і дах на площі 240 метрів, вогнем знищено лісоматеріали і дерев'яні вироби, які тут були. На щастя, ніхто не постраждав. Причину пожежі з'ясовують.

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.
Полтавська область.

ЦИФРА

12 мільйонів гривень

за підрахунками активістів-громадських працівників, організаторів акції «Зупинимо побори разом, або Платно-безплатна освіта» щороку здають севастопольські батьки на так звані потреби шкіл і дитячих садків.

Микола МАГДИЧ.
Севастополь.

За товар розрахувалися картинками

За 324 одиниці жіночого одягу на суму понад 31 тисячу гривень покупці сплатили картинками. Йдеться про так звані сувенірні гроші, які можна купити в будь-якому кіоску.

77 купюр по 200 гривень і 78 купюр по 50 доларів США одержала в обмін на речі підприємниця, яка торгує на промтоварному ринку «7-й кілометр».

Співробітники відділення міліції вирахували і затримали махінаторів — двох чоловіків і дівчину. Нині ведеться пошук незаконно привласненої продукції. Одного зловмисника взято під варту, щодо інших як запобіжний захід судом визначено підписку про невиїзд.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Провідний експортер Тернопільщини створює робочі місця

Незважаючи на кризу, підприємство «СЕ Борднетце-Україна» з німецьким капіталом міцно вкоренилося у селі Байківці під Тернополем. Компанія, яка виготовляє провідниково-кабельну продукцію для автомобілів марки «Фольксваген», постійно нарощує виробництво, створює нові робочі місця. Тут працює майже три тисячі осіб з Тернополя, Байківців і довколишніх сіл. Робітники отримують пристойну зарплату і забезпечені соціальним пакетом. Підприємство має намір створювати нові моделі й навіть облаштувати митний термінал на заводській території, оскільки тут великий обсяг імпортно-експортних операцій. Нині компанія — провідний експортер області.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

Після об'єднання принципових змін не відбудеться

В Алчевську розпочався процес об'єднання двох найбільших промислових підприємств регіону — меткомбінату та коксохімзаводу. До середини літа поточного року на Алчевський металургійний комбінат (АМК) будуть прийняті працівники всіх основних цехів коксохімзаводу, а до кінця осені планується переведення співробітників допоміжних підрозділів.

На думку генерального директора АМК Тараса Шевченка, злиття виробництв, які мають одних і тих самих власників і пов'язані між собою технологічно, цілком доцільне. Тарас Шевченко акцентував увагу на тому, що для колективів обох підприємств принципових змін не відбудеться: ні в частині виконання своїх посадових обов'язків, ні в оплаті праці, ні в нарахуванні пенсій.

Алла АНТІПОВА.
Луганськ.

ФОТОФАКТ

Народний депутат Андрій Шевченко, автори Науково-практичного коментарю до Закону «Про доступ до публічної інформації», виданого з ініціативи парламентського Комітету з питань свободи слова та інформації, юристи Дмитро Котляр, Оксана Нестеренко, Тарас Шевченко під час презентації коментарю.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

НАК «Нафтогаз України» обнадіяла жителів Миколаївщини

Голова Миколаївської ОДА Микола Круглов заявив, що 2012 рік стане для регіону роком газифікації. Так, для блакитного вогника у сільських районах заплановано використати 119 мільйонів гривень. На державні кошти будуть збудовані підвідні газопроводи високого тиску до населених пунктів та установки газорозподільних пунктів. За рахунок спільного фінансування (кошти фізичних осіб, спонсорів, територіальних громад, районної влади) повинна бути забезпечена технічна готовність: розвідні мережі по селу, газифікація будинків.

Голова правління НАК «Нафтогаз України» Євген Бакулін зазначив, що Миколаївщина одна із тих областей України, яка нині найбільше готова до прийому блакитного палива: тут є не лише велике бажання влади до співпраці із НАК «Нафтогаз України», а й плоди згуртованості територіальних громад: у людей на руках є практично майже вся документація, що дозволяє підключати оселі. «Нафтогаз України» прийшов у регіон у рамках Програми газифікації населених пунктів у сільській місцевості України (яку було розроблено Національною акціонерною компанією на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України «Про добудову підвідних газопроводів»).

Євген Бакулін повідомив, що згідно із затвердженим урядом Переліком об'єктів газопостачання, у цілому по країні у поточному році компанія планує побудувати 1789 об'єктів, загальною вартістю 7,8 мільярда гривень. Добудовані газопроводи матимуть протяжність понад 11 тисяч кілометрів. Підключитися до газопостачання зможуть понад 3 мільйони 800 тисяч жителів.

Щодо Миколаївщини, то у 17 із 19 районів області Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» має побудувати 51 об'єкт. У 2012 році планується профінансувати роботи на суму 283,595 мільйона гривень, у 2013 році — на 206,851 мільйона гривень. Наразі компанія уже уклала 12 угод на будівництво об'єктів газопостачання, дві з яких повністю профінансовано.

Олександра МЕНТЕЛЬ.
Миколаївська область.

«Я — жінка, отже, я — прекрасна»

Під такою назвою у кіровоградській картинній галереї «Єлисаветград» триває виставка творів художників із більшості регіонів України. Представлено виняткового оголені жіночі тіла: розкішні й прекрасні, цнотливі й відверті.

— Слава Богу, на світі є художники, — констатує мистецтвознавець, заслужений журналіст України Броніслав Куманський. — Вони розуміють поетичну красу тіла жінки й оспівують її.

Ідея виставки, каже власник галереї Микола Цуканов **(на знімку)**, якщо позначити її коротко, така: природа жіночого тіла значно ширша й багатша, ніж це намагається подати сучасна культура. Завдяки представленим на виставці картинам жінка перестає поміщатися у формат сучасного культурного штампа, в обов'язковий стереотип рекламного бренду або модного типажу.

Лариса РОМАНЮК.

Фото надано картинною галереєю «Єлисаветград».

Заходи безпеки в Криму на період Євро–2012 посилять

У Криму на період футбольного чемпіонату буде посилено заходи безпеки. Про це повідомив начальник Головного управління МВС України в Криму Михайло Слепаньов. — Незважаючи на те, що в містах автономії не проходитимуть ні футбольні матчі, ні інші заходи чемпіонату, туди однаково приїде більше туристів, значну частину яких становитимуть футбольні вболівальники із усього світу, —зазначив Михайло Слепаньов. — Завдання правоохоронців — гарантувати їх безпеку. Для цього задіють сили особливого призначення, а правоохоронці пройдуть спеціальні навчання.

Роман ЧЕРЬОМУХІН.
Крим.

На полтавку впав контактний дріт тролейбуса

На полтавку Аллу Базилевич упав... контактний дріт тролейбуса. Після пережитого вона потрапила до лікарні.

— Уранці, як завжди, я вирушила на роботу, куди зазвичай під'їжджаю тролейбусом від зупинки «Вулиця Головка», — розповідає жінка. — Перейшла через пішохідний перехід і раптом відчула якийсь поштовх.

Жінку збило з ніг, сумка відлетіла вбік. Перехожі почали її піднімати, а Алла Базилевич ніяк не могла зрозуміти, що з нею трапилось. «Люди розповіли: на мене упав тролейбусний дріт, — пригадує жінка. — Ось і слід на пальті лишився. Одразу почала німіти рука. Я так розхвилювалася, що підскочив тиск! Викликали «швидку», оглянули. Відвезли в другу міську лікарню».

У довідці медики «Швидкої допомоги» записали: «Після огляду встановили діагноз: «електротравма, артеріальна гіпертензія».

Алла Базилевич пробула у лікарні п'ять днів. Каже, що й досі погано спить ночами і з побоюванням повертається на злощасну зупинку. Однак у тролейбусному депо (а саме йому належать контактні мережі) ніхто навіть не поцікавився станом здоров'я жінки.

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.
Фото автора.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...ветеринарна міліція каже салу «ні»!

Луганська ветеринарна міліція знищила більше півтори тонни підозрілого сала. Його виявили в одному із сільських магазинів Краснодонського району. Як було встановлено, сало незаконно переправлено через українсько-російський кордон на трьох автомобілях, отже, було контрабандою. Його походження підтверджували печатки російського ветеринарного контролю на деяких зразках напівфабрикату, однак установити їх справжність, як і перевірити, чи дійсно ця продукція піддавалася контролю, виявилося неможливим.

На споживчий ринок України продукт відправлявся без належної перевірки ветеринарною службою. З огляду на небезпеку, що її може становити привезена м'ясна продукція, на засіданні Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Краснодонській міській раді ухвалено рішення про знищення підозрілої продукції.

Вл. інф.

...п'ятнадцятирічна рівненська модель Соломія Згода стала учасницею тижня моди в Нью–Йорку

Фото Юрія ДЮГА.

...зупинили рейдерів

Більше сімдесяти рейдерів, які прибули на Рівненщину з Києва, Київської та Черкаської областей і були озброєні металевими кийками, битками, пристроями для відстрілу гумових куль, намагалися силою захопити Бабинський цукровий завод, що в Гощанському районі. Його директора, який затримався на роботі допізна, та п'ятьох охоронців підприємства рейдери замкнули в одному з господарських приміщень, відібрали мобільні телефони та відключили стаціонарні засоби зв'язку. Та все ж один із заручників зумів повідомити міліцію про цей зухвалий напад, і вже через короткий час більшість із незваних гостей лежала ниць із кайданками на зап'ястях.

— Група швидкого реагування, у склад якої були співробітники «Беркута» та «Сокола», швидко нейтралізували рейдерів, — повідомив начальник УБОЗ УМВСУ в Рівненській області полковник міліції Анатолій Поплавський. — За цим фактом порушено кримінальну справу. Наразі з'ясовується ступінь причетності кожного із затриманих до рейдерського нападу, а також те, хто є ініціатором незаконного заволодіння підприємством.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

...крадій залишив півтори сотні родин без світла

У селі Цукури на Херсонщині півтори сотні родин залишилися без електроенергії після того, як місцевий зловмисник злив понад центнер технічного мастила з трансформаторної підстанції і вивів її з ладу. Співробітники Каховського райвідділу затримали злодія, який почав торгувати вкраденим мастилом. Чоловік зізнався, що продірявив працюючий трансформатор за допомогою молотка та зубила (інструмент вилучили як речовий доказ). Злочинець мусить компенсувати вартість ремонту підстанції.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

27 лютого. **Київ. Урочисті збори наукової громадськості з нагоди 50-річчя з часу обрання Бориса Патона (у центрі) Президентом НАНУ.**

28 лютого. **Крим. 70% жителів Євпаторії залишилося без води через пориви на магістральному водоводі Чеботарськ—Євпаторія.**

29 лютого. **Глава адміністрації Президента України Сергій Льовочкін, міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко, Посол США в Україні Джон Теффт, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час офіційного відкриття нового Посольства США в Києві.**

1 березня. **Луганськ. У рамках відзначення 70-річчя з дня створення підпільної організації «Молода гвардія» стартувала акція «Молода гвардія: покоління NEXT».**

2 березня. **Київ. Напередодні Міжнародного жіночого дня та в рамках підготовки до фінальної частини чемпіонату Європи з футболу в 2012 році в аеропорту «Бориспіль» презентовано зачіски і макіяж, які створюють гармонійний образ військовослужбовців-жінок під час несення служби на кордоні.**

3 березня. **Вінниця. Колекціонер Тетяна Курбатова на виставці фіалок «Дихання весни», яку відкрито в обласному краєзнавчому музеї.**

4 березня. **У матчі Єдиної ліги ВТБ БК «Будівельник» (Київ) здолав БК «ВЕФ» (Рига, Латвія) з рахунком 99:89.**

 Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Анастасії СИРОТКІНОЇ, прес-служби ДПС України, Укрінформу та УНІАН

Володимир Путін приймає вітання

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Критики й недруги Володимира Путіна гадають, що він не розв'язав проблему своєї легітимації у владі. І причини бачать у тому, що відбір кандидатів установлював сам Путін, у тому числі, визначав правила виборчої кампанії, а також результат, з яким переміг на президентських виборах.

Газети наводять факти того, що російські чиновники різних рівнів одержали пряму вказівку забезпечити Володимиру Путіну перемогу в першому турі. Але при цьому, вибори повинні пройти чесно...

Так чи інакше, але Володимир Путін з великим запасом міцності переміг на виборах. І, незважаючи на те, що спостерігачами зафіксовані тисячі порушень, вони жодним чином не вплинуть на результат.

Інтриги на президентських виборах у Росії не вийшло. Результат був очікуваний і передбачуваний. Щоправда, якби вибори президента Росії проходили тільки в Москві, то городян чекав би другий тур. Справа в тому, що Володимир Путін у столиці не набрав 50 відсотків голосів виборців. І в другому турі боровся б за місце в Кремлі з мільярдером Михайлом Прохоровим, якому москвичі віддали 20 відсотків своїх симпатій.

Володимир Путін не зміг набрати 60 відсотків також у деяких областях так званого червоного поясу Росії. Це Ярославська, Владимирська, Костромська області, — регіони, в яких традиційно електорат голосує за комуністів.

У той же час у Чечні 100 відсотків виборців проголосували за Володимира Путіна. У Дагестані — 93 відсотки, в Інгушетії — 92, у Карачаєво-Черкесії — 91, у Мордовії — 87, у Татарстані — 83 відсотки голосів виборців.

Сам Путін, на мітингу на Манежній площі, на якому зібралася, за офіційними даними, 110 000 чоловік **(на знімку)**, заявив: «Ми перемогли у відкритій і чесній боротьбі!».

Втім, журналістів цікавила не захоплено-збуджена промова переможця, а сльози на його очах. Хтось стверджував, що це «були сльози радості», але сам Путін пізніше пояснив: «Був сильний вітер».

Безсумнівно, що головним сюрпризом виборів стало третє місце Михайла Прохорова. Його успіх не був запланованим і прогнозованим. Прохоров став новою особою заяложеної карти російського політичного життя. З огляду на те, що в нього не було адміністративного ресурсу, його не підтримувала жодна політична партія, критикували всі ЗМІ, проте він посів третє місце.

Довідавшись про попередні результати, Михайло Прохоров заявив, що він залишається в політиці, буде створювати політичну партію.

Підсумки президентських виборів коментують багато політиків. Так, Михайло Касьянов не виключає можливості проведення численних акцій протесту: «Лише 40 відсотків громадян Росії готові визнати ці вибори законними. У нас буде свій власний Майдан».

«Голосування й підрахунок голосів на виборах президента РФ пройшли відповідно до міжнародних виборчих стандартів і законодавства Російської Федерації», — вважає представник групи незалежних спостерігачів (США) Клайд Престон. «Істотну роль у громадському контролі за виборами зіграло обладнання виборчих дільниць веб-камерами та організація онлайн-трансляції в мережі Інтернет. Ця система є унікальною у світовому масштабі й заслуговує на позитивні оцінки», — думають, у свою чергу, спостерігачі ОБСЄ.

Учора ввечері в Росії опозиція провела мітинг у центрі Москви. Один з її лідерів Сергій Удальцов заявив: «Результати президентських виборів не повинні бути визнані. Влада, яка не може відмовитися від брудних технологій, повинна піти!».

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

Фото Вадима ДМИТРІЄВА (Укрінформ).

У Польщі — дводенний національний траур

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Рятувально-пошукові роботи на місці трагедії тривали від суботнього вечора до понеділка. Ремонтники прогнозують, що рух на знищеному відрізку залізничної колії (понад 300 м верхньої будови колії та контактної мережі) буде відновлено не раніше середи. На місці аварії працювали 60 пожежних машин, 34 карети швидкої допомоги, два вертольоти, 450 пожежників, 397 поліцейських тощо. Важкий танк допомагав розтягати сплющені лобовим зіткненням локомотиви вагою 120 та 85 тонн.

Нагадаємо: трагедія сталася суботнього вечора о 20.57 за варшавським часом. Поблизу населеного пункту Щекоціни зіштовхнулися потяг «Бжехва» сполучення Перемишль—Варшава та потяг «Ян Матейко» сполучення Варшава (Східна)—Краків. Із невідомих причин «Ян Матейко» виїхав на колію, якою планово рухався «Бжехва». У складі обох потягів було 11 вагонів, якими подорожували 370 пасажирів.

У шпиталях Сілезького, Малопольського та Сьвєнтокшиського воєводств залишаються 49 поранених із важкими травмами — переломами хребта і таза, внутрішніми кровотечами, пошкодженнями кінцівок. **На запит кореспондента «Голосу України» у пресслужбі Посольства України у Варшаві повідомили, що всі наші співвітчизники мають родичів або офіційно працевлаштовані в Польщі.** Генеральний Консул України у Кракові Віталій Максименко повідомив, що українці отримали травми середньої тяжкості — мають забої грудної клітки та пошкодження кінцівок. Генконсул уточнив: це подружжя з Херсона, яке їхало в гості до доньки, та троє чоловіків — мешканці Львівської області (із Самбірського та Золочівського районів). Вони перебувають у клініках міст Ченстохова та Єнджеюв. Стан потерпілих — задовільний.

За кількістю постраждалих катастрофа 3 березня — найбільша в історії польської залізниці за останні 20 років. Дотепер такою вважалося зіткнення двох потягів 20 серпня 1990 року. Тоді в результаті наїзду в густому тумані міжнародного швидкого потяга «Прага—Варшава» на хвіст пасажирського потяга внутрішніх перевезень «Шклярська Поремба—Варшава» загинули 16 осіб, а ще 43 отримали поранення.

Встановлення причин суботньої аварії триває. На місці трагедії працюють слідчі прокуратури, яка порушила справу за фактом «спричинення катастрофи в наземному русі зі смертельними наслідками». Паралельно працює Державна комісія з вивчення залізничних катастроф. Її експерти вивчають записи реєстраторів (відповідники «чорних скриньок» літаків) обох локомотивів, які було знайдено на місці катастрофи.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.
Варшава.

Фото TANJUG/Укрінформ.

Студенти з Малайзії навчатимуться в Одесі

Надзвичайний і Повноважний Посол Малайзії в Україні Чуа Теонг Бан **(на знімку)** відвідав Одесу з робочою поїздкою.

— Одеса дуже важлива для Малайзії, — заявив дипломат.— Місто є морськими воротами, через які товари з Малайзії зможуть потрапляти не тільки до України й країн СНД, а й країн Південної Європи.

Передбачається, що найближчим часом відбудуться візити делегацій українських бізнесменів до Малайзії, а підприємці цієї країни побувають у нас.

Дипломат заявив, що розглядається питання про навчання у вузах Одеси студентів з Малайзії.

Пан Чуа Теонг Бан подякував «Голосу України» за публікацію серії матеріалів про Малайзію, її культурні традиції, економічний потенціал і запросив журналістів редакції ще раз відвідати цю країну.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Класиків читатимуть мовою оригіналу?

Міський голова Тернополя Сергій Надал звернувся до посольств десяти країн (Австрії, Великобританії, Італії, Іспанії, Канади, Німеччини, Польщі, США, Франції та Японії) з проханням посприяти у наповненні бібліотечного фонду. Тут чекають на книги зарубіжних авторів мовою оригіналу. На його думку, це вписується у завдання посольств — популяризувати культуру своїх країн, тож у цьому напрямі можна співпрацювати активніше.

Ідея виникла під час підготовки до літературного фестивалю «Дивокрай», який відбудеться в травні. Тернополянам залишається вчити іноземну, щоб можна було читати книжкові новинки мовою оригіналу. Якщо з англійською та німецькою проблем немає (їх викладають у місцевих школах, є спеціальні курси), то з французькою, італійською, іспанською і тим більше японською ситуація складніша.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

ПЛАНЕТА

Глави МЗС п'яти країн ЄС щодо Угоди про асоціацію

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Демократія, права людини й верховенство закону є цінностями, які лежать в основі Угоди про асоціацію, й Україна вже взяла на себе зобов'язання за ними у рамках ОБСЄ, Ради Європи, а також перед ЄС. Тому було б справедливо сказати, що Угоду про асоціацію посаджено за ґрати, й українське керівництво тримає ключ», — зазначено у статті.

За словами Карла Більдта, Вільяма Хейга, Карела Шварценберга, Радослава Сікорського й Гідо Вестервелле, сторони вже «мали б святкувати із приводу підписаної та ратифікованої Угоди й успішної України», але замість цього переходять «на новий етап, що стає занадто довгим і болісним шляхом».

Глави європейських зовнішньополітичних відомств наголошують, що не можуть «приховувати зростаюче занепокоєння із приводу стану демократії в Україні». Вони, зокрема, зазначають, що незалежні ЗМІ й громадські організації України повідомляють про тиск із боку влади, а судові процеси над опозиційними політиками, у тому числі Юлією Тимошенко та Юрієм Луценком, «мають ознаки політично мотивованого й вибірчого правосуддя».

На думку незалежних експертів, вони були проведені без належного дотримання принципів верховенства права й прав людини. Ці події є несумісними із власним європейським вибором України.

Окрема увага в статті приділяється питанню парламентських виборів в Україні у жовтні 2012 року. «Цього дня погляди міжнародного співтовариства будуть спрямовані на Україну. З надією й очікуванням того, що країна не відмовиться від своєї традиції вільних і справедливих виборів. Це включає забезпечення того, що опозиція зможе брати участь у них повною мірою», — зазначають міністри.

Відбулася масова весільна церемонія

У пакистанському Лахорі півсотні щасливих наречених продемонстрували свої руки із прикрасами та ритуальними розписами.

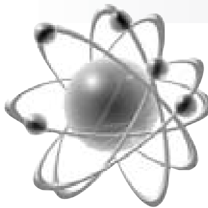
Фото XINHUA/Укрінформ.

Білоруські добрива — до херсонського порту

Кризове зменшення потоку вантажів до портів Херсона можуть «врівноважити» сусіди. Про це йшлося на зустрічі керівників міської ради із Генконсулом Республіки Білорусь в Одесі Валентином Філіпчиком. Як наголосив дипломат, підприємство «Білоруськалій», що є відомим експортером калійних добрив до країн Латинської Америки, Африки та Азії, відпрацьовує швидші та вигідніші маршрути доставки до своїх зарубіжних замовників, і велика частина цих вантажів могла б піти через морський торговий порт Херсона — його потужності це дозволяють. Зі свого боку, наша сусідка дуже зацікавлена в отриманні з Херсонщини її традиційної сезонної продукції — овочів та фруктів. Утім, нинішнього року білоруси поласувати солодким херсонським виноградом, абрикосами та персиками навряд чи зможуть: через люті морози від половини до трьох чвертей виноградних плантацій та насаджень кісточкових у Таврії серйозно пошкоджені.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсон.

Попри те, що претендентами на розміщення заводу з виготовлення тепловиділяючих елементів (ТВЕЛів) були Славутич і Жовті Води, фортуна посміхнулася Кіровоградщині, точніше, смт Смоліному, що в Маловисківському районі

Тепер смолінці живуть в очікуванні 196 мільйонів інвестицій, кількох сотень нових робочих місць, розвитку соціальної інфраструктури, будівництва доріг

Радіаційний чорнозем чи високотехнологічне виробництво?

СУМИРНИЙ АТОМ

Щойно в ЗМІ з'явилася новина про те, що російська компанія «ТВЕЛ» планує після створення спільного підприємства для будівництва заводу з виробництва ядерного палива передати українському державному концерну «Ядерне паливо» технологію, на Кіровоградщині почали її жваво обговорювати. І хоча на той час ще ні партнера, ні місця можливого підприємства не називали, кіровоградці розуміли: їхні шанси стати учасниками цього проекту чи не найбільші. До того ж одні мусували тему радіаційного чорнозему, що дістанеться у спадок нащадкам, а інші — наполягали на перевагах високотехнологічного виробництва, що перетворить місце будівництва заводу на «місто-сад».

У вересні минулого року «Ядерне паливо» і «ТВЕЛ» підписали установчий договір про створення приватного акціонерного товариства «Завод з виробництва ядерного палива», що будуватиме об'єкт в Україні. Незабаром стало відомо, де конкретно. Попри те, що претендентами на розміщення заводу з виготовлення тепловиділяючих елементів (ТВЕЛів) були Славутич і Жовті Води, фортуна посміхнулася Кіровоградщині, точніше, смт Смоліному, що в Маловисківському районі. «Це вигідно, це престижно, це надійно», — відтоді як мантри повторює місцеве керівництво. Та чомусь не у всіх їхні слова викликають стовідсоткову довіру.

Кіровоградщина — лідер з онковідтінком

Одна з причин прохолодного сприйняття радісної звістки, очевидно, криється у і без того високому рівні захворюваності на рак, першопричину якого мешканці області традиційно приписують урану, який видобувають на Кіровоградщині. Тож, спрацювавши на випередження (піди знай, що там екологи й політичні опоненти можуть понавигадувати), голова облдержадміністрації Сергій Ларін вирішив раз і назавжди розвіяти міф про уран як про головний чинник онкозахворювань.

Очільник області зініціював створення робочої групи з вивчення радіаційно-екологічної ситуації та стану здоров'я населення Кіровоградщини.

— Вивчення впливу іонізуючого випромінювання на здоров'я та навколишнє середовище для обласної влади є пріоритетним завданням, — наголосив С. Ларін. При цьому підкреслив, що майбутнє будівництво заводу біля Смоліного — це об'єктивна економіко-необхідна потреба державного рівня. Однак здоров'я людей, високий рівень онкозахворювань, екологічна ситуація — це теж турбота державної ваги. І тут, вважає Сергій Миколайович, важливо вміти розрізняти, де криється економічна вигода, а де чистої води — політика.

— Тому наше завдання, — зауважив голова ОДА, — чітко розібратися і виробити план дій, своєрідну дорожню екологічну карту області.

Під час першого засідання зганої групи її учасники, а згодом через посередництво ЗМІ — і всі бажаючі дізналися, що в області зроблено цілий спектр аналітичних висновків, які вже є після радіоекологічних досліджень Інституту ядерних досліджень АН України; ГРЕ № 37, науково-технічного центру МНС України. Всі вони свідчать: радіаційна ситуація на Кіровоградщині в нормі.

Підтверджує це і головний державний санітарний лікар області Федір Чорний. Проведені дослідження, за його словами, свідчать, що вплив на здоров'я населення області мають і діяльність видобувних підприємств, і забруднення території радіоактивним осадом після аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

Однак постійний моніторинг дослідження вмісту харчових продуктів та води річок Дніпро та Південний Буг на наявність радіонуклідів жодного разу не показали перевищення допустимих показників. А серед ймовірних чинників, які можуть впливати на рівень онкозахворюваності, Федір Чорний називав й інші потенційні, ще не вивчені як слід.

Керівник проекту Українського науково-дослідного інституту промислової медицини Сергій Луговський у всіх бідах звинуватив радон і воду з водогону, що впливають на рівень захворюваності мешканців області.

Звісно, висловився стосовно першопричин високого рівня онкоутворень і головний лікар Кіровоградського обласного онкологічного диспансеру Костянтин Яриніч. Він за те, щоб ситуацію розглядати об'єктивно. Через «необ'єктивну інформацію у засобах масової інформації мешканцям області нав'язали упереджену думку про надзвичайно шкідливий вплив виняткової урану». Це створює суспільне напруження, яке, мовляв, здатне відлякувати інвесторів.

Послуговуючись багаторічними статистичними даними, К. Яриніч усіляко спростовував думку щодо прямої залежності рівня онкозахворюваності від впливу лише урану чи лише радону. Для більшої переконливості головний онколог області навів дані про онкозахворюваність в минулому році і 40-річної давності — «доуранового періоду». В усі часи кіровоградські показники залишалися на 20 відсотків вищі від загальнодержавних.

— Треба розвіяти міф про надмірну шкідливість урану як головного чинника онкозахворюваності, — резюмував Сергій Ларін.

Стовідсоткове «за»

Інформація про те, що прокуратура області влітку провела перевірку дотримання законодавства про надра та радіаційної безпеки в діяльності, зокрема, Смолінської шахти ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», і встановила низку порушень чинного законодавства, залишилася майже непоміченою. Зате факт, що «доленосним рішенням завершилися громадські слухання у Смоліному щодо перспектив спорудження на території шахти підприємства з виробництва паливних елементів для атомних станцій», розійшовся Кіровоградщиною блискавично.

Чомусь тільки важко було уявити, що «із 399 учасників слухань, які мали повноваження представляти інтереси усієї громади селища, усі 399 одноголосно проголосували за прийняття до відома інформації про екологічні наслідки будівництва та експлуатації ядерного заводу і надали згоду на його будівництво».

Навіть у радянські часи «за» голосували 99 відсотків, а тут, бач, усі сто. Як писав класик: «Свежо предание, но верится с трудом».

Тепер смолінці живуть в очікуванні 196 мільйонів інвестицій, кількох сотень нових робочих місць, розвитку соціальної інфраструктури, будівництва доріг, позитивних змін у сфері освіти, медицини і торгівлі. Вони вірять словам першого заступника голови облдержадміністрації Андрія Ніколаєнка, що «влада не чекатиме власне самого пуску заводу, а вже до початку його будівництва розпочне реалізацію цілої низки серйозних програм у соціальній сфері».

Про екологічні наслідки, по суті, шкідливого виробництва під час слухань не йшлося взагалі.

Тим часом це нонсенс, щоб шахта була розташована в самому населеному пункті (саме так у Смоліному). До слова, говорять про потенційні мінуси будівництва заводу з виготовлення ТВЕЛів чимало, але якось здебільшого лише при своїх, без зайвих свідків.

Або й надалі купувати ядерне паливо, або створювати власне

Стурбованості тих, хто не вважає гарною ідею зведення Смолінського заводу, жодним чином не розділяє радник голови облдержадміністрації з економічних питань, колишній голова обласної ради, людина, котра вивчала питання про доцільність розміщення на території області заводу з виготовлення тепловиділяючих елементів ще в середині 90-х років минулого століття, Микола Сухомлин. Він був свідком того, як з території області — селища Лісового (тоді — Кіровоград-25) — у 1995 році вивезли ядерні боєголовки. Влада шукала, яке б виробництво розмістити, щоб задіяти людей, котрі вивільнилися в процесі скорочення Збройних Сил.

— Тоді ми вперше запропонували розмістити в Кіровограді урановий завод, — згадує Микола Олексійович. — Але Міністерство атомної енергетики не підтримало клопотання області, оскільки рівень кваліфікації працівників, які були б на ньому задіяні, і забезпечення інженерною інфраструктурою селища Лісового не давали можливості в перспективі ефективно експлуатувати завод ядерного палива. Крім того, тоді при обговоренні цього питання домінувала політична складова і міжнародна організація з ядерної безпеки МАГАТЕ не вважала доцільним, щоб Україна мала доступ до ядерних технологій. Тому в 90-х Україна не добилася розташування на своїй території такого заводу.

Минуло півтора десятиліття. Україна протягом цього часу підтвердила свій статус без'ядерної зони. Вона не домагалася отримання ядерних технологій і водночас почала добудовувати ядерні об'єкти: Рівненську і Хмельницьку атомні електростанції. За цей час Росія, розрахувавшись з Україною за отримані ядерні боєголовки ядерним паливом (ТВЕЛами) для українських атомних станцій, поставила атомну енергетичну галузь країни перед потребою: або й надалі купувати ядерне паливо, або створювати власне. Це підтверджено тим, що ціни на тепловиділяючі елементи у світі піднялися в кілька разів. Якщо на початку 90-х років кілограм урану коштував 18—20 доларів, то нині — 180—186 доларів. Й Україні купувати сьогодні ТВЕЛи для 15 ядерних блоків дуже невигідно.

— Завдяки запасам урану, що є на території області, — переконаний М. Сухомлин, — ми можемо забезпечити енергетично протягом 100—120 років себе і всю європейську частину. Тут важливо, що для виробництва тепловиділяючих елементів необхідний цирконій, а його видобувають у сусідній Дніпропетровській області й отримують як готовий метал на заводах Придніпров'я. І третя складова успіху — ми маємо відповідні запаси графіту, що використовується у технології виготовлення ТВЕЛів.

Тож розміщення заводу з їх виготовлення поблизу Смоліного забезпечить чималу частину жителів (а це понад вісім тисяч) робочими місцями, гарантує життєвість самого селища. З екологічного боку — також усе нормально, переконують фахівці, підкреслюючи, що «це — високотехнологічне виробництво». Років через п'ять, а саме стільки, за попередніми підрахунками, потрібно на проектування та будівництво, побачимо. Нині, як кажуть, потяг рушив: переговорний процес закінчився, настав етап дій.

Лариса РОМАНЮК.
Фото Ігоря ДЕМЧУКА.

Смолінська шахта.

На початку 90-х років кілограм урану коштував 18—20 доларів, а нині — 180—186 доларів

Великий заступ і дуже ліберальний доступ

БАЛАНС МІСЯЦЯ

**** НАК «Нафтогаз України» документально спростував звинувачення «Газпрому» в несанкціонованому відборі транзитного російського газу — про дежавю.***
**** Законодавці прийняли в другому читанні законопроект про акціонування Укрзалізниці — про прецеденти.***
**** Президент країни Віктор Янукович здійснив низку резонансних призначень — про шанси й нюанси.***

Лютневий сніг, морозне дежавю

Коротко нагадаю, що звітного місяця глава «Газпрому» Олексій Міллер доповів «на гору» про такі собі факти несанкціонованої притримки «в себе» частини транзитного газу в Європу. Нехай із деяким запізненням, але НАК відреагувала на це прозоре звинувачення, спрямувавши главі «Газпрому» документальне заперечення. Заступник голови правління НАК Вадим Чупрун, який підписав цей лист, констатував, що Україна в період аномальних холодів чітко й уповні виконала свої контрактні зобов'язання з транзиту газу в Європу. Цитата: «Розуміючи складність ситуації, ми запропонували колегам із «Газпрому» додатково поставити газ у Європу з наших сховищ». Проте впродовж 21 доби лютого, запевняє Вадим Чупрун, «Газпром» недопостачав на східний кордон максимум 110 мільйонів кубометрів газу, мінімум — 24 мільйони кубометрів газу на добу. Власне, ще до появи цього листа, в тижневому «Балансі...», я схарактеризував звинувачення Олексія Міллера як безпредметні, лукаві й образливі. Поясню чому. По-перше, в тому самому ключі російський монополіст звинувачував НАК і наприкінці 2008-го, хоча це заперечували в російській Рахунковій палаті, яка вивчала контрактні зобов'язання і, власне, український газовий ринок. По-друге, на початку місяця Андрій Круглов (заступник Олексія Міллера) інформував прем'єр-міністра, що впродовж деякого часу компанія зменшувала обсяги прокачування газу до Європи. По-третє, на передньому плані тривіального дежавю і тепер стоять українські газосховища, які своєю потужністю (32—33 мільярди кубометрів газу) й технологічною здатністю перекривати нестачу енергоносія у пікові періоди його споживання позиціонують українську газотранспортну систему (ГТС) як незамінну в очах європейців. Про це, власне, казали цього місяця і представники Єврокомісії. Таких газосховищ, звісно, не мають і ще довго не матимуть ані «Північний потік», ані «Південний потік», якими «Газпром» марно залякує, як це було на початку 2009 року. Але «Газпром» набагато послідовніший у своїх цілях усунути до 2015 року зі свого шляху незговірливих транзитерів, ніж ті у своїх намірах гарантувати енергобезпеку для кінцевих споживачів. **Газова залежність української економіки вчетверо вища за польську, яка випереджає нас за темпом економічного розвитку. Саме звідси і треба починати пошук грошей на модернізацію вітчизняної ГТС!**

Згадаємо й інше. На зламі 2008—2009 років, коли «Газпром» тупо перекрив весь транзит до Європи, дуже слушно йшлося про побудову нових газовимірювальних станцій на східному кордоні з Росією, що дало б змогу розплачуватися за транзит українською територією не росіянам, а європейцям. Але політики це списали на багатовитратні сентенції, тому суперечки між «Газпромом» і НАК (після підписання харківських домовленостей, вважай, між обома країнами) спалахуватимуть перманентно. І поки, як каже той самий Олексій Міллер, Україна буде «прив'язана» до «Південного потоку», таких нагод (особливо в ході передвиборних кампаній) буде вдосталь. Політичних спекуляцій поменшає, запевняє глава правління НАКу Вадим Чупрун, якщо оцінити вартість ГТС, якою ніхто торгувати не збирається. Тендер серед оцінників уже оголошено, але це не зменшить потоку спекуляцій. Адже оцінка вартості ГТС — це крок до управління, фігурально кажучи, заступом, який наповнює «Газпром», той самий, що має партнерські зв'язки з бізнесом європейських країн. До слова, цим, власне, й пояснюється для них поступливість у цінах на російський газ. Хоч так, хоч так, а рівноправного партнерства між учасниками обговорюваного нині консорціуму в будь-якому форматі уявити важко. І цілком очевидно, що такий консорціум не вплине на рентабельність транзиту газу в Європу, а відтак усілякого роду інсинуацій не поменшає, а побільшає. Найбільш ходова зараз спекуляція — спрацьованість української ГТС. Це природно, з огляду на те, що багато років у її модернізацію кошти не інвестували. Попри це нещодавнє дослідження ГТС експертами Mott MacDonald показало, що реалії не такі плачевні, як їх подають політики. За експертними розрахунками, разом із ремонтом магістральних газопроводів, компресорних станцій і встановленням нових газовимірювальних агрегатів НАК «Нафтогаз України» та кінцевим споживачам модернізація обійдеться у 4,8 мільярда доларів США впродовж 7—8 років. А для підтримки системи в робочому стані задосить удвічі менше інвестицій упродовж 8—10 років.

Державі — права, бізнесу — гроші?

Водночас лютий переконав у тому, що нинішня влада добре розуміється на тому, яку роль виконує доступ до заступа, а яку — вартість того й іншого. Найбільш резонансний законопроект місяця, поза сумнівом, той, що стосується акціонування Укрзалізниці. Як на мене, це не менш рішучий крок до оптимізації залізничних перевезень державного монополіста. На першому етапі цієї реформи впорядкують функції, щоб на другому (упродовж 2013—2015 років) створити вертикально інтегровані виробничо-технологічні системи. Перехід від територіального принципу до функціонального має усунути перехресне субсидування збиткових пасажирських перевезень упродовж 2016—2019 років. Держава залишить за собою тільки інфраструктурні об'єкти (колії, контактну мережу, систему безпеки, систему керування рухом тощо), але до використання інфраструктури допустить приватників. Неприбуткові напрями утримуватимуться за рахунок бюджету. **По суті, держава пропонує приватному бізнесу конкуренцію, яку йому завжди програвала. Вручає бізнесу заступ, який накопає прибутки, але не факт, що для держави. За фактом матимемо показушну конкуренцію лівої руки з правою.** Щойно почали передавати піввагони на баланс тих структур, котрі тісно пов'язані з приватним бізнесом, як ЗМІ запідозрили Укрзалізницю у приватизаційних намірах. Її генеральний директор Володимир Козак заперечив: ні про яку приватизацію не йдеться, але, на думку експертів, роздержавлення частини активів Укрзалізниці в майбутньому не уникнути. Якщо так, то держава програє апріорі. Якщо ні — то Укрзалізниця у пошуках інвестицій для своєї модернізації може наслідувати долю НАК «Нафтогаз України». **Лишається сподіватися, що гостра нестача рухомого складу, яка неабияк загальмувала темп промислового зростання на старті року, стимулюватиме чиновників й бізнесмена, як-то кажуть, до приватно-державного партнерства, а не до перманентного переділу власності. Ні про що більше обидва варіанти революційного експерименту поки що не говорять.**

У лютому великий бізнес продемонстрував, що між доступом до управління і власністю на ресурс зв'язок нерозривний. Але на це натякалося і раніше. На Одеський припортовий надходить газ від Ostchem, бо, крім іншого, Дмитро Фірташ розраховує узяти участь у його приватизації. Найбільший в країні приватний вертикально інтегрований холдинг ДПЕК, який на старті року викупив у держави низку генерувальних активів, дуже не вдоволений тим, що тарифи на електроенергію для населення не покривають собівартості. Так і є, але здогадайтеся, що буде далі?

Цей упертий і надокучливий МВФ у лютому застеріг уряд від проведення беззастережної приватизації, унаслідок якої одного монополіста підміняє інший. Додам, набагато розторопніший і зацікавленіший за державних чиновників монополіст.

Великий піст, прокрустів пост

Країна постилася у прямому й переносному сенсі. За християнським звичаєм і під тиском кадрових перестановок по вертикалі й горизонталі. Нагорі відбувалося найцікавіше. Звільнений із січня пост міністра фінансів змусив Президента країни Віктора Януковича здійснити низку рішучих кадрових рокіровок. На посту глави Мінфіну не затримується Валерій Хорошковський, якого призначають першим віцепрем'єром, водночас Андрій Клюєв обіймає посаду глави Ради нацбезпеки і оборони. Через день-другий у крісло глави головного фінансового відомства з крісла першого заступника голови правління Нацбанку пересідає Юрій Колобов. Експерти вважають, що за цими рішеннями стоїть неабиякий політичний сенс. Згоден. **Разом з тим очевидно й інше — обвал промислового виробництва, скорочення золотовалютних резервів і, м'яко кажучи, незадовільний стан платіжного балансу примушують Президента спиратися на кадри, які були успішні не лише в політичних, а й у бізнесових проектах.** Показовий збірний образ новопризначених — тямущий, дієвий, по-європейськи налаштований. Цього задосить, щоб справити приємне враження на міжнародних спостерігачів, але цього вочевидь замало, щоб повернути симпатії власних громадян. Але кожен із новопризначених одержав свій шанс це зробити.

Усе інше — то нюанси. Важливі нюанси, бо, приміром, намір Миколи Азарова віддати пост міністра економіки Петру Порошенку заслуговує, як мінімум, на кращу пропозицію за підсумками року. Очікувані нюанси — секретаріат уряду почав приростати кадрами після скорочення. Малопрогнозовані нюанси: за сім місяців до виборів усі міністерські посади можна вважати прокрустовими, якщо не тимчасовими.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...у трамваї з'явився безплатний Wi-Fi

У Вінниці пасажири отримали доступ до безплатного Інтернету. З'єднання встановлюється з допомогою системи Wi-Fi. Про можливість користуватися таким видом зв'язку повідомляють написи (всередині й зовні) на вагонах номер 255, 261, 275, 305 та 325.

— Це один із способів заохотити пасажирів користуватися послугами електротранспорту, — каже начальник Вінницького трамвайно-тролейбусного управління Володимир Бугайчук. — Особливо він подобається учням і студентам. Якщо підтримають новинку, поширимо її на інші вагони.

— З кінцевої зупинки на Вишенці до мого Торговельно-економічного інституту їхати трамваєм майже півгодини, — каже один із студентів, що назвався Віталієм. — У мене смартфон. Перевіряв — збоїв у роботі нема. Поки їхав, переглянув пошту, скачав текст для «шпори». Мені подобається! За словами Віталія, його знайомий спеціально чекає один з п'яти таких трамваїв, щоб «посидіти» в Інтернеті за 1,25 гривні (саме стільки коштує проїзд). Нагадаємо, що в місті над Південним Бугом з 23 лютого почали впроваджувати транспортну реформу — пасажирам запропонували замість маршруток пересісти в муніципальний транспорт.

Віктор СКРИПНИК.

...замахнулися на місто майбутнього

У Харкові завершується розробка законодавчого обґрунтування створення технополіса «П'ятихатки». Зокрема, передбачається не тільки юридично закріпити такі економічні структури, а й надавати їм певні податкові пільги.

Про це на засіданні комісії з питань соціально-економічного розвитку регіону, інвестицій, міжнародного та міжрегіонального співробітництва повідомив начальник Головного управління економіки Харківської облдержадміністрації Сергій Авершин. За його словами, групи юристів підготували варіанти окремих законопроектів, які потрібно прийняти для створення технополіса «П'ятихатки», зокрема, із приводу одержання податкових пільг для цього територіального утворення.

Технополіс «П'ятихатки» створюється на базі агломерації, що об'єднує розташований на півночі Харкова район П'ятихатки і приміські селища Родичі й Черкаська Лозова. Працездатне населення цих населених пунктів переважно зайнято науково-технічною діяльністю, оскільки в П'ятихатках міститься найбільший в Україні центр ядерної фізики й фізики твердого тіла — ННЦ «Харківський фізико-технічний інститут». Чисельність населення агломерації становить більше 22 тисяч осіб.

Микола КОСИЙ.

...запроваджують проїзні для ліфтів

Експеримент вирішило провести ОСББ (об'єднання співвласників багатоповерхових будинків) у Кам'янці-Подільському. У ліфтах встановлять термінали, що зніматимуть гроші за поїздку з магнітної пластикової картки. Це коштуватиме 15 тисяч гривень. Люди хочуть покінчити з несправедливістю, коли мешканці нижніх поверхів механізмом не користуються, а гроші змушені платити. Нині плата за ліфт — 32 копійки з квадратного метра житлової площі кожної квартири.

Заступник міського голови Кам'янця-Подільського Сергій Бабій повідомив: це успішно використовують у Херсоні та Львові. Споживачі платять за дійсно надану послугу. Тож організації, що експлуатують ліфти, мусять забезпечувати їх стабільну роботу. Господарство менше зношується, бо ліфтами користуються не так часто: мешканці рахують гроші. Комунальники, медики, пожежники та інші служби матимуть власні картки, а гостей господарі зустрічатимуть на першому поверсі. Але чи врахували експериментатори всі можливі ситуації, дізнаємося згодом. Наприклад, якщо господар самотній, хворіє і не виходить із квартири, навідати його буде проблематично. За словами пана Бабія, влада не нав'язуватиме нікому таку форму розрахунків. Мешканці самі прийматимуть рішення, запроваджувати їм проїзні чи кататися ліфтами по-старому.

Віра ШПИЛЬОВА.

Експерти вважають, що за цими рішеннями стоїть неабиякий політичний сенс

У січні імпорт риби всіх видів (свіжа, морожена та рибне філе) зріс порівняно з відповідним періодом минулого року на 21,9 відсотка — до 30,6 тисячі тонн. Найбільше поставлено з Норвегії (37,5 відсотка від загального обсягу), Ісландії (11,9 відсотка) та США (7,3 відсотка). Водночас експортовано за перший місяць 2012–го лише 15 тонн риби *(Мінагропрод)*

Ціни на традиційні овочі продовжують радувати споживачів — кілограм капусти вроздріб у середньому по країні коштує 1,38 гривні, моркви — 2,78 гривні, столових буряків — 2,58 гривні, цибулі — 2,21 гривні *(Мінагропрод)*

Війна за пасовище

Люди заощадили на оформленні документів. Тепер можуть втратити свою землю

СИТУАЦІЯ

У Бачманівці, що у Славутському районі, ще донедавна до проблем земельної реформи та продажу землі ставились більше з точки зору загальної теорії, ніж практики та особистої вигоди. Мовляв, станеться все, як станеться.

Поперваx, коли вмерло господарство, і чимало сусідніх полів почало заростати молодим лісом, було трохи лячно: що ж далі станеться з землею та людьми на ній. Але поступово страх минув. Навіть у невеликій Бачманівці з'явились орендарі. Частину землі взяла в оренду компанія, частину — місцевий підприємець. На своїх орендарів люди не скаржаться. А конкуренція між ними — тільки на користь, бо завжди є можливість вибрати того, хто працює краще і платить більше. Та раптом земельні проблеми зачепили людей за живе.

Далі рішення справа не пішла

Тривогу забили після того, як у селі почали з'являтися незнайомці. Походжали по пасовищу, що біля річки, придивлялись, поговорювали, брали навіть землю на аналізи. А далі — дедалі активнішими стали розмови про те, що близько сорока гектарів комусь віддають під сад.

У тому, що сад — річ корисна, можна не сумніватись. Але для кого? Місцевий люд швидко зметикував, що навряд чи матиме з цього зиск. Адже засаджуватимуть його не на зданій в оренду землі, і значить, жодної плати за паї там не дочекаєшся, а на частині тих територій, що відведені під громадські пасовища. Саме це і стривожило: як же так? Чому забирають у громади останнє, чим багата?

Невеликий екскурс в минуле робить колишній сільський голова Андрій Власюк. Саме за його керівництва майже півтора десятка років тому сесією сільради було прийнято рішення про відведення 63 гектарів землі під пасовище. Тоді було очевидно, що місцеве господарство гине, майно його розтягується, а тому й землі ніхто не шкодував — нехай хоч якась користь буде для громади. Відтоді на ці площі ніхто не претендував, а бачманівській череді було де розгулятись. Аж поки раптом не зайшла мова про новий сад. І людям недвозначно натякнули, що половина території може легко перейти в інші руки.

Якщо відкинути емоції, то з'ясується, що певні причини для таких заяв є. Адже фактично весь час єдиним документом, який гарантував громаді право на пасовище, залишалось рішення сесії сільради. До речі, його й тепер не скасовано й воно не втратило своєї сили. Але не варто забувати, що з роками змінювалось земельне законодавство, і тепер воно чітко вимагає: на виділену під пасовище землю має бути виготовлений проект землевідводу. А його у бачманівців якраз і немає.

Кому гектари потрібніші

Чому так сталось, тепер доводиться лише плечима знизувати. Поки на землю ніхто не претендував, з оформленням документів особливо не поспішали. Формально вина лягає на теперішнього сільського голову, мовляв, не був достатньо активним, не зумів усіх переконати, що таки потрібно зібрати гроші, щоб заплатити за проект. А немає документа — значно важче доводити своє право на землю.

До речі, в районі саме на це і посилаються. Мовляв, хто міг знати про рішення сесії сільради п'ятнадцятилітньої давності? Тепер же, оскільки вказані землі виведені за межі села, розпоряджається ними вже не сільська громада, а саме районна влада. А вона не може допустити, щоб земля в районі використовувалась нераціонально. І тому і хотіла б віддати під сад, якби ... не оте саме рішення сільради. Тепер спірне коло замкнулось, і можна припустити, що кожна сторона доводитиме свою правоту і право на землю.

Дуже легко зрозуміти бачманівську громаду. Ходоки вже встигли побувати на прийомі у голови райдержадміністрації, просили допомоги, захисту і щиро були обурені словами керівника, котрий сказав, що їхні доводи на користь збереження пасовища у теперішніх розмірах його не переконали.

Справді, сьогодні у селі утримується значно менше худоби, ніж це було років двадцять тому. Причина відома: молодих, дужих до роботи господарів стає дедалі менше. Та вся проблема в тому, що для переважної більшості тих родин, де тримають корів, гроші за молоко залишаються чи не єдиним джерелом сімейного доходу.

Серед тих, хто бореться за сільське пасовище, і Віктор Товстюк, у якого підростає п'ятеро дітей. Робочого місця у селі йому не знайти. Єдині заробітки для таких, як він — робота на будівництві у далеких краях. Але він щиро переконаний, що працюючи на своїй землі, утримуючи худобу і здаючи молоко за нормальними розцінками, міг би заробляти і вдома. Тому пасовище для нього — це не якась абстрактна власність, а просто життєва необхідність.

Якщо сьогодні не втримати біля рідного порога таких, як Віктор, найближче майбутнє села є дуже песимістичне. Вже нині у Бачманівці ні пошти, ні двох магазинів, котрі працювали раніше. Та й школа ледь жевріє. Адже в ній немає жодного учня в п'ятому та шостому класах. А загалом разом з дітьми із сусідніх сіл набереться 38 учнів. За нинішньої політики оптимізації навчальних закладів хіба не перший кандидат на закриття?

Тож худоба і пасовище залишились чи не єдиним реальним місцем роботи, засобом для виживання, а відтак і перспективою самого існування села. Нині все це — під великим сумнівом. Із трьох сотень дворів тепер лише в кожному п'ятому утримують худобу. 78 корів та 90 коней — от і все сільське стадо. Не так вже й густо.

І саме ці цифри є аргументом для районного керівництва на користь того, щоб переполовинити теперішнє пасовище, і кращу частину, ту, що ближча до річки, віддати майбутнім садоводам. Мовляв, підприємці створять кілька робочих місць у селі та ще й платитимуть податки.

Це так. Але зрозуміло й те, що відібраної сьогодні землі селянам вже ніколи не повернути. А кожен такий крок дедалі впертіше підштовхуватиме їх відмовитись від худоби.

Деякі уроки даються надто важко

Падіння закупівельних цін на молоко, що спостерігається останнім часом, викликало занепокоєння навіть у Прем'єр-міністра. Він вкотре закликав усіляко підтримати селянина, згадавши навіть про необхідність допомогти дешевшими кормами для худоби.

А ходаки із Бачманівки наводять свою арифметику. Щоб заплатити за косовицю сіна, треба віддати кілька сотень гривень. Потім — за другий укіс, і ще — за солому, бо ж її теж потрібно десь узяти. Одна пенсія піде на платню пастухові. Ще треба купити та порізати дрова. Бо хоча в селі є газ, люди економлять його, і варити їсти худобі намагаються на дровах. А ще ж город виорати...

Якщо згадати про нинішні дві гривні за літр молока, а саме за стільки його збирають у селі заготовачі, то ледь вдається компенсувати всі згадані витрати. Пенсіонерам простіше — вони отримають пенсію. А що ж робити молодим, дужим, але безробітним? Вони вже давно не чекають якоїсь спеціальної державної підтримки. Роками вчаться виживати самостійно. Але деякі уроки даються їм надто важко.

Зокрема, як і той, що всі документи на землю треба оформляти вчасно. А то виходить, що ще перед новим роком сільський голова скликав збори і просив, щоб швиденько зібрали три тисячі гривень, які необхідні для виготовлення проекту. Але тягнули, шкодували гривні. А тепер з'ясувалось, що і вони вже не потрібні, бо справа загальмувалась, з'явився інший претендент, і тепер людям доводиться вже випрошувати свої ж гектари.

Поки що проблему остаточно не розв'язано. В районі пообіцяли: розвесниться, тоді й побачимо, кому і як ділити пасовище. Але час збігає, а документів як не було, так і немає. А раптом, вони за той час у когось з'являться? Спробуй тоді судитись, добиватись...

Бачманівський люд тепер не те щоб грізно вимагає, а лише просить: допоможіть, підтримайте, а ми виправимось там, де помилились.

Та до таких прохань чомусь так рідко дослухаються. А чому? Адже де не послухай, на всіх рівнях говоримо про одне: село і люди в ньому потребують першочергової підтримки. Але то якась така віртуальна підтримка, для якої вічно не вистачає коштів у бюджеті. А при чому тут пасовище?

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.
Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Поверніть гроші за молоко і м'ясо!

Через газету виробники намагаються достукатися до високих кабінетів

З ВІДКРИТОГО ЛИСТА

Звернутися до Президента, Голови Верховної Ради і Прем'єр-міністра, йдеться у листі, спонукає, по-перше, вкрай загрозливе становище у тваринництві України. Так, за 1990—2011 роки поголів'я корів скоротилось у 3,3 разу (з 8,4 до 2,6 млн. голів), у т. ч. у підприємствах — у десять разів (з 6,2 мільйона до 600 тисяч голів). В останні роки така тенденція спостерігається і в особистих господарствах населення. За зазначений період виробництво молока в Україні упало в 2,1 разу (з 23 до 11 млн. тонн), а м'яса великої рогатої худоби — в 4 рази (з 2 мільйонів до 500 тисяч тонн).

По-друге, у 2011 році було скасовано дотацію, яку переробні підприємства виплачували здавачам молока і м'яса за рахунок коштів податку на додану вартість у розмірі 20 відсотків від суми реалізованої продукції. Господарства, що утримують 400—900 корів, завдяки цій системі щорічно одержували додатково до виручки за реалізовану продукцію 1—2 млн. гривень. Ці кошти давали їм змогу реконструювати молочні комплекси, перевести на безприв'язне утримання корів, запровадити годівлю з кормових столів, доїння в доїльних залах тощо. Крім того, ці кошти надходили рівномірно протягом року, і дозволяли зменшити потребу аграрних підприємств в кредитах.

І хоча з січня нинішнього року механізм підтримки виробників частково відновлено, це не вплинуло на поліпшення ситуації в галузі. Переробники просто знизили закупівельні ціни на молоко...

Крім цього, постанова Кабміну № 181 «Про затвердження розмірів виплат для надання державної підтримки галузі тваринництва на 2011 рік» передбачала бюджетну дотацію за реалізоване молоко: сільгосппідприємствам у розмірі 35 копійок за кілограм у перерахунку на базисну жирність, а фізичним особам — 30 копійок. А також доплату 1—1,5 гривні за кілограм живої ваги свиней та молодняку великої рогатої худоби, проданих переробним підприємствам. Останні повинні були подавати до 10 числа кожного місяця до обласних управлінь агропромислового розвитку зведені реєстри виробників молока і м'яса із зазначенням кількості та якості закупленого в них молока і м'яса. Але не усіма це було виконано. Кабміну необхідно зобов'язати переробні підприємства терміново подати такі реєстри.

Закінчився 2011 рік, вже йде третій місяць нового року, але аграрні підприємства, як і мільйони особистих господарств населення не одержали жодної копійки державної дотації, що, за розрахунками, мала становити близько 2 млрд. гривень.

Виходячи із викладеного, пропонуємо терміново повернути дотації селянам за реалізоване молоко і м'ясо згідно з постановою Кабміну № 181 від 02.03.2011 р. Ці кошти вкрай необхідні й аграрним підприємствам, і селянам для успішного проведення посівної.

Цей лист підписали лише декілька керівників підприємств, а також науковців економістів-аграрників. Але ми переконані, що це вимога мільйонів селян — виробників молока і м'яса.

З повагою
Анатолій ВОРОНА,
директор приватного сільськогосподарського підприємства «Дніпро», с. Стайки Кагарлицького району Київської області;
Леонід ВАСИЛЬЧУК,
директор дочірнього підприємства агрофірми «Слобідська» Кагарлицького району Київської області;
Віталій НЕЛЕП,
доктор економічних наук, професор Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;
Сергій ДЕМ'ЯНЕНКО,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки агропромислових формувань КНЕУ
(усього вісім підписів).

ОБІЦЯНКИ

Потрібні охолоджувачі — звертайтесь до Мінагропроду

У 2012 році більшу частину коштів державного бюджету, виділених на аграрну галузь, спрямовуватимуть на розвиток тваринництва, зокрема, молочне скотарство. Про це під час наради аграріїв, сільських голів та представників влади у Прилуках заявив очільник Мінагропроду. Передусім обіцяють компенсувати вартість доїльного обладнання, а сім'ям, які утримують понад п'ять корів, — охолоджувачі. «Ми роз'яснюємо фермерам, що вони не можуть конкурувати у виробництві з зерновими великотоварними підприємствами, тому для них доцільніше займатися саме виробництвом молока та м'яса», — підкреслив міністр.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Пенсіонерам простіше — вони отримають пенсію. А що ж робити молодим, дужим, але безробітним?

Олія за кордон тече рікою

Галузь знову відзначилася рекордами

ПІДСУМКИ-2011

Олійно-жирова галузь — одна із небагатьох, яка навіть в умовах фінансової нестабільності демонструє зростання виробництва. Експерти оцінюють її чи не найбільш інвестиційно привабливою. Адже у структурі виробництва харчової промисловості близько десяти відсотків займає олійно-жирова продукція. Привабливість галузі ще й в тому, що вона експортоорієнтована. Соняшникова олія експортується у 90 країн. Понад 80 відсотків цієї продукції, виробленої в Україні, йде за межі держави, й лише 20 відсотків споживається всередині країни. Але й п'ятої частини виробленого сповна вистачає для забезпечення потреб внутрішнього ринку. Тому, наголошують в «Укроліяпромі», й цінова ситуація в країні у цьому сегменті залишається стабільною. А збереження експорту соняшникової олії забезпечує сталу роботу олійно-жирової галузі.

Тріщать комори

За даними Держстату, торік олійно-жировими підприємствами вироблено (без урахування олійниць) рекордну для всіх років кількість рослинної олії — 3 мільйони 244 тис. тонн проти 3 млн. 11 тис. позаторік. З них соняшникової олії — 3 млн. 174 тис. тонн. У 2010-му було 2 млн. 945 тис. тонн. Знов таки, за статистичними даними, у грудні 2011-го вироблено олійно-жировими підприємствами рекордну для всіх років кількість олії соняшникової — 367 тис. тонн, що на 20,7 відсотка перевищує рівень грудня 2010 року. Перехідні залишки соняшникової олії на початок року тільки на підприємствах олійно-жирової галузі становили 65,7 тисячі тонн. Всього ж вони дорівнювали 220 тисячам тонн, що, переконують експерти, свідчить про повне забезпечення потреб внутрішнього ринку та про можливості нарощування експортного потенціалу.

Порівняльний аналіз рівнів роздрібних цін на соняшникову олію, які склалися в Україні та інших країнах світу на середину січня, свідчить: здебільшого вітчизняна ціна є нижчою, ніж в досліджуваних країнах СНД, Євросоюзу, Америки. За даними Держстату, індекс споживчих цін на олію у грудні 2011-го порівняно з листопадом становив 99,3 відсотка. Це при загальному індексі споживчих цін на продукти харчування та безалкогольні напої 100,2 відсотка. Тобто на споживчому ринку в грудні ціни на харчові продукти та безалкогольні напої зросли на 0,2 відсотка. Разом з цим у виробництві олії відбулося здешевлення продукції на 0,7—0,1 відсотка.

Мільйон тонн — мільйони доларів

За даними Держстату, середні ціни на насіння соняшнику та олію соняшникову нерафіновану та рафіновану з січня по серпень 2011 року зростали, а у вересні — грудні 2011 року порівняно з відповідним періодом 2010-го відбулося зниження: на насіння соняшнику — з 3932 до 3541 грн./т; на олію нерафіновану — з 9684 до 8676 грн./т; на олію рафіновану — з 12043 до 11324 грн./т.

Є що переробляти

Виробництво основних видів олійних у 2011 році досягло 12,36 мільйона тонн, що перевищило рівень 2010-го на 2,44 млн.

Потужності олійно-жирових підприємств з переробки насіння цих культур уже сягають 11,5 млн. тонн і мають подальшу тенденцію до зростання. Це дає змогу повністю переробляти вирощений в Україні урожай олійних.

Золотий соняшник

За даними Держстату, валовий збір насіння соняшнику врожаю-2011 у заліковій вазі становив 8 мільйонів 659 тис. тонн проти 6 млн. 771 тис. позаторік. Зростання виробництва відбулося не так за рахунок збільшення площ (на 190,4 тис. га, або на 4,2%), як за рахунок зростання врожайності з 15 ц/га у 2010 році до 18,4 ц в 2011-му.

У вересні—грудні було перероблено понад 3 мільйони тонн та експортовано 71,4 тис. тонн насіння соняшнику, тобто 35,7 відсотка від валового збору, проти 2,6 мільйона тонн за відповідний період минулого року.

Ріпак не дотягнув

Валовий збір насіння ріпаку в заліковій вазі торік становив понад 1 мільйон 437 тис. тонн проти 1 млн. 470 тис. у 2010-му. Скорочення відбулося через зменшення площ з 862,5 тис. га до 832,7 тис. Хоча врожайність підвищилася з 17 ц/га у 2010 році до 17,3 ц у 2011-му.

У липні—грудні експортовано 895,97 тис. тонн ріпаку проти 1301,4 тис. тонн за відповідний період минулого року (скорочення на 31,2 відсотка).

Спостерігається зростання переробки ріпаку на вітчизняних підприємствах. За липень — грудень перероблено 27,4 тис. тонн насіння, з якого вироблено 10,7 тисячі тонн олії, що перевищує обсяги її виробництва за весь минулий маркетинговий рік (840 тонн) у 12,7 разу.

Бобовий інтерес

Торік спостерігалось зростання виробництва бобів сої. Валовий збір у заліковій вазі сягнув 2 млн. 262 тис. тонн проти 1 млн. 680 тис. тонн у 2010-му.

Зростання відбулося не так за рахунок розширення площ (на 73,2 тис. га, або на 7,1 відсотка), як за рахунок підвищення врожайності з 162 ц/га у 2010 році до 20,4 ц/га у 2011-му. У вересні—грудні експортовано 391,85 тисячі тонн сої. Ще 400 тисяч тонн минулорічного урожаю бобів, очікується, буде перероблено на вітчизняних спеціалізованих потужностях.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Фото автора.

Холдинг і влада готують цивілізоване розлучення

Одним — бізнес, іншим — соціальні питання

НАМІРИ

Меморандум про співробітництво підписали Донецька обласна державна адміністрація та найбільший сільськогосподарський холдинг регіону. Влада та бізнес домовилися спільними зусиллями розвивати аграрний сектор області та вирішити низку соціальних питань для сільських мешканців. Зокрема, аграрії обіцяють забезпечити виробництво щонайменше 15 відсотків валової продукції сільського господарства області. Серед пріоритетів — розвиток молочного скотарства: торік на підприємстві виробили 57 тисяч тонн молока, зберігши обсяги на рівні попереднього року. Аграрії обіцяють підвищити якість молока та збільшити продуктивність стада.

Крім того, холдинг має намір розвивати овочівництво та подбати про зберігання сільськогосподарської продукції: у перспективі — спорудження елеватора потужністю 100 тисяч тонн. Зазначені напрями — виробництво молока, м'яса, овочів та зберігання врожаю — досі були слабким місцем Донеччини. Значна частина продукції завозиться із-за меж області, що робить продукти дорожчими.

Компанія, яка підписала меморандум, утворено рік тому на базі агроцехів Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча. Тут обробляють 220 гектарів землі, а поголів'я великої рогатої худоби становить понад 30 тисяч голів. У ті роки, коли агроцехи були у складі металургійного підприємства, саме господарники вирішували соціально-побутові питання в населених пунктах. Завдяки такій допомозі відродилися цілі райони: будували дороги, ремонтували школи, дитсадки, будинки культури, прокладали водогони тощо. Новий менеджмент збирається розділити собівартість продукції та допомогу в межах соціальної відповідальності.

«Торік, — каже Саймон Чернявський, генеральний директор агрохолдингу, — ми інвестували понад 150 мільйонів гривень у сучасну сільськогосподарську техніку, придбали понад 22 тисячі тонн мінеральних добрив — це на 30 відсотків більше, ніж попереднього року. Крім того, вклали у розвиток соціальної сфери в наших районах і селах близько 3 мільйонів гривень».

Голова Павлопільської сільської ради, що в Новоазовському районі, Сергій Шапкін стверджує, що ідея підписання такого меморандуму народилася саме в його селі: «Життя змусило до цього прийти і нас, і їх (агрохолдинг. — **Авт.**). Вони не хочуть соціальних конфліктів на селі, і ми в цьому зацікавлені. Тому змушені знаходити спільну мову. У них — бізнес-інтерес, у нас — соціальний».

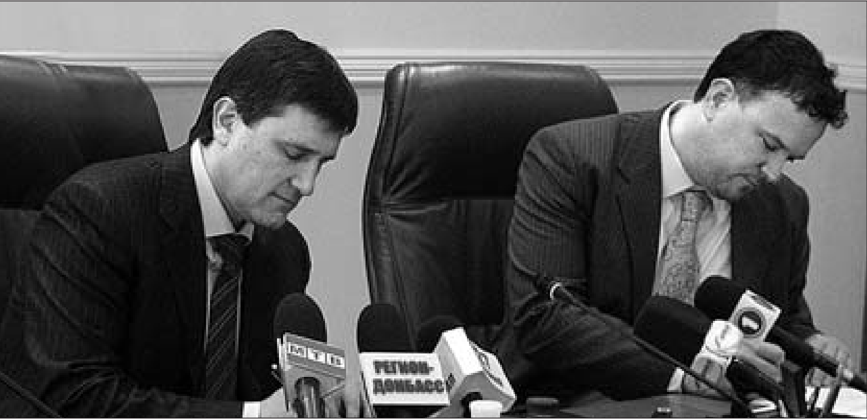
Наприклад, у багатьох селах півдня області водопостачання традиційно організоване коштом агропідприємства: саме воно оплачує рахунки за електроенергію, утримує свердловину або привозить воду у бочках. Холдинг очищує шляхи від снігу, вивозить сміття чи освітлює вулиці. Тепер підприємці та місцева влада думають над варіантом передачі «повноважень». Після цього бізнес залишиться бізнесом, а влада матиме всі ресурси для розв'язання комунально-побутових проблем.

«Готуємо цивілізоване «розлучення», — пояснює Сергій Шапкін. — Щоб це ішло еволюційним, а не революційним шляхом. Так, холдинг не повинен вирішувати соціальні питання, це — наше завдання. Але для цього необхідні кошти».

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Фото автора.

Зліва направо: ***голова Донецької облдержадміністрації Андрій Шишацький та генеральний директор агрохолдингу Саймон Чернявський під час підписання меморандуму.***

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Про сир і пластилін

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Нинішні білоруські події на продуктовому ринку, найімовірніше, обумовлені ситуацією з іншою сусідньою державою. Злі язики подейкують, що нашим власникам молочних заводів, які втратили російський ринок збуту, нічого іншого не залишалося, як закріплюватися на ринку вітчизняному. З чим вони прийшли домовлятися до чиновників від Держветфітослужби, від котрих залежить — бути чи не бути товарам тієї або іншої держави на внутрішньому ринку — історія замовчує. Але, мабуть, аргументи виявилися вагомими, і замість того, щоб купувати «молоко з молока», ми змушені будемо їсти те, що не захотіли їсти в Росії. Загалом альтернативи немає, коли в нашій країні зненацька став надлишок сирів і з цим вирішили якось боротися. **Хоча — стоп! Надлишку й немає! А є сир, який багатьом нашим громадянам просто не по кишені. Тобто українці з радістю би з'їли все, і навіть більше, якби ці сири були дешевші.** Адже проблема не в тому, щоб заборонити нашим підприємствам підмішувати в продукцію пальмові інгредієнти. Сирні продукти з додаванням рослинних жирів виготовляють і виготовлятимуть, тому що вони дешевші за собівартістю. Адже один кілограм рослинного жиру коштує 14 гривень, тоді як молочного — втричі дорожче.

Питання в іншому: виробник часто прагне зробити свій товар дешевшим, а продати дорожче. Тому писати на етикетках, що це не сир, а сирний продукт, у складі якого є рослинний жир, заводам просто не вигідно. Адже можна заробити чимало грошей на невибагливих українських покупцях, продаючи їм свою продукцію як елітну.

Отож у нинішній молочній війні є багато позитивного. Вона оголила цілу низку проблем, які потрібно було розв'язувати не сьогодні й навіть не вчора, а значно раніше. Якщо врахувати, що Росія «попросила» зі свого ринку продукцію кращих українських заводів, можна лише уявити собі, чим

годують нас! І, боюся видатися непатріотичною, але аргументи в телевізійних репортажах щодо якості наших сирів просто обурюють. Мовляв, які рослинні жири, коли на українських молокозаводах сири, зроблені для Росії, зберігаються окремо від тих, що йдуть на внутрішній ринок. Може, для росіян ця інформація й звучить переконливо, але що думати нам, простим смертним з України? Одним — сир, іншим — пластилін — так, чи що? Або аргумент, мовляв, наші сири беруть участь у міжнародних виставках і дегустаціях, і навіть завойовують нагороди. Але ж спеціально для виставки можна постаратися й виготовити сто голівок якісного сиру. А на внутрішній ринок продовжувати штампувати пластилін.

Отож наводити лад тут просто необхідно. **І наш Прем'єр-міністр Микола Азаров, знаючи про це, наприкінці минулого року розпочав боротьбу за якість м'ясо-молочної продукції. І, треба сказати, виграв для себе цю битву. У результаті — країна довідалася, що Микола Янович більше не їсть українських сосисок. І це при тому, що на стіл до глави уряду, напевне, іде продукція не з першого ліпшого заводу.**

Нам же залишається або прямувати визначеним прем'єром шляхом, або їсти те, що дають. Іншої альтернативи поки що не бачу.

Галина КВІТКА.

Фото автора.

Закон України

Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

Цей Закон регулює відносини у сфері страхування сільськогосподарської продукції, що здійснюється з державною підтримкою, з метою захисту майнових інтересів сільськогосподарських товаровиробників і спрямований на забезпечення стабільності виробництва в сільському господарстві.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні поняття

1. Для цілей цього Закону наведені нижче терміни використовуються в такому значенні:

андеррайтинг — процес аналізу запропонованих до страхування ризиків, прийняття рішень про страхування певного ризику та визначення тарифної ставки, адекватної ризику, франшизи та інших умов договору;

державна підтримка — надання сільськогосподарському товаровиробнику з державного бюджету в порядку, встановленому цим Законом, грошових коштів у вигляді субсидій для оплати частини страхового платежу (страхової премії), нарахованого за договором страхування;

договір страхування (стандартний договір страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою від сільськогосподарських виробничих ризиків) — договір страхування, що укладається між страховиком і страхувальником — сільськогосподарським товаровиробником із страхування сільськогосподарської продукції на умовах, встановлених законом. Типові договори страхування розробляються для кожного страхового продукту та/або для окремої культури і погоджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, та національною комісією, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг. У рамках програми державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції страхові компанії використовують тільки стандартні договори страхування;

застраховане майно — майно сільськогосподарського товаровиробника, щодо якого укладено договір страхування відповідно до цього Закону;

катастрофічні ризики у сільському господарстві — надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, велика сукупність або масштаби проявів стихійних сил природи (посуха, град, морози, повені тощо) і діяльності людини у процесі створення матеріальних благ (аварії, пожежі тощо), що завдають збитки у значних розмірах.

Порядок визнання ризику катастрофічним визначається Кабінетом Міністрів України;

сільськогосподарський страховий ризик (страховий ризик) — ризик загибелі (втрати, пошкодження) застрахованих посівів (посадок), загибелі (недобору, недоотримання) застрахованого урожаю, загибелі (втрати, вимушеного забою, вимушеного знищення, травматичного пошкодження або захворювання) застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей і тваринницької продукції, що належать сільськогосподарському товаровиробникові на праві власності або на іншій законній підставі, внаслідок настання страхової події, яка передбачена договором страхування;

сільськогосподарський товаровиробник — юридична особа незалежно від організаційно-правової форми, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі з власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання;

стандартний договір перестрахування — договір перестрахування, укладений членами Аграрного страхового пулу на однакових умовах;

стандартний страховий продукт (страховий продукт) — комплекс документів, що містить певні визначені (стандартні) умови страхування, які не можуть змінюватися і є обов'язковими для виконання сторонами за договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

страхувальник — сільськогосподарський товаровиробник, який уклав із страховиком договір страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) — плата за страхування, що сплачується страхувальником страховику згідно з договором страхування;

страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою — економічні відносини щодо страхового захисту майнових інтересів сільськогосподарських товаровиробників у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених цим Законом, за рахунок грошових фондів, що формуються у страховика шляхом сплати страхувальником страхових платежів (премій), частина яких компенсується за рахунок державних субсидій, та доходів від розміщення коштів цих фондів, яке здійснюється відповідно до положень цього Закону і визначається наявністю та особливостями ризиків, носіями яких є сільськогосподарські рослини і тварини.

2. Інші терміни використовуються в цьому Законі у значеннях, що встановлені в Законі України «Про страхування».

Стаття 2. Правова база регулювання відносин страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Відносини у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування», законом про Державний бюджет України на відповідний рік, цим та іншими законами України і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них.

Стаття 3. Принципи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Основними принципами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою є:

підтримка стабільності фінансового становища і кредитоспроможності сільськогосподарських товаровиробників у разі загибелі (знищення, втрати), пошкодження застрахованого майна внаслідок несприятливих природно-кліматичних умов чи інших несприятливих подій, визначених у стандартних договорах страхування;

обов'язковість укладення договору страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою як умови при наданні сільськогосподарським товаровиробникам окремих видів державної підтримки та дотацій, визначених Кабінетом Міністрів України;

рівна доступність до державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників незалежно від їх організаційно-правової форми;

забезпечення відшкодування збитку, завданого страхувальникам внаслідок настання страхових подій, у розмірі, порядку і на умовах, встановлених цим Законом;

виконання зобов'язань України у сфері міжнародної торгівлі.

Розділ II
СУБ'ЄКТИ І ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ З ДЕРЖАВНОЮ ПІДТРИМКОЮ

Стаття 4. Суб'єкти страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Суб'єктами відносин страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою є страхувальники і страховики.

2. Страховиками є юридичні особи, що отримали відповідну ліцензію та відповідають вимогам, встановленим статтею 15 цього Закону.

3. Державне регулювання у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою здійснюють Кабінет Міністрів України, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Стаття 5. Предмет договору страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Предметом договору страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою є майнові інтереси страхувальника, пов'язані з його страховими ризиками щодо вирощеної, відгодованої, виловленої, зібраної, виготовленої первинної (без вторинної обробки та переробки) сільськогосподарської продукції (товарів), зазначеної у групах 1-24 УКТ ЗЕД згідно із Законом України «Про Митний тариф України», а саме щодо:

урожаю сільськогосподарських культур;

урожаю багаторічних насаджень;

сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції.

2. Перелік сільськогосподарської продукції, страхових ризиків, щодо яких здійснюється страхування з державною підтримкою на відповідний фінансовий рік, затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Право страхувати сільськогосподарську продукцію мають сільськогосподарські товаровиробники, що здійснюють свою діяльність на території України та відповідають визначеним Кабінетом Міністрів України критеріям (крім нерезидентів).

4. У разі передачі сільськогосподарських земель в оренду право страхувати сільськогосподарську продукцію, у тому числі посіви та урожай сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, належить орендареві, крім нерезидентів. Страхові внески, що вносяться орендарем, не можуть включатися у залік орендної плати.

5. Не підлягають страхуванню з державною підтримкою:

урожай сільськогосподарських культур, які впродовж трьох або більше років не давали урожаю при їх культивуванні;

урожай багаторічних насаджень плодоносного віку, які не давали урожаю протягом останніх п'яти років;

хворі сільськогосподарські тварини, птиця, кролі, хутрові звірі, бджолосім'ї, риба та інші водні живі ресурси і тваринницька продукція, а також ті, що перебувають у зоні карантину або в зоні виникнення надзвичайних епізоотичних обставин.

Розділ III
УМОВИ І ПОРЯДОК СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ З ДЕРЖАВНОЮ ПІДТРИМКОЮ

Стаття 6. Страховий випадок

1. Страховим випадком є настання певної події, передбаченої договором страхування відповідно до положень цього Закону, внаслідок якої відбулася загибель (втрата, пошкодження) застрахованих посівів (посадок), загибель (недобір, недоотримання) застрахованого урожаю, продукції бджільництва, загибель (втрата, вимушений забій, травматичне пошкодження або захворювання) застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції та з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхового відшкодування страхувальнику.

2. Не вважається страховим випадком втрата сільськогосподарської продукції внаслідок:

подій, не передбачених договором страхування;

навмисних дій страхувальника;

грубих порушень страхувальником агротехнічних, санітарних, ветеринарних або інших вимог, що виявляється в невиконанні страхувальником умов договору страхування щодо строків (термінів) проведення належних заходів згідно з узгодженою при страхуванні технологічною картою, якою обумовлено дотримання визначених агротехнічних правил та вимог агротехніки стосовно застрахованої культури, санітарних, ветеринарних або інших вимог, щодо здійснення сільськогосподарських робіт, передбачених договором страхування, визначених у стандартних страхових продуктах.

3. Спори про відмову у визнанні страхового випадку розглядаються у судовому порядку.

Стаття 7. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень

1. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень здійснюється на випадок заподіяння збитку внаслідок настання подій (страхових ризиків), передбачених стандартним страховим продуктом.

2. При страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень страхова вартість урожаю розраховується шляхом множення площі посіву сільськогосподарських культур і посадок багаторічних насаджень на середню врожайність за останні п'ять років, що передують року страхування, та множення на ціну одиниці вирощеної продукції, встановлену для цілей страхування центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

3. Середня врожайність розраховується за даними про фактичний збір вирощеної продукції з одного гектара у центнерах за останні п'ять років, що надаються сільськогосподарським товаровиробником. У разі якщо сільськогосподарський товаровиробник здійснює свою діяльність менше п'яти років, рівень врожайності для розрахунку страхової вартості визначається відповідно до середніх даних по району, в якому розташовані посіви сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, що підлягають страхуванню.

4. Ціна одиниці вирощеної продукції розраховується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику. Ціна одиниці вирощеної продукції може бути диференційована за видами продукції, областями або природно-економічними зонами. Дані про рівень цін на продукцію доводяться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, до відома страхувальників і страховиків.

Стаття 8. Страхування сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції

1. Страхування сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції здійснюється на випадок завдання збитку внаслідок настання подій (страхових ризиків), передбачених стандартним страховим продуктом.

2. Страхова вартість сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції визначається виходячи з ціни одиниці продукції, розрахованої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику. Вказані ціни можуть бути диференційовані за видами продукції, областями або природно-економічними зонами. Дані про рівень цін на продукцію доводяться до відома страхувальників і страховиків.

3. Сільськогосподарські тварини можуть прийматися на страхування за описом або без опису — за загальною кількістю голів у групах.

4. При страхуванні сільськогосподарських тварин за описом загальна страхова вартість тварин визначається шляхом складання страхової вартості усіх застрахованих сільськогосподарських тварин. При страхуванні сільськогосподарських тварин без опису загальна страхова вартість тварин визначається шляхом складання вартості тварин у кожній групі. При цьому вартість тварин у групі визначається шляхом множення середньої вартості однієї тварини у групі на загальну кількість голів у групі.

Стаття 9. Визначення страхової суми

1. Страхова сума при страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень встановлюється у договорі страхування на підставі страхової вартості майбутнього урожаю і рівня страхового покриття.

2. Страхова сума при страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції встановлюється в договорі страхування на підставі їх страхової вартості.

Стаття 10. Визначення страхового платежу (страхової премії) за договорами страхування та порядок його сплати

1. Страховий платіж (страхова премія) встановлюється у договорі страхування між страхувальником і страховиком як добуток страхової суми і страхового тарифу, визначеного для кожного виду сільськогосподарського майна з дотриманням положень цього Закону.

2. Граничні розміри, структура, порядок застосування страхових тарифів за видами майна, що підлягає страхуванню, та за регіонами України встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, на підставі актуарних розрахунків спільно з Аграрним страховим пулом (далі — Пул).

Стаття 11. Визначення збитку у разі настання страхового випадку при страхуванні урожаю

1. При страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень збитком є втрати страхувальника від недобору (недоотримання) урожаю в результаті повної або часткової загибелі (втрати, пошкодження) посівів (посадок) та/або урожаю внаслідок настання страхового випадку. Недобір (недоотримання) урожаю визначається як різниця між страховою вартістю урожаю, вказаною в договорі страхування, і вартістю фактично отриманого після настання страхового випадку урожаю.

2. Обсяг отриманого урожаю визначається за документами його зберігання та/або реалізації страхувальником. Обсяг отриманого урожаю може бути визначений на підставі оцінки, здійсненої на полі страхувальником і страховиком перед збиранням урожаю (біологічна врожайність). Така оцінка здійснюється в обов'язковому порядку на вимогу будь-якої із сторін договору страхування. У разі залучення до оцінки третьої сторони оплата здійснюється стороною, яка вимагала оцінки.

3. У разі пересівання або підсіву, здійснених з попереднім повідомленням страховика, витрати на ці роботи включаються в розрахунок збитку. Страховик зобов'язаний відповідно до умов договору страхування виплатити страхове відшкодування в обсязі витрат на пересівання або підсів, але не більше страхової суми, до виконання вказаних робіт. Із суми страхового відшкодування, на яку має право страхувальник, вираховуються виплати, здійснені страховиком за пересівання або підсів, і виплачені раніше суми страхового відшкодування.

4. Розрахунок збитку проводиться страховиком на підставі заяви страхувальника про виплату страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування і зазначається страховиком у страховому акті. У разі розбіжностей при визначенні причин і розміру збитку страхувальник і страховик мають право провести незалежну експертизу. Така експертиза проводиться за рахунок сторони, яка вимагала її проведення.

Стаття 12. Визначення збитку у разі настання страхового випадку при страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції

1. При страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції збитком є втрати страхувальника від загибелі або вимушеного забою (знищення), травматичного пошкодження або захворювання сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції, а також втрати від недобору (недоотримання) продукції бджільництва внаслідок настання страхового випадку. Збиток при страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції визначається виходячи з їх страхової вартості. При цьому збиток зменшується на вартість придатної до використання або реалізації продукції (м'ясо, шкура, шерсть, субпродукти тощо).

2. Якщо страхування тварин здійснювалося без опису і на дату страхової події загальна кількість тварин даного виду і віку у групі виявилася більшою, ніж було застраховано, розмір збитку визначається пропорційно до загальної кількості застрахованих тварин у групі та фактичної кількості тварин даного виду і віку на дату страхової події.

3. Обсяг втрат у разі загибелі або вимушеного забою тварин, що вирощуються на м'ясо, розраховується як різниця між вартістю застрахованої продукції і вартістю допущеного до реалізації м'яса.

Стаття 13. Порядок повідомлення про страховий випадок та оформлення страхового акта

1. При настанні страхового випадку страхувальник зобов'язаний не пізніше 72 годин з дня його настання повідомити про нього у письмовій формі страховика. У повідомленні про страховий випадок зазначаються: реквізити договору страхування, предмет страхування, причина збитків (втрат), дата їх реєстрації, розмір пошкоджених площ, орієнтовні розміри збитку (втрат) та страхового відшкодування.

2. У разі загибелі або вимушеного забою (знищення), травматичного пошкодження або захворювання застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції страхувальник зобов'язаний протягом 48 годин з моменту виявлення цієї події повідомити про неї у письмовій формі страховика і зареєструвати факт загибелі, вимушеного забою (знищення), травматичного пошкодження або захворювання сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції в центральному органі виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у галузі ветеринарної медицини (центральному органі виконавчої влади,

що забезпечує реалізацію державної політики у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних живих ресурсів). У повідомленні зазначаються: обсяг втрат, орієнтовні причини втрат, їх приблизна вартість, дата настання страхового випадку. При вимушеному забої тварин повідомлення про страховий випадок підписується і представником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у галузі ветеринарної медицини.

3. Страховик зобов'язаний протягом двох робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення страхової виплати та скласти страховий акт, в якому зазначаються: оцінка впливу на урожай застрахованих і незастрахованих ризиків; метод розрахунку і уточнені дані про суму втрат; розмір пошкоджених площ; розмір втрат, понесених внаслідок настання страхового випадку; додаткові витрати страхувальника; розрахунок страхового відшкодування; заперечення сторін щодо розміру встановленого збитку. Страховий акт складається у двох примірниках і підписується страховиком та страхувальником. Страхувальник може залучити до визначення розміру збитку та складення страхового акта представників центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, та/або центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у галузі ветеринарної медицини. Один примірник страхового акта залишається у страховика, другий — у страхувальника.

4. Якщо при настанні страхового випадку сільськогосподарська продукція була використана у цілях, відмінних від визначених у договорі страхування, у такому разі оцінюється вартість даної продукції і на цю суму зменшується розмір збитку. Страхувальник зобов'язаний попередньо повідомити страховика про використання сільськогосподарської продукції в інших цілях.

5. При частковому пошкодженні сільськогосподарської продукції здійснюється попередня оцінка збитку, що виник внаслідок настання страхового випадку. Після закінчення виробничого циклу (сільськогосподарського року) проводиться остаточна оцінка збитку і виплачується страхове відшкодування.

6. При оформленні страхового акта страхувальник і страховик мають право проводити додаткову експертизу, апелювати до будь-яких доказових документів для встановлення причин і розміру збитку. Вартість експертизи оплачується стороною, яка вимагає її проведення, і не включається до суми страхового відшкодування.

Стаття 14. Виплата страхового відшкодування

1. Страховик протягом 14 днів з дня підписання страхового акта здійснює виплату страхувальникові страхового відшкодування.

2. За кожен день прострочення терміну виплати страхового відшкодування, зазначеного у частині першій цієї статті, страховик виплачує страхувальникові пеню у розмірі, встановленому законом.

3. Якщо страхове відшкодування встановлюється на підставі судового рішення, страховик виплачує відшкодування на підставі судового рішення, що набуло законної сили.

4. Сума страхового відшкодування встановлюється у розмірі збитку, але не може перевищувати страхової суми.

Розділ IV
ВИМОГИ ДО СТРАХОВИКІВ ТА ЇХ ОБ'ЄДНАННЯ

Стаття 15. Діяльність страховиків

1. Ліцензії на здійснення страхування сільськогосподарської продукції видає національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, відповідно до закону.

2. Право страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою мають страховики, що відповідають вимогам Закону України «Про страхування», отримали ліцензію на здійснення відповідного виду страхування та є членами Пулу.

3. Страховики, що здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, створюють фонд покриття катастрофічних ризиків за рахунок відрахування до нього не більш як 5 відсотків страхових платежів (страхових премій).

4. Порядок та умови перестрахування сільськогосподарської продукції страховиками, що здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, встановлюються стандартним договором перестрахування.

Стаття 16. Аграрний страховий пул

1. Аграрний страховий пул є єдиним об'єднанням страховиків, які здійснюють страхування відповідно до цього Закону. Участь страховиків у Пулі є умовою для здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

2. Пул є юридичною особою, неприбутковою організацією і здійснює свою діяльність відповідно до цього Закону, законодавства України та свого Статуту.

3. Статут Пулу затверджується зборами засновників (членів) Пулу та реєструється відповідно до вимог законодавства.

4. Пул не може виступати засновником чи співзасновником юридичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність та/або мають на меті одержання прибутку.

5. Відносини між членами Пулу у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою регулюються нормативно-правовими актами Пулу, що не можуть суперечити нормам законодавства України та є обов'язковими для виконання всіма членами Пулу.

6. Діяльність Пулу фінансується за рахунок його членів.

7. Членом Пулу може бути страховик, що відповідає вимогам Закону України «Про страхування», отримав відповідну ліцензію і відповідає вимогам, визначеним національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, разом із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, щодо участі страхових компаній у страхуванні сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

8. Систематичне порушення терміну виплати страхового відшкодування є підставою для виключення страховика з Пулу.

Стаття 17. Функції та завдання Аграрного страхового пулу

1. Пул забезпечує координацію діяльності страховиків із страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та виконує при цьому такі функції:

1) забезпечує взаємодію учасників системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику;

2) організовує програми перестрахування сільськогосподарських ризиків з метою забезпечення гарантій виконання страховиком зобов'язань перед страхувальниками;

3) бере участь у розробленні стандартних страхових продуктів, методичних рекомендацій із страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, з врегулювання збитків та проведення експертиз за договорами страхування сільськогосподарської продукції;

4) створює централізовану базу даних із страхування сільськогосподарської продукції, веде облік укладених договорів страхування за інформацією, наданою страховиками;

5) проводить дослідження у сфері аналізу ринку страхування сільськогосподарської продукції, у тому числі необхідні для актуарного розрахунку страхових тарифів;

6) здійснює контроль за дотриманням умов договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та стандартних методик андеррайтингу, врегулювання збитків;

7) забезпечує покриття катастрофічних ризиків у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

8) здійснює управління фондом покриття катастрофічних ризиків, інвестує накопичені фінансові ресурси.

Стаття 18. Страхові фонди Аграрного страхового пулу

1. Для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками Пул створює страховий фонд покриття катастрофічних ризиків.

Джерелом формування страхового фонду покриття катастрофічних ризиків є відрахування членів Пулу з отриманих страхових премій з цього виду страхування у розмірі, визначеному Координаційною радою Пулу, але не більше 5 відсотків. Кошти фонду використовуються у разі настання катастрофічних ризиків за рішенням Координаційної ради Пулу.

У разі настання надзвичайної ситуації, яка набуває масштабів катастрофи, за умови недостатності коштів у страховому фонді покриття катастрофічних ризиків держава через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, надає Пулу бюджетну позику, порядок надання та використання якої затверджує Кабінет Міністрів України.

2. Пул може створювати інші страхові фонди, визначені Статутом Пулу.

3. Порядок та умови формування страхових фондів Пулу встановлюються положеннями, що затверджуються зборами Пулу та погоджуються з Координаційною радою Пулу.

4. Контроль за використанням грошових коштів страхових фондів Пулу здійснює Координаційна рада Пулу.

Стаття 19. Органи управління та контролю Аграрного страхового пулу

1. Органами управління та контролю Пулу є:

збори членів Пулу;

Координаційна рада Пулу;

інші визначені Статутом Пулу органи.

2. Структура, функції, компетенція, порядок формування та роботи органів управління та контролю Пулу визначаються Статутом Пулу з урахуванням положень цього Закону.

Стаття 20. Ведення обліку

1. Страховики, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язані вести персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

2. Страховик зобов'язаний обліковувати кошти резервів із страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою на окремому балансі та вести їх окремий облік.

3. Інформація про кожен укладений, продовжений або анульований договір страхування, а також про кожен випадок виплати страхового відшкодування подається страховиками до Пулу за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

Розділ V
ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ

Стаття 21. Порядок укладення договору страхування

1. Договір страхування укладається між страхувальником та страховиком відповідно до вимог стандартного страхового продукту.

2. Факт укладення договору страхування підтверджується в письмовій формі згідно з договором страхування, який страховик надає страхувальнику. Договір страхування укладається у двох примірниках, що мають рівну силу. Завірені страховиком копії договорів страхування протягом 10 днів з дати їх укладення передаються до Пулу.

3. Страховий платіж (страхова премія) сплачується страхувальником відповідно до встановленого договором страхування терміну.

4. Страховик має право при укладенні договору страхування обстежувати об'єкт страхування для встановлення вартості майна, що підлягає страхуванню, і ступеня ризику. Страховик має право контролювати дотримання страхувальником агротехнічних правил та інших умов, встановлених договором.

5. Страховик зобов'язаний вести реєстр укладених договорів.

6. Умови страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, стандартні страхові тарифи, форми договорів страхування та додатків до них, форми інших документів щодо укладення та супроводження договорів страхування і врегулювання страхових випадків за ними затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, разом із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

Стаття 22. Умови договору страхування

1. У договорі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, крім умов, встановлених Законом України «Про страхування», обов'язково зазначаються:

кадастровий номер і площа земельних ділянок, зайнятих застрахованими культурами, або координати глобальної системи позиціонування (GPS — супутникової системи навігації) — при страхуванні урожаю;

вид, порода, санітарно-ветеринарний стан, ідентифікаційний номер (якщо присвоєний) тварини — при страхуванні сільськогосподарських тварин;

вид, класифікація, умови розведення та показники вилову живих водних ресурсів — при страхуванні живих водних ресурсів;

кількість бджолосімей у вуликах, їх продуктивність, умови їх розведення — при страхуванні у бджільництві;

прогнозований обсяг продукції (врожайність) в натурі та ціни, що використовуються для розрахунку страхової вартості вирощеної продукції;

рівень страхового покриття;

основні агротехнічні і технологічні заходи, які страхувальник зобов'язується виконати;

порядок визначення розміру страхового відшкодування.

2. Договір страхування може включати й інші умови, що не суперечать законодавству.

Стаття 23. Термін дії договору страхування

1. Відповідальність страховика за договором страхування починається з дня внесення страхового внеску, але не раніше дати, встановленої в договорі.

2. Термін дії договору страхування сільськогосподарської продукції закінчується в день завершення збирання врожаю і вивезення його з поля.

Термін дії договору страхування сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції закінчується в день закінчення строку, на який був укладений договір страхування, або в день загибелі (втрати, вимушеного забою, вимушеного знищення, травматичного пошкодження або захворювання) застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів і тваринницької продукції.

3. Якщо в період страхування настав страховий випадок, страхувальник зобов'язаний повідомити про це страховика, а також про збір урожаю, забій тварин, вилов риби, збирання продукції бджільництва або отримання іншої продукції тваринництва не пізніше ніж за 10 днів до дня передбачуваного початку цих робіт.

4. Договір страхування, на підставі якого проводиться часткова виплата страхового відшкодування, дійсний до закінчення встановленого в ньому терміну в межах різниці між страховою сумою і виплаченим страховим відшкодуванням.

Стаття 24. Припинення дії договору страхування

1. Дія договору страхування припиняється за згодою сторін, а також у випадках, передбачених договором страхування відповідно до вимог Закону України «Про страхування».

2. У разі розірвання договору страхування частина страхового платежу (страхової премії), отримана у вигляді субсидії, пропорційно до терміну дії договору, що залишається до його закінчення, відшкодовується страхувальником до державного бюджету протягом 10 днів з дня розірвання договору страхування.

3. У разі відчуження застрахованого майна страхувальник має право вимагати розірвання договору страхування і повернення страхового платежу (страхової премії) за термін дії договору, що залишається до його закінчення, з утриманням операційних (управлінських) витрат страховика.

4. Якщо при відчуженні застрахованого майна страхувальник не висунув вимогу розірвання договору страхування, права і обов'язки, зазначені в договорі, бере на себе новий власник. Страховик і новий власник мають право розірвати договір страхування протягом місяця з дня відчуження майна.

Розділ VI
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Стаття 25. Сутність державної підтримки

1. Державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції полягає у наданні з державного бюджету сільськогосподарським товаровиробникам грошових коштів у вигляді субсидій на відшкодування частини страхового платежу (страхової премії), фактично сплаченого ними за договорами страхування сільськогосподарської продукції, в порядку, встановленому цим Законом.

2. Перелік сільськогосподарських страхових ризиків, а також об'єктів страхування, частина страхових платежів (страхових премій), яка субсидується з державного бюджету, визначається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, з урахуванням вимог статті 5 цього Закону.

Стаття 26. Порядок надання фінансової підтримки

1. Порядок та умови надання державної підтримки шляхом здешевлення страхових платежів (премій) затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, має право:

вносити пропозиції Кабінету Міністрів України щодо переліку ризиків, об'єктів страхування та частини страхових платежів (страхових премій), яка субсидується з державного бюджету;

визначати за погодженням з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, порядок та умови ведення страховиками персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

встановлювати форми інформування страховиками про кожен укладений, продовжений або достроково припинений договір страхування, а також про кожен випадок виплати страхового відшкодування;

вивчати та впроваджувати світовий досвід з питань страхування;

здійснювати:

нарахування та виплату страхових субсидій;

ведення інформаційних баз даних щодо страхування сільськогосподарської продукції;

розроблення спільно з Пулом нових страхових продуктів, стандартних правил страхування, процедур андеррайтингу та врегулювання збитків, проектів стандартних заяв та договорів страхування;

підготовку спільно з Пулом прогнозів і розрахунків щодо державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції (сума необхідної підтримки, перелік культур тощо), у тому числі в розрізі регіонів;

збирання і реєстрацію інформації за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, визначення суми бюджетного фінансування;

збирання, узагальнення і аналіз даних про страхові випадки та страхові виплати;

розрахунок ціни одиниці сільськогосподарської продукції.

Розділ VII
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Стаття 27. Відповідальність та вирішення спорів

1. Фізичні та юридичні особи, які навмисно надають недостовірну інформацію з метою отримання передбачених цим Законом субсидій з державного бюджету, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність, встановлену законодавством.

2. Оформлення страхових актів з недостовірними даними карається відповідно до закону.

3. Спори, що виникають при страхуванні сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, вирішуються у судовому порядку.

Розділ VIII
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2012 року.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 7, ст. 50; 2005 р., № 1, ст. 1; 2010 р., № 34, ст. 486):

а) частину четверту статті 6 після пункту 21 доповнити новим пунктом такого змісту:

«22) страхування сільськогосподарської продукції».

У зв'язку з цим пункт 22 вважати пунктом 23;

б) пункт 30 частини першої статті 7 після слів «страхування тварин» доповнити словами «(крім тих, що використовуються у цілях сільськогосподарського виробництва)»;

в) частину п'ятнадцяту статті 9 доповнити словами «або законом»;

г) статтю 13 доповнити частиною шостою такого змісту:

«Страховики, які мають ліцензію на здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язані утворити Аграрний страховий пул, що є юридичною особою та утримується за рахунок коштів страховиків»;

ґ) частину другу статті 16 доповнити реченням такого змісту: «Страховики, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язані вести персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою в порядку та на умовах, визначених Уповноваженим органом спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику»;

д) частину другу статті 41 після слів «під гарантію держави» доповнити словами «страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»;

2) у Законі України «Про державну підтримку сільського господарства України» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 49, ст. 527; 2005 р., № 29, ст. 381; 2007 р., № 4, ст. 36; 2009 р., № 26, ст. 323, № 43, ст. 638; 2010 р., № 9, ст. 85, № 37, ст. 493; 2011 р., № 23, ст. 160, № 29, ст. 272; із змінами, внесеними Законом України від 22 грудня 2011 року № 4216-VI):

а) у статті 1:

у пункті 1.1 слово «страховій» виключити;

доповнити пунктом 1.3 такого змісту:

«1.3. Основи державної політики підтримки страхування сільськогосподарської продукції регулюються Законом України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»;

б) пункт 2.21 статті 2 виключити;

в) розділ III виключити.

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

розробити та затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4391-VI.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про туризм» щодо надання туристичних послуг

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести до Закону України «Про туризм» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 13, ст. 180; 2009 р., № 38, ст. 535; 2010 р., № 49, ст. 567; 2011 р., № 11, ст. 69; із змінами, внесеними Законом України від 8 липня 2011 року № 3679-VI) такі зміни:

1. Доповнити статтею 19^1 такого змісту:

«Стаття 19^1. Інформування споживачів про умови надання туристичних послуг

Будь-яка інформація, надана туроператором (турагентом), повинна містити достовірні відомості про умови договору на туристичне обслуговування.

Інформація про умови надання туристичних послуг, яку туроператор (турагент) поширює до укладення договору на туристичне обслуговування, має доводитися у доступній, наочній формі, бути розбірливою, зрозумілою та містити відомості про:

1) місце надання туристичних послуг, програму туристичного обслуговування;

2) характеристику транспортних засобів, що здійснюють перевезення, зокрема їх вид і категорію;

3) характеристику готелів та інших об'єктів, призначених для надання послуг з тимчасового розміщення, у тому числі місце їх розташування, категорію, відомості про підтвердження відповідності послуг готелю встановленим вимогам, строки і порядок оплати готельного обслуговування;

4) види і способи забезпечення харчування під час туристичної подорожі;

5) мінімальну кількість туристів у групі, а також інформування туриста про те, що туристична подорож не відбудеться через недобір групи, не пізніше ніж за три дні до початку туристичної подорожі;

6) ціну туристичних послуг.

Туроператор (турагент) зобов'язаний додержуватися умов надання комплексу туристичних послуг, про які був поінформований споживач до укладення договору на туристичне обслуговування, крім випадків, коли про зміну таких умов повідомлено споживача до укладення договору або якщо зміни внесено на підставі угоди, укладеної між сторонами договору.

До укладення договору на туристичне обслуговування споживачеві туристичного продукту надається інформація про:

1) основні вимоги до оформлення в'їзних/виїзних документів (паспорт, дозвіл (віза) на в'їзд/виїзд до країни тимчасового перебування), у тому числі строк їх оформлення;

2) медичні застереження стосовно здійснення туристичної подорожі, зокрема протипоказання через певні захворювання, особливості фізичного стану (фізичні недоліки) і вік туристів, а також умови безпеки туристів у країні (місці) тимчасового перебування;

3) туроператора (турагента), його місцезнаходження, поштові реквізити, контактний телефон, наявність ліцензії на провадження туристичної діяльності, сертифікатів відповідності та інші відомості відповідно до законодавства про захист прав споживачів;

4) керівника групи та засоби зв'язку з ним у разі здійснення туристичної подорожі за кордон чи перебування за кордоном неповнолітньої та/або малолітньої особи з метою встановлення законними представниками неповнолітньої або малолітньої особи прямого зв'язку з нею;

5) час та місце проміжних зупинок і транспортних сполучень та категорію місця, яке споживач займатиме в певному виді транспортного засобу;

6) види і тематику екскурсійного обслуговування, порядок здійснення зустрічей і проводів, супроводу туристів;

7) стан навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя;

8) назву, адресу та контактний телефон представництв туроператора або організації (організацій), уповноваженої туроператором на прийняття скарг і претензій туристів, а також адреси і телефони дипломатичних установ України у країні (місці) тимчасового перебування або місцевих служб, до яких можна звернутися у разі виникнення труднощів під час туристичної подорожі;

9) порядок забезпечення туроператором обов'язкового та/або добровільного страхування туристів, розмір, порядок і умови виплати страхового відшкодування, а також можливість та умови добровільного страхування витрат, пов'язаних з розірванням договору на туристичне обслуговування за ініціативою туриста, страхування майна;

10) розмір фінансового забезпечення туроператора (турагента) на випадок його неплатоспроможності (банкрутства) та кредиту установу, яка надала таке забезпечення».

2. Статтю 20 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Договір на туристичне обслуговування

За договором на туристичне обслуговування одна сторона (туроператор, який укладає договір безпосередньо або через турагента) зобов'язується надати за замовленням іншої сторони (туриста) комплекс туристичних послуг (туристичний продукт), а турист зобов'язується оплатити його.

До договору на туристичне обслуговування застосовуються загальні положення договору про надання послуг, якщо інше не передбачено законом.

Договір на туристичне обслуговування укладається в письмовій чи електронній формі відповідно до закону.

У договорі на туристичне обслуговування зазначаються істотні умови договору:

1) строк перебування у місці надання туристичних послуг із зазначенням дат початку та закінчення туристичного обслуговування;

2) характеристика транспортних засобів, що здійснюють перевезення, зокрема їх вид і категорія, а також дата, час і місце відправлення та повернення (якщо перевезення входить до складу туристичного продукту);

3) готелі та інші аналогічні засоби розміщення, їх місце розташування, категорія, а також відомості про підтвердження відповідності послуг готелю встановленим вимогам, строк і порядок оплати готельного обслуговування;

4) види і способи забезпечення харчування;

5) мінімальна кількість туристів у групі (у разі потреби) та у зв'язку з цим триденний строк інформування туриста про те, що туристична подорож не відбудеться через недобір групи;

6) програма туристичного обслуговування;

7) види екскурсійного обслуговування та інші послуги, включені до вартості туристичного продукту;

8) інші суб'єкти туристичної діяльності (їх місцезнаходження та реквізити), які надають туристичні послуги, включені до туристичного продукту;

9) страховик, що здійснює обов'язкове та/або добровільне страхування туристів за бажанням туриста, інших ризиків, пов'язаних з наданням туристичних послуг;

10) правила в'їзду до країни (місця) тимчасового перебування та перебування там;

11) вартість туристичного обслуговування і порядок оплати;

12) форма розрахунку.

Зміна ціни туристичного продукту після укладення договору на туристичне обслуговування допускається лише у разі необхідності врахування зміни тарифів на транспортні послуги, запровадження нових або підвищення діючих ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів, зміни курсу гривні до іноземної валюти, в якій виражена вартість туристичного продукту.

Зміна ціни туристичного продукту можлива не пізніш як за 20 днів до початку туристичної подорожі. При цьому збільшення ціни туристичного продукту не може перевищувати п'яти відсотків його початкової ціни. У разі якщо ціна туристичного продукту вища за початкову ціну на п'ять відсотків, турист має право відмовитися від виконання договору, а туроператор (турагент) зобов'язаний повернути йому раніше сплачену суму.

Кожна із сторін договору на туристичне обслуговування до початку туристичної подорожі може вимагати внесення змін до цього договору або його розірвання у зв'язку із зміною істотних умов договору та обставин, якими вони керувалися під час укладення договору, зокрема у разі:

1) погіршення умов туристичної подорожі, зміни її строків;

2) непередбаченого підвищення тарифів на транспортні послуги;

3) запровадження нових або підвищення діючих ставок податків і зборів, інших обов'язкових платежів;

4) істотної зміни курсу гривні до іноземної валюти, в якій виражена ціна туристичного продукту;

5) домовленості сторін.

Туроператор (турагент) зобов'язаний не пізніш як через один день з дня, коли йому стало відомо про зміну обставин, якими сторони керувалися під час укладення договору на туристичне обслуговування, та не пізніш як за три дні до початку туристичної подорожі повідомити туриста про таку зміну обставин з метою надання йому можливості відмовитися від виконання договору без відшкодування шкоди туроператору (турагенту) або внести зміни до договору, змінивши ціну туристичного обслуговування.

Туроператор або турагент вправі відмовитися від виконання договору лише за умови повного відшкодування замовникові збитків, підтверджених у встановленому порядку та заподіяних внаслідок розірвання договору, крім випадку, якщо це відбулося з вини туриста.

Турист вправі відмовитися від виконання договору на туристичне обслуговування до початку туристичної подорожі за умови відшкодування туроператору (турагенту) фактично здійснених ним документально підтверджених витрат, пов'язаних із відмовою.

Якщо під час виконання договору на туристичне обслуговування туроператор не в змозі надати значну частину туристичного продукту, щодо якого відповідно до договору на туристичне обслуговування сторони досягли згоди, туроператор повинен з метою продовження туристичного обслуговування вжити альтернативних заходів без покладення додаткових витрат на туриста, а в разі потреби відшкодувати йому різницю між запропонованими послугами і тими, які були надані. У разі неможливості здійснення таких заходів або відмови туриста від них туроператор зобов'язаний надати йому без додаткової оплати еквівалентний транспорт для повернення до місця відправлення або іншого місця, на яке погодився турист, а також відшкодувати вартість ненаданих туроператором туристичних послуг і виплатити компенсацію у розмірі, визначеному в договорі за домовленістю сторін.

Туроператор несе перед туристом відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування, крім випадків, якщо:

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося з вини туриста;

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося з вини третіх осіб, не пов'язаних з наданням послуг, зазначених у цьому договорі, та жодна із сторін про їх настання не знала і не могла знати заздалегідь;

невиконання або неналежне виконання умов договору на туристичне обслуговування сталося внаслідок настання форс-мажорних обставин або є результатом подій, які туроператор (турагент) та інші суб'єкти туристичної діяльності, які надають туристичні послуги, включені до туристичного продукту, не могли передбачити.

Договір на туристичне обслуговування може передбачати компенсацію у разі спричинення шкоди туристу невиконанням або неналежним виконанням туристичних послуг, включених до туристичного продукту, відповідно до міжнародних конвенцій, що регламентують надання таких послуг.

Права і обов'язки, відповідальність сторін та інші умови договору між туроператором і турагентом визначаються відповідно до загальних положень про агентський договір, якщо інше не передбачено договором, укладеним між ними, а також цим Законом.

Якість туристичних послуг має відповідати умовам договору на туристичне обслуговування, порядок і способи захисту порушених прав туристів визначаються Законом України «Про захист прав споживачів».

Відповідальність за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та майну туриста, встановлюється законом, якщо договором на туристичне обслуговування не передбачена більша відповідальність туроператора».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4385-VI.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань діяльності Національного банку України

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Законі України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 29, ст. 238):

1) у частині третій статті 20 слова «представників Національного банку» замінити словами «представників Національного банку або в яких є акції (частки, паї), що належать державі»;

2) частину першу статті 42 доповнити пунктом 8^1 такого змісту:

«8^1) здійснює діяльність, пов'язану з розвідкою, видобутком, виробництвом та використанням дорогоцінних металів з метою поповнення золотовалютних резервів, виготовлення банківських металів»;

3) пункт 2 частини другої статті 48 доповнити словами «та операціях із забезпечення діяльності Національного банку в межах сум, передбачених кошторисом доходів та витрат Національного банку»;

4) частину другу статті 68 викласти в такій редакції:

«Національний банк інформує громадськість про свою діяльність шляхом опублікування відповідних відомостей на сторінках офіційного інтернет-представництва Національного банку та в офіційному виданні Національного банку, проведення керівниками Національного банку прес-конференцій, виступів на радіо і телебаченні, створення програм та передач телерадіоорганізацією Національного банку та в інший передбачений законом спосіб»;

5) частину другу статті 71 доповнити пунктом 4 такого змісту:

«4) виробничої діяльності Банкнотно-монетного двору, фабрики банкнотного паперу та Державної скарбниці України, яка здійснюється відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку».

2. Абзаци другий — четвертий частини четвертої статті 4 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 9, ст. 34; 2003 р., № 39, ст. 332) замінити одним абзацом такого змісту:

«4. Афіновані дорогоцінні метали у стандартному вигляді, а також видобуте з надр або рекуперроване дорогоцінне каміння в розсортованому вигляді при продажу суб'єктами їх видобування і виробництва, скуплені, не викуплені з-під застави ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів, брухт дорогоцінних металів, а також дорогоцінне каміння першого порядку першочергово пропонуються Національному банку України та Міністерству фінансів України».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити і привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти, забезпечити розробку та прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів відповідно до цього Закону.

3. Національному банку України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4395-VI.

Закон України

Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення порядку встановлення і використання спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) такі зміни:

1) статтю 122^5 викласти у такій редакції:

«Стаття 122^5. Порушення вимог законодавства щодо встановлення і використання спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв

Порушення вимог законодавства щодо встановлення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв

— тягне за собою накладення штрафу від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв.

Примітка. Під спеціальним світловим сигнальним пристроєм слід розуміти світловий пристрій, що має змінну частоту світлових імпульсів та який дозволяється встановлювати тільки на оперативні або спеціальні транспортні засоби.

Під спеціальним звуковим сигнальним пристроєм слід розуміти звуковий пристрій, що має змінну основну частоту (за винятком охоронної сигналізації) та який дозволяється встановлювати тільки на оперативні транспортні засоби»;

2) у статті 265^2:

частину першу після цифр «121^1» доповнити цифрами «122^5»;

частину другу після слів «його огляду» доповнити словами «або до демонтажу спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв».

2. Цей Закон набирає чинності через місяць з дня його опублікування.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
7 грудня 2011 року.
№ 4082-VI.

Закон України

Про внесення зміни до статті 4^1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» щодо рішень представницьких органів місцевого самоврядування

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Абзац п'ятий частини першої статті 4^1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483; 2010 р., № 13, ст. 128; із змінами, внесеними законами України від 3 листопада 2011 року № 3993-VI та від 9 грудня 2011 року № 4154-VI) викласти в такій редакції:

«Представницький орган місцевого самоврядування розглядає та приймає на пленарних засіданнях рішення щодо видачі, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання або відмови у видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності протягом місяця з дня одержання від суб'єкта господарювання відповідної заяви».

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
10 лютого 2012 року.
№ 4403-VI.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус закордонних українців»

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести до Закону України «Про правовий статус закордонних українців» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 25, ст. 343) такі зміни:

1. Назву викласти в такій редакції:

«Про закордонних українців».

2. Доповнити статтями 1^1 і 1^2 такого змісту:

«Стаття 1^1. Законодавство про закордонних українців

Відносини у сфері співпраці із закордонними українцями регулюються Конституцією України, цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 1^2. Основні засади співпраці із закордонними українцями

Основними засадами співпраці із закордонними українцями є:

1) визнання невід'ємності та належності кожній особі від народження основних прав і свобод людини і громадянина;

2) розв'язання проблем становлення та консолідації української нації;

3) обов'язковість задоволення національно-культурних і мовних потреб закордонних українців;

4) взаємне збагачення надбаннями духовної та матеріальної культури;

5) взаємодія з іншими державами у сфері забезпечення прав і свобод закордонних українців на засадах обов'язковості дотримання загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, зокрема невтручання у внутрішні справи інших держав;

6) паритет у забезпеченні іноземними державами та Україною прав і потреб закордонних українців та національних меншин України.

Реалізацію державної політики України у сфері співпраці із закордонними українцями здійснює центральний орган виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями».

3. Частину восьму статті 2, частину четверту статті 4 і частину п'яту статті 5 виключити.

4. У пункті 3 статті 6 слова і цифру «Положенням про надання та оформлення посвідчення закордонного українця, зазначених у статті 4 цього Закону» замінити словами «Порядком про оформлення і видачу посвідчення закордонного українця».

5. Статті 9 та 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Права, свободи і обов'язки закордонних українців

Закордонний українець, який перебуває в Україні на законних підставах, користується такими самими правами і свободами, а також несе такі самі обов'язки, як громадянин України, за винятками, встановленими Конституцією, законами України чи міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Особа, яка набула статусу закордонного українця, має право працювати на підприємствах, в установах і організаціях або провадити іншу трудову діяльність на підставах і в порядку, встановлених для громадян України.

Закордонним українцям щороку встановлюються квоти прийому до вищих навчальних закладів України в межах обсягів державного замовлення.

Особи, які набули статусу закордонного українця, мають право на набуття громадянства України в порядку, встановленому Законом України «Про громадянство України».

Стаття 10. Захист прав і законних інтересів закордонних українців

Задоволення національно-культурних і мовних потреб закордонних українців та захист їхніх прав як національних меншин в інших державах є невід'ємною складовою частиною зовнішньополітичної діяльності України.

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані забезпечувати реалізацію прав закордонних українців під час їх перебування в Україні.

Рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо вирішення питань, пов'язаних з перебуванням закордонних українців в Україні, можуть бути оскаржені в суді в установленому законом порядку.

За видатні заслуги перед Україною закордонні українці можуть бути нагороджені державними нагородами України в порядку, встановленому законодавством України».

6. Доповнити статтями 10^1-10^6 такого змісту:

«Стаття 10^1. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо співпраці із закордонними українцями

Кабінет Міністрів України під час здійснення своїх повноважень та для досягнення цілей внутрішньої та зовнішньої політики:

1) затверджує державну цільову програму співпраці із закордонними українцями;

2) затверджує порядок оформлення і видачі посвідчення закордонного українця;

3) сприяє проведенню заходів за участю фахівців та громадськості щодо забезпечення співпраці із закордонними українцями.

Стаття 10^2. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями

До повноважень центрального органу виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями належать:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері співпраці із закордонними українцями;

2) здійснення координації заходів, що проводяться центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо забезпечення співпраці із закордонними українцями;

3) розроблення та внесення пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання питань співпраці із закордонними українцями;

4) надання громадським організаціям (осередкам) закордонних українців організаційної, методичної, технічної та іншої допомоги в їх діяльності;

5) розроблення спільно з іншими заінтересованими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державної цільової програми співпраці із закордонними українцями;

6) участь у підготовці та укладенні міжнародних договорів України щодо забезпечення прав закордонних українців, створення сприятливих умов та можливостей для задоволення їх соціальних, культурно-освітніх, мовних, інформаційних та інших потреб;

7) участь у роботі змішаних міжурядових комісій з питань національних меншин;

8) співпраця з державними органами іноземних держав, до компетенції яких належить питання національних меншин;

9) взаємодія з міжнародними організаціями, що проводять моніторинг дотримання прав осіб, які належать до національних меншин;

10) моніторинг забезпечення прав закордонних українців, пов'язаних із збереженням і розвитком їх етнічної, культурної та мовної ідентичності;

11) надання фінансової підтримки для виконання заходів, що здійснюються громадськими організаціями закордонних українців, зокрема форумів, конгресів, конференцій, семінарів за участю закордонних українців в Україні та за кордоном.

Стаття 10^3. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки щодо співпраці із закордонними українцями

До повноважень центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки належать:

1) забезпечення реалізації державної політики щодо сприяння здобуттю закордонними українцями освіти в Україні;

2) сприяння відкриттю та функціонуванню навчальних закладів за кордоном, у яких здійснюється навчання українською мовою або вивчається українська мова;

3) участь у виконанні освітніх та наукових програм відродження і розвитку національної культури та української мови в місцях компактного проживання закордонних українців.

Стаття 10^4. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері культури щодо співпраці із закордонними українцями

До повноважень центрального органу виконавчої влади у сфері культури належать:

1) забезпечення реалізації державної політики щодо створення умов для задоволення національно-культурних потреб закордонних українців, збереження і популяризації культурних надбань Українського народу;

2) здійснення заходів щодо популяризації культурних надбань Українського народу за межами України, залучення закордонних українців до участі в культурно-мистецьких заходах в Україні та за її межами;

3) сприяння проведенню в місцях компактного проживання українців за кордоном міжнародних та регіональних культурно-мистецьких акцій, мистецьких фестивалів, конкурсів, аукціонів, виставок та інших заходів;

4) проведення конкурсів на кращі ескізні проекти пам'ятників і монументів державного значення за кордоном, присвячених визначним подіям в історії України, видатним діячам української історії, науки і культури.

Стаття 10^5. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері телебачення і радіомовлення щодо співпраці із закордонними українцями

До повноважень центрального органу виконавчої влади у сфері телебачення і радіомовлення належать:

1) забезпечення поширення радіомовлення та трансляції телевізійних програм з України, зокрема через супутниковий зв'язок та інші засоби комунікації, на країни проживання закордонних українців;

2) сприяння трансляції україномовних теле- та радіопрограм на країни проживання закордонних українців;

3) сприяння налагодженню співпраці телерадіокомпаній прикордонних областей України з телерадіокомпаніями сусідніх країн проживання закордонних українців;

4) сприяння створенню в країнах проживання закордонних українців кореспондентських пунктів Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ».

Стаття 10^6. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади щодо співпраці із закордонними українцями

Інші центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень забезпечують реалізацію цього Закону».

7. Статтю 11 виключити.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення до законів України змін, що випливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4381-VI.

Закон України

Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій

Цей Закон встановлює правові засади поводження з відпрацьованим ядерним паливом, зберігання відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР, створення єдиної системи та оптимізації структури поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій.

Стаття 1. Вимоги до розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива

Централізоване сховище для зберігання відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій (далі — централізоване сховище) є частиною єдиного комплексу з поводження з відпрацьованим ядерним паливом державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС».

Централізоване сховище розміщується на майданчику, розташованому між селами Стара Красниця, Буряківка, Чистогалівка та Стечанка Київської області в зоні відчуження територій, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

У проекті будівництва централізованого сховища обов'язково визначаються строк його експлуатації, розміри та межі санітарно-захисної зони і зони спостереження, граничні значення характеристик відпрацьованого ядерного палива, зокрема максимальне збагачення до опромінення, максимальне вигоряння і остаточне тепловиділення, вимоги до системи інформування органів влади та населення про стан радіаційної безпеки об'єкта і навколишнього середовища на всіх етапах його будівництва і експлуатації тощо.

Проектування та будівництво централізованого сховища проводяться з дотриманням вимог щодо цивільного захисту, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки, міжнародних договорів.

Загальна місткість централізованого сховища становить 16529 відпрацьованих тепловидільних збірок реакторів типу ВВЕР-440 та ВВЕР-1000.

Для зберігання в централізованому сховищі передається відпрацьоване ядерне паливо реакторів типу ВВЕР-440 та ВВЕР-1000 вітчизняних атомних електростанцій.

Стаття 2. Строки та порядок зберігання відпрацьованого ядерного палива

Відпрацьоване ядерне паливо зберігається в централізованому сховищі протягом строку його експлуатації, що обґрунтовується в його проекті.

Для зберігання в централізованому сховищі відпрацьованого ядерного палива використовується технологія поверхневого «сухого» зберігання із застосуванням двобар'єрної системи його ізоляції, що забезпечується обладнанням спеціально спроектованих інженерних систем контейнерного типу.

Стаття 3. Соціально-економічний розвиток прилеглих територій

Замовник будівництва централізованого сховища спрямовує кошти в обсязі 10 відсотків загальної кошторисної вартості будівництва на спорудження об'єктів соціального призначення у місті Славутичі, Іванківському і Поліському районах Київської області згідно з переліком, затвердженим Київською обласною державною адміністрацією.

Зазначені кошти враховуються в кошторисі будівництва централізованого сховища. Перерахування коштів здійснюється пропорційно фактично освоєним капітальним інвестиціям за даними бухгалтерського обліку, без урахування податку на додану вартість.

Стаття 4. Прикінцеві положення

Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4384-VI.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо регулювання трансляції програм і передач з платними інтерактивними конкурсами

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 18, ст. 155 із наступними змінами) такі зміни:

1) статтю 6 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. Трансляція програм та передач з інтерактивними конкурсами (іграми, вікторинами), умови яких прямо чи опосередковано передбачають оплатне набуття особою статусу її учасника та/або в яких телеглядачам і радіослухачам з метою отримання виграшу у грошовій або майновій формі за особисту перемогу пропонується звернутися до телерадіоорганізації у будь-який спосіб (здійснити телефонний дзвінок, відправити смс-повідомлення тощо), що передбачає стягнення коштів за з'єднання та/або телефонну розмову за ціною, що не відповідає обраному абонентом тарифному плану, або отримання додаткової послуги оператора телекомунікацій, не включеної до переліку послуг, передбачених договором (тарифним планом), забороняється.

Ця заборона не поширюється на:

канали з обмеженим доступом (канали мовлення, на яких за допомогою використання кодувальних пристроїв та/чи програмного забезпечення обмежено вільний доступ абонентів до перегляду певних телепрограм таким чином, щоб прийом сигналу став неможливим без декодувального пристрою);

трансляцію програм та/або передач з проведення розіграшів лотерей;

трансляцію програм та/або передач з проведення творчих конкурсів, спортивних змагань тощо, незважаючи на те, передбачається чи не передбачається їх умовами грошовий або майновий виграш;

трансляцію програм та/або передач з проведення розіграшів на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торговельної марки (знака для товарів і послуг), найменування або напрямів діяльності суб'єктів господарювання, комерційної програми з видачею виграшів у грошовій або майновій формі;

трансляцію програм та/або передач з проведення конкурсів (ігор, вікторин), умови яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння, виграшів у грошовій або майновій формі за особисту перемогу;

трансляцію програм та/або передач з проведення розіграшів на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей».

У зв'язку з цим частини третю — шосту вважати відповідно частинами четвертою — сьомою;

2) доповнити статтею 55^1 такого змісту:

«Стаття 55^1. Особливості розповсюдження програм та передач з платними інтерактивними конкурсами (іграми, вікторинами) на каналах з обмеженим доступом

1. Трансляція програм та передач з платними інтерактивними конкурсами (іграми, вікторинами) має постійно супроводжуватися поточною інформацією про обсяг дзвінків та шанси підключення до студії. Такі програми або передачі мають супроводжуватися текстами попередження про те, що вони є платними. Кожне попередження має займати не менше 20 відсотків площі (обсягу) екрана. Колір тексту попередження має бути контрастним щодо кольору фону попередження, а його розмір — не меншим за розмір номера телефону, за яким учасникам пропонується телефонувати.

2. Правила платних інтерактивних конкурсів, що транслюються на каналах з обмеженим доступом, мають передбачати заборону участі неповнолітніх осіб у таких конкурсах.

3. Інформація щодо умов оплатного набуття статусу учасника та інших умов участі в інтерактивному конкурсі (грі, вікторині), якщо виконання таких умов може завдати майнової шкоди телеглядачам та радіослухачам, має наводитися у вигляді дикторського тексту та/або звукового супроводу кожні 5 хвилин трансляції відповідної програми та/або передачі».

2. Цей Закон набирає чинності через десять днів з дня його опублікування.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
9 лютого 2012 року.
№ 4386-VI.

ПрАТ «Київстар» інформує про зміни умов тарифного плану «Дзвони всім» для абонентів передплаченого зв'язку DJUICE

Цим ПрАТ «Київстар» інформує про те, що з 15.03.2012 року для абонентів, що обслуговуються на умовах тарифного плану «Дзвони всім» для абонентів передплаченого зв'язку DJUICE (далі – Тарифний план), вносяться зміни в умови тарифного плану, а саме:

Види послуг рухомого (мобільного) зв'язку	Тарифний план «Дзвони всім»
Щоденна абонентна плата, (справляється з 16.03.2012), грн	1,00
Плата за з'єднання дзвінка	Не справляється
Передавання текстового повідомлення на телефонні номери абонентів мереж українських операторів рухомого (мобільного) зв'язку та операторів фіксованого зв'язку стандарту CDMA, грн, за повідомлення	0,50
Передавання текстового повідомлення на телефонні номери абонентів мереж іноземних операторів телекомунікацій, грн, за повідомлення	1,20
Передавання мультимедійного повідомлення на телефонні номери абонентів мереж українських операторів рухомого (мобільного) зв'язку та операторів фіксованого зв'язку стандарту CDMA, грн, за повідомлення	1,00
Передавання мультимедійного повідомлення на телефонні номери абонентів мереж іноземних операторів телекомунікацій, грн, за повідомлення	5,00
WAP-доступ до мережі Інтернет із використанням технології GPRS та EDGE, грн, за 1 Мб	12,00
Традиційний доступ до мережі Інтернет з використанням технології GPRS та EDGE, грн, за 1 Мб	6
Вихідні дзвінки (передавання інформації голосом) на телефонні номери абонентів мереж рухомого (мобільного) зв'язку «Київстар», грн, за секунду*	0,20
Вихідні дзвінки (передавання інформації голосом) на телефонні номери абонентів мереж інших операторів рухомого (мобільного) та фіксованого зв'язку України, за секунду*	0,70

Щоденний нетарифікований обсяг послуг, що надається в рахунок абонентної плати(далі - Щоденний обсяг послуг)	Тарифний план «Дзвони всім»
Кількість нетарифікованих хвилин для дзвінків на телефонні номери абонентів мережі рухомого (мобільного) зв'язку «Київстар», що надається в рахунок абонентної плати, хвилин**	75
Кількість нетарифікованихSMS-повідомлень для передавання на телефонні номери абонентів мережі рухомого (мобільного) зв'язку «Київстар», що надається в рахунок абонентної плати	10
Обсяг GPRS-трафіку для користування послугою «Традиційний доступ до мережі Інтернет за технологією GPRS та EDGE», що надається в рахунок абонентної плати, Мб	10

**тарифікація вихідних та переадресованих дзвінків (передавання інформації голосом, передача даних та факсимільних повідомлень) є посекундною та здійснюється в першу секунду кожної хвилини розмови, секунди з другої по шістдесяту кожної хвилини розмови не тарифікуються;*

***списання кожної окремої нетарифікованої хвилини, наданої в межах щоденного нетарифікованого обсягу хвилин, передбаченого в Таблиці № 2, здійснюється в першу секунду кожної хвилини розмови.*

Усі тарифи наведені в гривнях, з урахуванням ПДВ. Додатково зі споживачів утримується збір до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% з вартості послуг, без урахування ПДВ.

Переведення існуючих абонентів на обслуговування на умовах Тарифного плану здійснюється з 15.03.2012 року. З 15.03.2012 до 31.05.2012 року абонентам, що обслуговуються на умовах тарифного плану «Дзвони всім», надається можливість без справляння плати змінити поточний тарифний план на тарифні плани «Єдина ціна» або «Легкий» для абонентів передплаченого зв'язку DJUICE.

Більш детальну інформацію абоненти, зможуть отримати за телефонами 466 (дзвінки з телефонних номерів мережі «Київстар» не тарифікуються), (044) 466 24 66 (дзвінки з телефонних номерів мереж фіксованого зв'язку чи номерів мереж інших операторів рухомого (мобільного) зв'язку - згідно з діючими тарифами), та на Інтернет-сайті: www.djuice.ua

ПрАТ «Київстар» Адреса: просп. Червонозоряний, 51, м. Київ, 03110

Про зміни умов надання послуги «Екстра гроші» для абонентів передплаченого мобільного зв'язку телекомунікаційної мережі «Київстар»

Цим ПрАТ «Київстар» інформує, що з 13.03.2012 року змінюються умови надання послуги «Екстра гроші» (далі – Послуга). А саме:

• поповнення умовного балансу*, що надається за умовами Послуги встановлюється в розмірі 20,00 (двадцяти) гривень;

• встановлюється тариф в розмірі 2,00 (двох) гривень за кожний успішний факт користування Послугою. Вартість Послуги вказана із урахуванням ПДВ та із урахуванням збору до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% від вартості послуг без урахування ПДВ»;

• впроваджується можливість сплачувати за рахунок поповнення умовного балансу*, що надається в межах Послуги, замовлення контент послуг, замовлення контент послуг за допомогою WAP та WEB запитів, вихідні та переадресовані дзвінки на телефонні номери глобальних телекомунікаційних послуг «800» і «900».

Більш детальну інформацію абоненти можуть отримати за номером 466 (для дзвінків з телефонних номерів мережі «Київстар» - не тарифікується), (044) 466 0 466 (для дзвінків із телефонних номерів мереж фіксованого зв'язку чи номерів мереж інших операторів мобільного зв'язку - згідно з діючими тарифами), та на інтернет-сайтах: www.kyivstar.ua та www.djuice.ua

ПрАТ «КиївстарДж.Ес.Ем.» Адреса: просп. Червонозоряний, 51, м. Київ, 03110

** умовний баланс означає умовний баланс бонусного рахунку абонента, що може бути поповнений у межах надання Послуги.*

Про зміни умов надання послуги «Екстра гроші» для абонентів передплаченого рухомого (мобільного) зв'язку «Beeline»

Цим ПрАТ «Українські радіосистеми» інформує, що з 13.03.2012 року змінюються умови надання послуги «Екстра гроші» (далі – Послуга). А саме:

• поповнення умовного балансу*, що надається за умовами Послуги, встановлюється в розмірі 20,00 (двадцяти) гривень;

• встановлюється тариф в розмірі 2,00 (двох) гривень за кожний успішний факт користування Послугою. Вартість Послуги вказана із урахуванням ПДВ та із урахуванням збору до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% від вартості послуг без урахування ПДВ;

• впроваджується можливість сплачувати за рахунок поповнення умовного балансу*, що надається в межах Послуги, замовлення контент-послуг, замовлення контент послуг за допомогою WAP та WEB запитів, вихідні та переадресовані дзвінки на телефонні номери глобальних телекомунікаційних послуг «800».

Більш детальну інформацію абоненти можуть отримати за телефонним номером 466 (для дзвінків з номерів мережі «Українські радіосистеми» - не тарифікується) та на Інтернет-сайті: www.beeline.ua.

** умовний баланс означає умовний баланс бонусного рахунку абонента, що може бути поповнений у межах надання Послуги.*

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44) від "23" лютого 2012р. порушено провадження у справі №5011-50/438-2012 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства "Міжгосподарська пересувна механізована колона №35" (04070, м. Київ, вул. Верхній Вал, буд. 72, код за ЄДРПОУ 03332636).

Ухвалою Господарського суду м. Києва від "23" лютого 2012р. у справі №5011-50/438-2012 розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого - Гусара Івана Олексійовича (поштова адреса : 01030, м. Київ, а/с 29, тел. /044/ 423 59 23). Претензії кредиторів до боржника ВАТ "Міжгосподарська пересувна механізована колона №35" приймаються протягом 30 днів з моменту публікації оголошення за адресою: 01030, м. Київ, а/с 29.

Повідомлення щодо зміни умов надання послуги «Передзвони мені» для абонентів телекомунікаційної мережі «Beeline»

Цим ПрАТ «Українські радіосистеми» інформує, що з 13.03.2012 року змінюються умови надання послуги «Передзвони мені» (далі - Послуга) для контрактних абонентів та абонентів передплаченого зв'язку телекомунікаційної мережі «Beeline», що обслуговуються на будь-яких тарифних планах. А саме:

• вводиться плата на відправлення запитів з проханням передзвонити, що здійснюються в межах надання Послуги. Плата за перші 5 успішних запитів протягом доби не справляється. Вартість шостого й кожного наступного запиту протягом доби становить 0,10 грн (десять копійок) з урахуванням ПДВ і збору до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% із вартості Послуг, без урахування ПДВ;

• впроваджується можливість здійснювати дзвінки через мережевий префікс 019 на телефонні номери абонентів мереж «Beeline» та «Київстар», які знаходяться в роумінгу. Вартість вихідних дзвінків через мережевий префікс 019 становить 15 (п'ятнадцять) грн за хвилину, з урахуванням ПДВ. Додатково зі споживачів утримується збір до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% із вартості послуг, без урахування ПДВ. Тарифікація вихідних дзвінків через мережевий код 019 здійснюється з першої секунди та відбувається посекундно;

• впроваджується можливість у роумінгу отримати вхідний дзвінок, плата за який не справляється, від будь-якого абонента мереж «Beeline» та «Київстар», якщо такий дзвінок здійснюється з використанням префіксу 019.

Більш детальну інформацію щодо Послуги та нові умови її надання абоненти можуть отримати за телефонним номером 466 (для дзвінків з номерів мережі «Українські радіосистеми» - не тарифікується) та на Інтернет-сайті: www.beeline.ua.

Здається в оренду асфальтобетонна площадка 48,8 кв.м в Дарницькому районі м.Києва. Звертатись за телефоном 567-73-20.

Господарський суд Луганської області (91016, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3-а) постановою від 09.02.2012 р. по справі № 13/ 466/2011 визнав банкрутом приватне підприємство "Капітал 2002" (91012, м. Луганськ, вул. Артема, буд. 99-а, код ЄДРПОУ 32279280) і відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Косиневського Максима Анатолійовича (ліцензія серії АВ № 307381 від 04.04.2007 р.; адреса.: 61089, м. Харків, вул. Дванадцятого квітня, 22, кв. 40).

Постановою господарського суду Запорізької області (69001, Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 21.02.2012 року по справі № 21/157/10 товариство з обмеженою відповідальністю "КАТАРИНА ЛТД" (69035, м. Запоріжжя, вул. Сєдова, 9, код ЄДРПОУ 35719018) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Алуфа Олексія Володимировича (69114, м. Запоріжжя, а/с 7447; тел. (095) 235-90-12, ліцензія серії АВ №470454).

Заяви з вимогами кредиторів приймаються ліквідатором у місячний строк з дня публікації цього оголошення.

Господарським судом Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) 27.02.2012 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру у справі №29/5005/13444/2011 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Готель Асторія" (49000, м. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 66, код ЄДРПОУ 21854290. Розрахунковий рахунок № 26001050003190 в ПАТ КБ "Приватбанк", МФО 305299). Ліквідатором Товариства з обмеженою відповідальністю "Готель Асторія" призначено Завертайного Ігора Борисовича (ліцензія АВ № 499120 від 11.01.2010 року. Поштова адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Сєрова, 1 а, кв.12).

Постановою господарського суду Дніпропетровської області у справі № 24/5005/1633/2012 від 01.03.2012 р. Товариство з обмеженою відповідальністю "МІРАНДА ГРУП" (код ЄДРПОУ 37459413, адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Фрунзе, буд. 4) було визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру у справі строком на шість місяців, ліквідатором призначено Арбітражного керуючого - Козаченко Володимира Михайловича (проживає за адресою: 49000, м. Дніпропетровск, вул. Гоголя, буд. 6, кв. 29, який діє на підставі Ліцензії АВ № 482011). У разі наявності грошових вимог до банкрута просимо всіх кредиторів у місячний строк з дати публікації цього оголошення надсилати відповідні заяви про визнання грошових вимог на адресу ліквідатора: 49000, м. Дніпропетровск, вул. Гоголя, буд. 6, кв. 29. Вважати недійсними установчі документи, печатки та штампи Товариства з обмеженою відповідальністю "МІРАНДА ГРУП" (код ЄДРПОУ 37459413).

Постановою господарського суду АР Крим (95000, м. Сімферополь, вул. Р. Люксембург/Річна, 29/11) від 23.02.2012 року по справі № 2-6/180-2010 визнано банкрутом Закрите акціонерне товариство "Завод марочних вин та коньяків "Коктебель" (98187, АР Крим, м. Феодосія, смт. Щебетовка, вул. Леніна, 27, код ЄДРПОУ 31382382, р/р 26008000091728 в ПАТ "Укрсоцбанк", МФО 300023). Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Кухту Василя Михайловича (ліцензія АВ №566888 від 17.11.2011р), 95048, АР Крим, м. Сімферополь, а/с 2745.

Постановою господарського суду Волинської області (43010, м. Луцьк, пр-т Волі, 54-А) від 15.06.2011р. по справі № 5004/527/11 визнано банкрутом КФ "Інтер-Сервіс" (код 30088896).

Постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 07.02.2012р. ліквідатором КФ "Інтер-Сервіс" призначено арбітражного керуючого Василюка І.М. (43000, м.Луцьк, пр-т Волі, 19/4; ліцензія серія АВ №347333 від 19.12.2007р.).

Постановою господарського суду Волинської області (43010, м.Луцьк, пр-т Волі, 54-А) від 01.02.2012р. по справі №5004/1686/11 визнано банкрутом колективне підприємство"Промбуд-6" (м.Луцьк, вул.Ковельська, 3; код 05460628), та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Василюка І.М. (43000, м.Луцьк, пр-т Волі, 19/4; ліцензія серія АВ №347333 від 19.12.2007р.).

Довіреності на представлення інтересів КФ "Інтер-Сервіс" та КП "Промбуд-6" скасовано.

Ухвалою Господарського суду Автономної Республіки Крим (95003, м. Сімферополь, вул. Р. Люксембург/Річна, 29/11) від 06.02.2012р. у справі № 5002-16/131-2012, відносно боржника Товариства з обмеженою відповідальністю "Волна-2007" (м. Керч, пров. Сеной, 11-а),код ЄДРПОУ - 35394480) введено процедуру розпорядження майном. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Єрьоменко Галину Володимирівну, ліцензія АВ 307253 від 26.02.2007р., що мешкає за адресою: м. Сімферополь, пр. Перемоги, 76, кв. 155. Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування цього оголошення.

Господарським судом Чернігівської області (14000, м. Чернігів, пр-т Миру, 20) Постановою від 28.02.2012 року у справі №5028/4/1526/2011 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю "Компанія "ПТАХ", код ЄДРПО 33365767, (вул. Леніна, 104, смт. Срібне, Чернігівської області, 17300) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Вихор Юлію Сергіївну (ліцензія Держдепартаменту з питань банкрутства АВ №566933 від 14.09.2011р. (Чернігівська обл., м. Прилуки, вул. Гнідаша, 17, кв. 5).

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків
на виробництві та професійних захворювань України
від 01.03. 2012 року № 5

ЗВІТ
про страхову діяльність Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, стан охорони праці в народному господарстві, соціальний захист потерпілих на виробництві, використання страхових коштів у 2011 році

Станом на 1 січня 2012 року кількість страхувальників становила 1 539 927, у тому числі юридичних осіб - 1 037 432, фізичних осіб, які використовують найману працю, - 502 495.

У порівнянні з 2010 роком кількість страхувальників збільшилась на 102 494 платника страхових внесків, або на 7,1%, в тому числі кількість юридичних осіб збільшилась на 43 993 страхувальника, фізичних осіб, які використовують найману працю - на 58 501 страхувальників.

Протягом 2011 року Фондом віднесено до класів професійного ризику виробництва 943 938 платників єдиного внеску (118 871- юридичні особи, 825 067 - фізичні особи).

Бюджет Фонду, затверджений постановою правління Фонду від 22.12.2010 р. № 60 (із змінами), за доходами виконано на 100,0 відсотків, плановий показник - 5 662,6 млн. грн., фактичний - 5 662,8 млн. грн.

У 2011 році надходження до Фонду склали 5 515 954,3 тис. грн., що становить 100,0% від плану на цей період, в тому числі страхові внески роботодавців - 5 430 729,4 тис. грн., або 100,4 %. Надходження від Пенсійного фонду України частини єдиного внеску склали 5 228 198,4 тис. гривень.

У 2011 році на заходи з профілактики нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань використано 27 333,7 тис. грн., або 47,6% від планових показників - 57 434,10 тис. гривень.

У 2011 році робочими органами виконавчої дирекції Фонду зареєстровано 11640 потерпілих від нещасних випадків на виробництві та відповідно складено акти за формою Н-1(з них 651 - смертельно).

У 2011 році у порівнянні з аналогічним періодом 2010 року кількість страхових нещасних випадків зменшилась на 11,2% (з 13109 до 11640). Кількість смертельно травмованих осіб збільшилась на 0,9%, або на 6 випадків (з 645 до 651).

У 2011 році, у порівнянні з аналогічним періодом 2010 року, кількість професійних захворювань збільшилась на 8,7% (з 4 965 до 5 396).

Слід зазначити, що 80% нещасних випадків сталося через організаційні причини, в т.ч. через порушення трудової і виробничої дисципліни, порушення правил дорожнього руху тощо; 13% нещасних випадків - через технічні причини (незадовільний технічний стан виробничих об'єктів, засобів виробництва, транспортних засобів та інші); 7% нещасних випадків - через психофізіологічні причини (травмування внаслідок протиправних дій інших осіб тощо).

Станом на 1 січня 2012 року Фонд проводить страхові виплати 310 401 потерпілому на виробництві та членам їх сімей, що на 1%, або на 3 180 осіб менше, ніж в 2010 році.

За 2011 рік з бюджету Фонду виплачено страхових виплат потерпілим (членам їх сімей) майже 3 813,7 млн. гривень.

Основна частина страхових виплат припадає на щомісячні страхові виплати потерпілим (членам їх сімей), питома вага яких складає 49,2 % від доходів Фонду, та одноразову допомогу потерпілим (членам їх сімей) - 13,9 % від доходної частини бюджету Фонду.

Загальна сума видатків на щомісячні страхові виплати потерпілим в 2011 році становила 2 622,9 млн. гривень. Середній розмір щомісячної страхової виплати, яка призначалась 291 777 потерпілим, склав 758,01 грн., що на 15,1%, або 99,34 грн., більше в порівнянні з 2010 роком. Загальна сума щомісячних страхових виплат особам, які мають на це право в разі втрати годувальника, склала 163,8 млн. гривень. Середній розмір даної щомісячної страхової виплати, яка призначалася 18624 особам, за звітний період склав 738,72 грн., що на 11,6%, або на 76,72 грн. більше, ніж в 2010 році.

За 2011 рік виплачено 589,3 млн. грн. одноразової допомоги потерпілим, що на 14,2% більше у порівнянні з минулим роком. Цю допомогу протягом звітного періоду призначили 11 607 потерпілим, що на 26 осіб, або 0,2% менше порівняно з 2010 роком. Розмір одноразової допомоги в середньому на одного потерпілого за цей період склав 48,7 тис. грн., що більше на 15,4 % в порівнянні з 2010 роком.

Сума одноразової допомоги утриманцям в разі смерті потерпілого склала 31,3 млн. грн. В порівнянні з 2010 роком вона зросла на 3,2 млн. грн., або 11,3 відсотка. Ця допомога була призначена 873 утриманцям, що на 38 осіб, або 4,2% менше, ніж в 2010 році. Середній розмір виплати на одного утриманця збільшився на 13,4% та склав 33,3 тис. грн.

Сума одноразової допомоги в разі смерті потерпілого на сім'ю склала 165,1 млн. грн., що на 12,7% більше, ніж за минулий рік. Ця допомога була призначена 1036 сім'ям, їх кількість зменшилась на 26 сімей, або на 2,4 відсотка. Одноразова допомога на одну сім`ю в середньому призначалась у розмірі 150,7 тис. грн., що вище на 15% порівняно з 2010 роком.

Виплату моральної шкоди протягом 2011 року здійснено за рішеннями судів 676 потерпілим на суму 8,9 млн. грн., що на 11,1% менше, ніж в 2010 році. Кількість отримувачів відповідно зменшилась на 7 відсотків.

Крім того, у 2011 році призначено разову грошову допомогу 149 059 інвалідам від трудового каліцтва та професійного захворювання на суму 41,4 млн. грн. В тому числі 3 953 інвалідам I групи - 3,2 млн. грн., 21608 інвалідам II групи - 8,6 млн. грн., 123 498 інвалідам III групи - 29,6 млн. грн.

Відповідно до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення" та Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.03 №1078, протягом 2011 року Фондом виплачено 89,1 млн. грн. суми індексації щомісячних страхових виплат потерпілих (членів їх сімей), що на 28,9 млн. грн., або 48% більше, ніж за 2010 рік.

За звітний період за рахунок коштів Фонду потерпілі на виробництві отримали медико-соціальні послуги, пройшли медичну, професійну та соціальну реабілітацію на загальну суму понад 300 млн. гривень.

У 2011 році забезпечено лікуванням 25 507 потерпілих, на підставі висновків МСЕК (ЛКК) було направлено на проходження медичної реабілітації (відновне лікування) 1 215 потерпілих на виробництві (протягом 2010 року пройшли медреабілітацію 473 потерпілих).

У 2011 році санаторно-курортним лікуванням забезпечено 11 133 потерпілих (в 2010 р. санаторно-курортним лікуванням забезпечено 9 248 інвалідів).

Протезно-ортопедичними виробами у 2011 р. забезпечено 5 675 осіб (в 2010 році - 3 672 особи).

Засоби пересування (коляски) протягом 2011 р. отримали 546 потерпілих (у 2010 році - 455 потерпілих).

Видатки на інші статутні напрями діяльності за звітний період становили 36,9 млн. гривень, або 0,65 % від доходної частини бюджету Фонду.

В 2011 році витрати на утримання виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів становили 453,6 млн. гривень, з них адміністративно-господарські витрати - 379,6 млн. гривень, капітальні видатки - майже 74,0 млн. гривень.

Видатки з бюджету Фонду у 2011 році становили 4 638,5 млн. грн., що складає 96,9 % від запланованих показників.

Усі зобов'язання перед потерпілими на виробництві (членами їх сімей) за звітний період по відшкодуванню шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті, та наданню медико-соціальних послуг Фондом виконано в повному обсязі.

Розділ 1. Формування та використання страхових коштів Фонду
1.1. Формування доходної частини бюджету Фонду

Показники	№ рядка	Затверджено бюджетом Фонду на 2011 рік	Надходження коштів у 2011 році (тис. грн.)	Кількість страху-вальників
А	Б	1	2	3
Доходна частина бюджету Фонду у тому числі:	1	**5 662 550,7**	**5 662 794,6**	**х**
Оборотна касова готівка на покриття тимчасових касових розривів для фінансування страхових виплат, соціальних послуг на початок бюджетного періоду	1.1	**138 869,5**	**138 869,5**	х
Резерв коштів на початок бюджетного періоду	1.2			х
Надходження	1.3	**5 513 845,3**	**5 515 954,3**	х
Внески роботодавців (всього), з них:	1.3.1	5 410 766,5	5 430 729,4	1 539 927
юридичних осіб	1.3.1.1	х	х	1 037 432
фізичних осіб	1.3.1.2	х	х	502 495
Інші надходження, одержання яких не суперечить законодавству в тому числі:	1.3.2	13 708,5	23 443,2	х
Фінансові санкції	1.3.2.1	3 464,0	3 462,1	х
Добровільні внески	1.3.2.2	110,5	2 201,2	х
Кошти, одержані від стягнення штрафів за адміністративні правопорушення з посадових осіб підприємств, установ, організацій, фізичних осіб, які використовують найману працю	1.3.2.3	797,5	866,5	х
Кошти, одержані від компенсації відсотків вартості та реалізації автомобілів, що перебували у користуванні інвалідів	1.3.2.4	1 528,9	2 662,0	х
Капіталізовані платежі	1.3.2.5	5 138,9	10 130,4	х
Інші надходження	1.3.2.6	2 668,7	4 121,0	х
Заборгованість зі сплати страхових внесків минулих років	1.3.3	89 370,3	61 781,7	х
Прибуток, одержаний від розміщення тимчасово вільних коштів Фонду, у тому числі резерву коштів, на вкладних (депозитних) рахунках	1.4	9 835,9	7 970,8	х

1.2. Формування видаткової частини бюджету Фонду

Показники	№ рядка	Затверджено бюджетом Фонду на 2011 рік (тис. грн.)	Витрачено коштів у 2011 році (тис. грн.)
А	Б	1	2
Видаткова частина бюджету (всього) у тому числі :	1	4 786 711,2	4 638 484,0
Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	2	57 434,1	27 333,7
Медична, професійна та соціальна реабілітація потерпілих на виробництві	3	346 185,7	307 067,0
Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті	4	3 843 837,3	3 813 645,9
Видатки по перерахуванню коштів (обслуговування банківськими установами та УДППЗ "Укрпошта")	5	20 834,9	20 178,5
Судові витрати та виконавчий збір	6	504,4	227,4
Витрати на забезпечення діяльності по обслуговуванню потерпілих та інвалідів	7	20 971,8	7 368,0
Видатки на створення лікувально-профілактичної бази Фонду	8	530,0	530,0
Витрати на заходи по координації роботи зі страхувальниками	9	2 282,5	2 092,7
Витрати на виконання інших робіт, пов'язаних з координацією страхової діяльності	10	8 905,8	6 386,0
Забезпечення роботи правління та наглядової ради Фонду	11	163,4	89,6
Витрати на організацію роботи Фонду	12	485 061,3	453 565,2

Розділ 2. Стан охорони праці в народному господарстві

Страхові випадки, які зареєстровані робочими органами виконавчої дирекції Фонду у 2011 році
(у порівнянні з 2010 роком)

випадки травматизму на виробництві (згідно з складеними актами за формою Н-1)				випадки профзахворювань на виробництві (згідно з складеними актами за формою П-4)	
травмовано осіб у 2011 році, всього	травмовано осіб у 2010 році, всього	в т.ч. травмовано смертельно у 2011 році	в т.ч. травмовано смертельно у 2010 році	професійні захворювання у 2011 р., всього	професійні захворювання у 2010 р., всього
11 640	13 109	651	645	5 396	4 965

Розділ 2.1. Проведення профілактичних заходів

Показники	№ рядка	Сума витрат: Передбачено бюджетом Фонду на 2011рік (тис. грн.)	Сума витрат: Витрачено коштів у 2011році (тис. грн.)
А	Б	1	2
Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	2	57 434,1	27 333,7
Фінансування заходів, передбачених Загальнодержавною (Національною) програмою поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища	2.1	140,0	140,0
Фінансування заходів, передбачених галузевими програмами поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища	2.2	9,2	9,2
Фінансування видатків на навчання та підвищення рівня знань спеціалістів, які вирішують питання охорони праці	2.3	4 188,2	3 152,0
Фінансування заходів з пропаганди безпечних та нешкідливих умов праці	2.4	16 377,7	10 858,6
Фінансування інших профілактичних заходів відповідно до завдань страхування від нещасних випадків	2.5	36 719,0	13 173,9

Розділ 3. Соціальні послуги потерпілим

Показники	№ рядка	Передбачено бюджетом Фонду на 2011 рік (тис. грн.)	Витрачено коштів у 2011 році (тис. грн.)	Кількість потерпілих, які отримали соціальні послуги у 2011 році
А	Б	1	2	3
Медична, професійна та соціальна реабілітація потерпілих на виробництві	3	346 185,7	307 067,0	х
Витрати на стаціонарне лікування потерпілих на виробництві у лікувально-профілактичних закладах, медичну реабілітацію після стаціонарної допомоги	3.1	67 078,4	59 686,9	26 722
Витрати на придбання путівок для санаторно-курортного лікування інвалідів	3.2	103 010,1	98 295,1	11 133
Витрати на технічні та інші засоби реабілітації	3.3	31 817,2	23 387,4	5 675
Витрати на протезування зубів	3.4	153,0	120,3	32
Витрати на протезування очей та придбання окулярів	3.5	64,8	24,9	41
Витрати на слухові апарати	3.6	307,5	164,9	152
Витрати на вироби медичного, медикаментозного призначення та лікарські засоби	3.7	45 861,9	42 898,2	24 337
Витрати на додаткове харчування	3.8	1 432,4	1 282,9	247
Витрати на професійне навчання або перекваліфікацію за індивідуальними програмами реабілітації потерпілими та інші витрати	3.9	45,3		
Витрати на спеціальний медичний догляд	3.10	12 721,9	11 300,4	1 106
Витрати на постійний сторонній догляд	3.11	23 813,1	22 057,1	4 188
Витрати на побутове обслуговування	3.12	15 645,0	14 193,8	5 322
Витрати на придбання спеціальних засобів пересування (коляски)	3.13	4 992,6	4 453,6	546
Витрати на соціальну реабілітацію потерпілих, в тому числі разова грошова допомога непрацюючим інвалідам	3.14	3,1	0,6	2
Компенсація витрат на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування інвалідів	3.15	893,2	752,4	5 317
Витрати, пов`язані з забезпеченнямінвалідів автомобілями	3.16	38 346,2	28 448,5	416

Розділ 4. Страхові виплати потерпілим

Страхові виплати	№ рядка	Передбачено бюджетом Фонду на 2011 рік (тис. грн.)	Витрачено коштів за 2011 рік (тис. грн.)	Кількість потерпілих, яким призначено страхові виплати у 2011 році
А	Б	1	2	3
Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті	4	3 843 837,3	3 813 645,9	310 401
Витрати, пов'язані з відшкодуванням Пенсійному фонду України виплачених ним пенсій по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання та пенсій у зв'язку з втратою годувальника, який помер внаслідок нещасного випадку	4.1	98 292,2	90 579,5	43 473
Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю до відновлення працездатності або встановлення інвалідності	4.2	108 470,2	103 284,7	20 777
Одноразова допомога потерпілому в разі стійкої втрати професійної працездатності	4.3	596 179,1	589 293,8	11 607
Щомісячна грошова сума в разі часткової чи повної втрати працездатності, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку потерпілого	4.4	2 625 833,9	2 622 864,0	291 777
Виплата при тимчасовому переведенні потерпілого на легшу роботу	4.5	591,6	281,0	113
Одноразова допомога в разі смерті потерпілого	4.6	197 108,2	196 416,3	873- утр., 1036-сім'ї
Щомісячні страхові виплати особам, які мають на це право в разі втрати годувальника	4.7	163 882,2	163 765,4	18 624
Витрати на поховання потерпілого	4.8	1 582,2	1 558,1	452
Витрати на відшкодування грошової суми за моральну (немайнову) шкоду за зобов`язаннями минулих років, що виникли до 23.02.2007 року	4.9	9 097,7	8 945,7	676
Витрати на надання разової грошової допомоги в 2011 році	4.10	42 800,0	36 657,4	149 059 інв.

Розділ 5. Витрати на організацію роботи виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів

Показники	№ рядка	Затверджено бюджетом Фонду на 2011 рік видатків (тис. грн.)	Витрачено коштів у 2011 році (тис. грн.)
А	Б	1	2
Витрати на організацію роботи Фонду	5	485 061,3	453 565,2
Поточні видатки виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів	5.1	391 993,0	379 611,0
Капітальні видатки виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів	5.2	93 068,3	73 954,2

Затверджено
постановою правління Фонду
соціального страхування від нещасних випадків на виробництві
та професійних захворювань України
від 01.03.2012 року № 5

Звіт про виконання бюджету Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України за 2011 рік

тис.грн.

№ п/п	Показники	Затверджено бюджетом Фонду (постанова правління Фонду від 22.12.2010 р. №60, із змінами)	Виконання	Відсоток виконання (%)
	I. Доходи			
1	Оборотна касова готівка на покриття тимчасових касових розривів для фінансування страхових виплат, соціальних послуг на початок бюджетного періоду	138 869,5	138 869,5	100,0%
2	Резерв коштів на початок бюджетного періоду	0,0	0,0	
3	Надходження	5 513 845,3	5 515 954,3	100,0%
3.1	Внески роботодавців	5 410 766,5	5 430 729,4	100,4%
3.2	Інші надходження, одержання яких не суперечить законодавству	13 708,5	23 443,2	171,0%
3.3	Заборгованість зі сплати страхових внесків минулих років	89 370,3	61 781,7	69,1%
4	Прибуток, одержаний від розміщення тимчасово вільних коштів Фонду, у тому числі резерву коштів, на вкладних (депозитних) рахунках	9 835,9	7 970,8	81,0%
	Всього доходів:	5 662 550,7	5 662 794,6	100,0%
	II. Видатки			
1	Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	57 434,1	27 333,7	47,6%
2	Медична, професійна та соціальна реабілітація потерпілих на виробництві	346 185,7	307 067,0	88,7%
3	Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті	3 843 837,3	3 813 645,9	99,2%
4	Видатки по перерахуванню коштів (обслуговування банківськими установами та УДППЗ "Укрпошта")	20 834,9	20 178,5	96,8%
5	Судові витрати та виконавчий збір	504,4	227,4	45,1%
6	Витрати на забезпечення діяльності по обслуговуванню потерпілих та інвалідів	20 971,8	7 368,0	35,1%
7	Видатки на створення лікувально-профілактичної бази Фонду	530,0	530,0	100,0%
8	Витрати на заходи по координації роботи зі страхувальниками	2 282,5	2 092,7	91,7%
9	Витрати на виконання інших робіт, пов'язаних з координацією страхової діяльності	8 905,8	6 386,0	71,7%
10	Забезпечення роботи правління та наглядової ради Фонду	163,4	89,6	54,8%
11	Поточні видатки виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів	391 993,0	379 611,0	96,8%
12	Капітальні видатки виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів	93 068,3	73 954,2	79,5%
	Всього видатків:	4 786 711,2	4 638 484,0	96,9%
13	Резерв коштів для забезпечення виконання завдань страхування від нещасного випадку	350 904,8	350 904,8	
14	Оборотна касова готівка на кінець бюджетного періоду	524 934,7	673 405,8	
	Перевищення доходів над видатками (+), видатків над доходами (-)	0,0	0,0	

Виконавча дирекція
Фонду соціального страхування від нещасних випадків
на виробництві та професійних захворювань України

Сьогодні в Україні очікується невеликий сніг. На дорогах ожеледиця. Вітер переважно північно–західний, 5—10 м/с. У Карпатах вночі 14–19°, вдень 8—13° морозу; на Закарпатті, півдні Одещини та у Криму вночі 5—10° морозу. У Київській області у вівторок очікується невеликий сніг. На дорогах ожеледиця. Температура вночі 7—12°, вдень — 1—6° морозу. У Києві температура вночі 7—9°, вдень — 2—4° морозу.

ЦЬОГО ДНЯ, 6 БЕРЕЗНЯ

1899. Німецький хімік Фелікс Гоффман запатентував аспірин. **1918.** Центральна Рада проголошує адміністративну реформу та ділить Україну на 32 землі. **1919.** Приймається перша Конституція України. **1937.** Народилася Валентина Терешкова — перша жінка, яка побувала в космосі. **1939.** У Києві відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку. **1951.** Помер український письменник, державний і політичний діяч Володимир Винниченко. **1990.** З'їзд народних депутатів СРСР ухвалює закон про власність, в якому визнається існування в СРСР різних форм власності. **1991.** Міністерство юстиції України зареєструвало Національний олімпійський комітет.

У НОМЕР

У нагороду — квитки на Євро–2012

Наймасовіший в історії України футбольний турнір серед учнів середніх навчальних закладів стартує 20 березня і буде приурочений до фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року. Про це вчора заявив віце-прем'єр-міністр — міністр інфраструктури Борис Колесніков у ході презентації проекту «Національний кубок шкільного футболу Євро-2012», котра відбулася в Залі чемпіонів столичного НСК «Олімпійський».

«В Україні вперше буде проведено турнір, в якому візьмуть участь понад 300 тисяч школярів, що представляють 27 адміністративних територіальних суб'єктів країни», — сказав Борис Колесніков, котрий очолив оргкомітет турніру.

За його словами, у вирішальній частині змагань — 1/16 фіналу — братимуть участь 32 команди. Фіналісти одержать квитки (по 25 — кожній із команд) на фінал Євро-2012, учасники 1/4 фіналу — на чвертьфінал, 1/2 фіналу — на півфінал. ФФУ має домовитися, щоб Шкільний кубок переможцеві вручив президент УЄФА Мішель Платіні на НСК «Олімпійський», де відбудеться фінал.

Вітина «бронза»

Біатлон. Рупольдинг (Німеччина). Чемпіонат світу. Спринт на 7,5 км. 1. Магдалена Нойнер (Німеччина) — 21:07,0 (0+0); 2. Дарія Домрачова (Білорусь) — +15,2 (0+0) **3. Віта Семеренко (Україна) — +37,6 (0+0).**

Отже, маємо першу медаль рупольдинзького карбу. Віта Семеренко **(на знимку)** блискуче стріляла і показала пристойну швидкість, що забезпечило їй бронзовий фініш.

Фото з сайту Федерації біатлону України.

З надією на традиційні джерела

Футбол. Причин, щоб зібратися, було кілька. Насамперед, минулої п'ятниці виповнилося 14 років Асоціації аматорського футболу України, котру незмінно очолює відомий фінансист, політик, народний депутат кількох скликань Федір Іванович Шпиг. Сама організація підбила підсумки і запросила переможців 1 Всеукраїнського конкурсу серед спортивних журналістів «Світ аматорського футболу—2011».

Забігаючи наперед, зазначимо, що в номінації «Найкращий інформаційний партнер року» лауреатом став «Голос України».

Нагороди вручали президент клубу «Шкіряний м'яч», легендарний форвард київського «Динамо» Андрій Біба, перший віце-президент ААФ Олександр Каденко, віце-президент ФФУ Анатолій Біденко, перший віце-президент АСЖУ Богдан Білейчук.

Було сказано чимало слів про те, що аматорський і дитячий футбол — потужні джерела, котрі продовжують виховувати виконавців для еліти українських клубів і національних збірних.

Ювілейний нокаут!

Бокс. Дюссельдорф (Німеччина). Швидку і переконливу перемогу здобув український суперчемпіон Володимир Кличко (57—3, 50 КО), котрий яскраво захистив всі свої титули. Вже в другому раунді Жан-Марк Мормек (36—5, 22 КО) опинився на підлозі після нокдауну, коли Кличко хвацько провів двійку. Але француз витерпів і продовжив поєдинок.

В четвертому раунді Мормек знову наразився на двійку і вже не підвівся — нокаут. **П'ятдесятий у славній кар'єрі Кличка-молодшого!** Отже, він водинадцяте захистив титул чемпіона світу за версіями IBF і IBO, усьоме — за версією WBO, вперше — як суперчемпіон WBA і вчетверте — за версією The Ring.

Після поєдинку в Дюссельдорфі Володимир Кличко повідомив про своє бажання провести наступний бій в США проти Кріса Ареоли (35—2, 30 КО). Також він назвав ще кількох боксерів, з якими не проти зустрітися. «На майбутнє є британець: Девід Прайс, хлопець, який навіть вищий за мене і зараз стоїть у рингсайді, і Тайсон Ф'юрі, також більший і важчий за мене. Є Олександр Повєткін з Росії, непереможений Олімпійський чемпіон і чемпіон за версією WBA. Є й інші імена. Варто зазначити також американця Сета Мітчелла. А його співвітчизник Кріс Арреола зробив чимало, щоб отримати бій зі мною. Він здобув грунтовну достроkову перемогу в четвертому раунді над Еріком Моліною два тижні тому».

Не виключено, що влітку IBF зобов'яже Володимира дати реванш Тоні Томпсону із США.

Фото з сайту boxnews.com.ua.

Попри холоднечу й опади

Футбол. Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. 21-й тур.

3 березня. «Чорноморець» — «Іллічівець». 1:0. 17 200 глядачів. **Рефері** — Труханов (Харків). **Гол:** Чайковський, 74 (автогол). На 38-й хвилині Бурдужан («Чорноморець») не реалізував пенальті (бокова стійка). **Вилучено** Балашова («Чорноморець», 67, друге попередження), Фоміна («Іллічівець», 73, друге попередження).

«Зоря» — «Карпати». 5:1. 8 000 глядачів. **Рефері** — Арановський (Київ). **Голи:** Каменюка, 25, 54, 65, Родич, 60, Галюза, 80 — Гладкий, 87.

«Металіст» — «Оболонь». 1:0. 25 139 глядачів. **Рефері** — Козик (Мукачеве). **Гол:** Пшеничних, 90+5.

«Олександрія» — «Волинь». 0:1. 2 500 глядачів. **Рефері** — Годулян (Одеса). **Гол:** Павлов, 90.

4 березня. «Шахтар» — «Дніпро». 1:1. 39 873 глядачі. **Рефері** — Швецов (Одеса). **Голи:** Мхітарян, 40 — Матеус, 30. **Вилучено** Мандзюка («Дніпро», 89, друге попередження).

«Ворскла» — «Кривбас». 2:1. 3 200 глядачів. **Рефері** — Можаровський (Львів). **Голи:** Ребенок, 51, Янузі, 80 (п) — Самодін, 89.

«Динамо» — «Арсенал». 1:0. 51 284 глядачі. **Рефері** — Бойко (Київська область). **Гол:** Алієв, 65.

«Золоте» тріо розіграло м'яча у столичному дербі.

«Таврія» — «Металург». Матч не відбувся через незадовільний стан футбольного поля на стадіоні «Локомотив» у Сімферополі.

Бомбардири: Майкон («Волинь»), Ярмоленко («Динамо») — по 11 м'ячів, Ідейє («Динамо») — 10, Калинич («Дніпро») — 9.

Можна лише здогадуватися, як українські вболівальники скучили за своїм чемпіонатом. Свідчення тому — велика їхня кількість (147 196) на стадіонах, попри холоднечу й опади. Отже, тривала зимова перерва, слава Богу, позаду. Розпочинається найцікавіше, бо в турнірі є інтрига. Й одразу відбулися несподіванки. Скажімо, у Луганську, де нищівної поразки зазнали «Карпати». Буквально декласувала львів'ян «Зоря», котра веде відчайдушну боротьбу за виживання.

Було непросто лідерам чемпіонату. Зустріч у Харкові стала справжньою мукою для «Металіста». Виною цьому — футболісти «Оболоні» та їхній воротар Костянтин Махновський, який є новачком у великому футболі, але видав гру найвищого гатунку. Від киян елементарно відвернулося везіння. Пропустити на останніх секундах — можна збожеволіти від такої підступності долі. Хоча варто похвалити харків'ян, котрі мали велику перевагу в другому таймі і билися за перемогу до останньої миті.

У Донецьку «Шахтар» приймав «Дніпро». А це завжди гостре протистояння. Багатьох цікавило: в якій готовності підійшли до продовження чемпіонату елітні команди, які, на відміну від «Металіста», не обтяжені європейськими клопотами?

Як часто трапляється у протистояннях елітних клубів, було більше боротьби, ніж, власне, самого футболу. Зрозуміло, що ніхто не хотів поступатися. Хоча «Шахтар» більше і гостріше атакував, а «Дніпро» намагався відстояти свої позиції. В результаті — нічия.

Та щоб завершити розмову про матч у Донецьку, варто сказати й про неприємні моменти, котрі там були. Ми вже не кажемо, що зустріч було продовжено на шість хвилин. Візьмемо епізод за хвилину до завершення основного часу, коли з поля рефері вилучив дніпропетровця Мандзюка. Справді, відмахуватися негоже. Але було порушення проти воротаря дніпрян Лаштувки. І тут в «гру» вступив великий умілець Срна, котрий влаштував штовханину і спровокував Мандзюка. Узагалі такі інсинуації капітана «гірників» — футболіста, безумовно, талановитого — багатьом уже набридли. Ще раніше (на 63-й хвилині) після зіткнення із Срною втратив свідомість оборонець «Дніпра» Інкум. Але на це явне грубе порушення — жодної реакції одеського рефері Швецова...

У цьому турі в футбольне життя країни включився оновлений НСК «Олімпійський» у Києві, котрий, нагадаємо, прийматиме фінальний поєдинок Євро-2012. А в дебютному, можна сказати, матчі на полі головної споруди країни вийшли столичні клуби — «Динамо» (господар) і «Арсенал». Перед початком зустрічі, яка зібрала понад 51 тисячу глядачів, відбулася дуже симпатична події: її символічно відкрили відразу три володарі «Золотого м'яча» — найкращі футболісти Європи, видатні динамівці Олег Блохін (лауреат 1975 року), Ігор Бєланов (1986) і Андрій Шевченко (2004).

І тут протистояння було доволі серйозним. Варто зазначити, що «каноніри» добре налаштувалися на гру. Вони вдало оборонялися, але й вперед йти не забували. Лише в другому таймі, додавши у швидкості, динамівцям вдалося дотиснути непоступливого суперника. Мінімальна перемога дозволила «Динамо» ще на 2 очки збільшити відрив від «Шахтаря».

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	**17**	**4**	**0**	**42—8**	**55**
2. «Шахтар»	**16**	**4**	**1**	**55—13**	**52**
3. «Металіст»	**15**	**5**	**1**	**39—16**	**50**
4. «Дніпро»	10	4	7	32—26	34
5. «Кривбас»	9	4	8	19—21	31
6. «Таврія»	8	6	6	29—24	30
7. «Арсенал»	8	6	7	23—18	30
8. «Металург»	9	2	9	25—22	29
9. «Ворскла»	7	6	8	27—30	27
10. «Чорноморець»	6	6	9	18—25	24
11. «Іллічівець»	6	5	10	20—31	23
12. «Волинь»	6	4	11	19—31	22
13. «Карпати»	3	7	11	18—35	16
14. «Зоря»	4	3	14	20—41	15
15. «Олександрія»	**3**	**5**	**13**	**17—40**	**14**
16. «Оболонь»	**2**	**5**	**14**	**10—32**	**11**

Епізод матчу в Києві.

Над номером працювали: Леонід БРОВЧЕНКО, Олександр СУСЛЕНКО, Олена ГОРБУНОВА.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси та передплатна ціна на 2012 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 10 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 8 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 30 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 100000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 23785

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

